

NORBERG
Norbergs Kommun

ÅRSREDOVISNING

2017

*Norberg - den växande kommunen som är tillgänglig, trygg och utvecklande för alla.
Mångfald är den självklara drivkraften för tillväxt och hållbar utveckling.*

KOMMUNFAKTA

Yta: 422 km²
Folkmängd: 5 796
14 inv./km²

AVSTÅND

Västerås 7 mil
Falun 7,5 mil
Örebro 14 mil
Arlanda 14 mil
Stockholm 16 mil

Mandatfördelning i kommunfullmäktige	Totalt	Kvinnor	Män
Moderaterna (M)	2	0	2
Centerpartiet (C)	2	1	1
Liberalerna (L)	1	1	0
Arbetarepartiet-Socialdemokraterna (S)	12	6	6
Vänsterpartiet (V)	7	4	3
Miljöpartiet de gröna (MP)	1	1	0
Sverigedemokraterna (SD)	4	0	4
Partiet för Norbergs Framtid (PNF)	2	0	2
Totalt	31	13	18

Källa: SCB/KIR

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING

- 4 Snabba siffror om Norberg
- 5 Kommunstyrelsens ordförande har ordet

FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE

- 6 Detta hände 2017
- 10 Från politisk vilja till verksamhet
- 12 Organisation i Norbergs kommun från och med 1 januari 2017
- 12 Samverkan med andra kommuner
- 15 Hållbarhetsredovisning – Agenda 2030
- 16 Vision 2025
- 17 Måluppfyllelse och kvalitet – Vision 2025
 - 18 Strategiskt område – Den tillgängliga och attraktiva kommunen
 - 24 Strategiskt område – Samverkan för hållbar tillväxt och utveckling
 - 31 Strategiskt område – Unik miljö för fritid, kultur och besöksnäring
 - 34 Strategiskt område – Kommunen - en attraktiv arbetsgivare
- 37 Finansiell analys
 - 45 God ekonomisk hushållning
 - 49 Omvärldsanalys
- 50 Väsentliga personalförhållanden
- 58 Finansiella rapporter

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

- 68 Kommunfullmäktige
- 71 Kommunstyrelsen
- 74 Allmänna utskottet
- 81 Barn- och utbildningsutskottet
- 88 Demokrati- och samhällsutvecklingsutskottet
- 94 Socialutskottet

DRIFTS- OCH INVESTERINGSREDOVISNING

- 103 Sammanställd drifts- och investeringsredovisning
- 104 Driftsredovisning
- 107 Finansieringen
- 108 Investeringsredovisning

BILAGOR

- 109 Redovisningsprinciper
- 110 Redovisningsbegrepp och ordlista
- 111 Revisionsberättelse

SNABBA SIFFROR

Ekonomi (mkr)	2017	2016	2015
Verksamheten			
Nettokostnader	-301	-319	-292
Avskrivningar	-12	-11	-11
Skatteintäkter	262	248	245
Generella statsbidrag	80	117	65
Finansiella poster	-1	-2	-2
Resultat	28	33	5
Investeringar			
Nettoinvesteringar	46	20	22

Befolkning	2017	2016	2015
Folkmängd 31 december	5 796	5 795	5 803
Inflyttning	570	647	705
Utflyttning	554	629	616
<i>Flyttningsnetto</i>	<i>16</i>	<i>18</i>	<i>89</i>
Födda	58	51	61
Avlidna	73	77	72
<i>Födelsenetto</i>	<i>-15</i>	<i>-26</i>	<i>-11</i>
Förändring jämfört med årsskiftet	1	-8	78

Skatter och avgifter (%)	2017	2016	2015
Kommunalskatt	22,66	22,66	22,66
Landstingsskatt	10,88	10,88	10,88
Församlingsavgift	1,29	1,29	1,29
Begravningsavgift	0,33	0,33	0,33
Summa	35,16	35,16	35,16

Tillgångar och skulder (mkr)	2017	2016	2015
Anläggningstillgångar	188	157	150
Omsättningstillgångar	133	147	150
Långfristiga skulder*	78	80	91
Kortfristiga skulder	105	110	129
Eget kapital	114	89	53
Soliditet	36%	28,67%	17,67%

*inkl. skuld avseende Citybanan

Personal (%)	2017	2016	2015
Frisknärvaro	93,71	92,84	93,20

Arbetsmarknad	2017	2016	2015
Öppet arbetslösa	3,90%	4,20%	6,00%
Andel i arbetsmarknadsåtgärder	3,70%	4,20%	4,70%
Arbetssökande totalt	10,60%	10,80%	13,30%

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE HAR ORDET

Norbergs kommun kan se tillbaka på ett framgångsrikt 2017, även om det också har haft sina utmaningar. Vi lämnar året med ett ekonomiskt överskott och medarbetarenkäten visar på en positiv utveckling inom flera områden, bland annat ledarskapet. De högsta värdena ger medarbetarna för meningsfullheten i arbetet. Det har också funnits goda möjligheter för kompetensutveckling vilket har stimulerat kommunens förbättrings- och utvecklingsarbete.

Inom skolan har ett forskningsbaserat utvecklingsprojekt bedrivits på bred front vilket kommer att leda till bättre skolresultat.

Under 2017 kunde ett minskat asylmottagande noteras men alltjämt är andelen asylsökande i kommunen högt sett till invånarantal. Våra verksamheter har under året arbetat med stor flexibilitet för att vi ska kunna erbjuda bästa möjliga verksamhet. Med kreativitet, samarbete med det civila samhället och engagerade norbergare så har det varit möjligt och vi har lyckats förhållandevis väl. Så tack för engagemanget!

Under året har kommunen haft ett gott samarbete med Polisen även om polisorganisationen präglats av resursbrist. Vi har gjort ett omtag med det brottsförebyggande arbetet där vi har tillsatt arbetsgrupper som jobbar nära verksamheterna.

Elsa Andersons konditori nyinriggades med följden att besöksnäringen fick ett rejält uppsving. Norbergs kommun arbetar vartefter fram strategier för besöksnäring och kommunens näringslivsarbete.

Under 2017 kom äntligen byggandet av vår arena med idrottshall och fritidsgård igång. Hallen blir klar till sommaren 2018 med invigning lagom till höstsäsongen, inte minst till glädje för föreningslivet och ungdomar.

Samverkan har fortsatt under året som gått. För framtiden gäller det att hitta allt fler områden för utvecklande samarbeten, kanske också bjuda in fler kommuner. Apropå framtiden har 2017 varit ett år i digitaliseringens tecken genom en ekonomisk satsning på att stödja digitalisering inom kommunen. Satsningen som följer med in i 2018.

Jag hoppas att du ska uppfatta Norbergs kommuns årsredovisning som informativ och intresseväckande. Ett spännande 2017 ligger nu bakom oss och vi ser med hopp och tillförsikt framåt. Vi som bor och verkar i Norbergs kommun står inför många spännande utmaningar i framtiden och vi är beredda att möta dem.

Jag vill som kommunstyrelsens ordförande tacka all personal och alla förtroendevalda som på något sätt bidragit till kommunens utveckling under 2017.

Johanna Odö (S), Kommunstyrelsens ordförande.

DETTA HÄNDE 2017

månad för månad

Det arbetar cirka 500 personer för Norbergs kommun. Vi som bor här är 5 816 personer. Här är ett litet axplock av allt det som kommunen har arbetat med under 2017.

JANUARI

5 816

invånare hade Norbergs kommun den 1 januari 2017.

KORTBUDGET

Kortbudget för 2017 trycktes och skickades sedan ut till alla hushåll i Norbergs kommun.

FEBRUARI

ENGELBREKTSLOPPET

Under veckoslutet den andra veckan i februari varje år genomförs de olika skidloppen. 2017 var 4 030 åkare anmälda. 1969 var första året Engelbrektsloppet genomfördes. 1970 fick även damer delta.

IDROTTHALLEN

Nu är det klart att den nya idrotts- och evenemangsarenan startar i vår. Med förhoppning om att invigning ska kunna ske under hösten 2018.

MARS

LAPPHYTTAN

Riksantikvarieämbetet beslutade att det nuvarande riksintresseområdet Olsbenning ska utökas med Lapphyttan, vilket innebär att området är särskilt viktigt att bevara som en del i landets historia.

GET ONLINE WEEK

IT-drop in på biblioteket. Alla som vill får hjälp med sina IT-frågor, till exempel skapa, spara och skicka dokument, internetbank, låna E-böcker etc

HÄLSOVECKAN

Norberg-Karbenning's församling, Norbergs kommun, Hälsocenter, Landstinget Västmanland, Bergslagens folkhögskola, ABF och föreningslivet i Norberg står bakom Hälsoveckan 2017.

Begreppet hälsa är väldigt mångfacetterat och rymmer mycket, både fysisk och psykisk hälsa och därför finns det många olika arrangemang i programmet för Hälsoveckan där begreppet hälsa kan tolkas in.

APRIL

FIBERUTBYGGNAD

Länsstyrelsen i Västmanlands län delar ut 7,4 miljoner kronor till Norra Västmanlands fiber. Pengarna ska användas till att bygga ut fibernät i byarna Olsbenning, Karbenning, Karbenningby, Livsdal, Snytsbo och Broarna.

PUBKVÄLLAR

Norbergs kommun beslutade att genomföra ett antal pubkvällar på kommunens särskilda boenden under 2017. Pubkvällarna ska sedan utvärderas i slutet av året.

MAJ

HESA FREDRIK

En VMA-tuta installerades på brandstationen i centrala Norberg. "Viktigt meddelande till allmänheten". Signalen ljuder i sju sekunder med fjorton sekunders tystnad i minst två minuter. Följ händelsen i P4 eller Krisinformation.se

ELSAS ANDERSONS KONDITORI

Nyinvigning av landshövding Minoo Akhtarzand, exakt 101 år sedan konditoriet invigdes första gången.

JUNI

BARNENS BERGSLAG

Aktiviteter hela sommaren på Nya Lapphyttan för alla barn. Besök medeltiden och tillverka vaxljus, skinnpung, barkbåt, kähphäst m.m.
Lek medeltida lekar utklädd som medeltidsbarn, rita runor, skriva med gåspenna...

25-ÅRINGAR

Stort grattis till er som jobbat inom Norbergs kommun i 25 år! Firas med tre-rättersmiddag och diplom-utdelning på kommunfullmäktige

INTERAKTIV KARTA

Nu kan du besöka vår interaktiva kommunkarta och hitta exempelvis skidspår, fiskesjöar, apotek, badplatser eller kommunens förskolor.

Kartan hittar du om du skriver in karta.norberg.se i sökfältet i din webbläsare.

JULI

AUGUSTI

SEPTEMBER

MATFESTIVAL

Folkfest på torget när Mångkulturell matfestival bjöd på smakprov av många olika rätter från andra länder. Norbergs kommuns stipendium delades ut till Tomas Karlsson, innebandydomare.

ENGELBREKTSTUREN

För sjunde året i rad susade mountainbikecyklister runt i Norbergsskogarna. 1 028 cyklister var anmälda i år. Start och målgång skedde på torget i strålande solsken.

TVÅ MATRÄTTER I SKOLAN

Skolrestaurangerna erbjuder från och med höstterminen två olika maträtter. Förhoppningen är att eleverna ska hitta ett matalternativ som passar, få möjligheten att prova nya maträtter och att alla ska bli nöjda med skolmaten.

FRAMTIDENS FÖRETAGARE

Kommunalrådet Åsa Eriksson uppvaktar "Framtidens Företagare" 2017. Seif Hadid fotograferar med inriktning på porträtt.

SURSTRÖMMINGSSKIVA OCH TUNNBRÖD

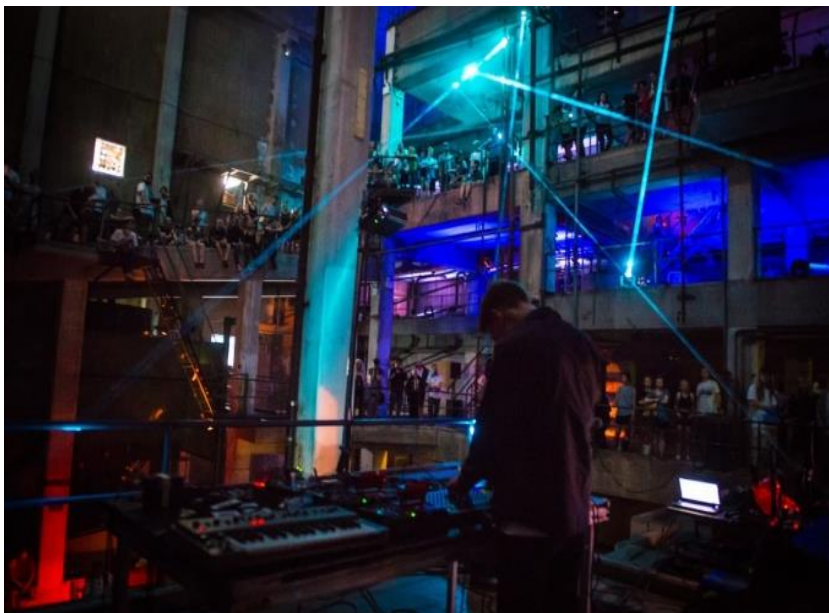
Björkängens äldreboende bakar tunnbröd och äter surströmming.

GRATIS BRODDAR

Alla pensionärer som är mantalsskrivna i Norberg får broddar för att kunna gå säkert utomhus i vinter.

NORBERGFESTIVAL

Norbergfestival hålls i och runt Mimerlaven som restes 1957 och där man bearbetade järnmalm. Hematit och magnetit från dagbrotten runt Norberg transporterades till Mimer, krossades och bearbetas sedan ytterligare. Gruvnäringen upphörde 1981.

Norbergfestival är en festival för elektronisk och experimentell musik som lockar drygt 1000 besökare sista helgen i juli varje år sedan 1999.

OKTOBER

NOVEMBER

DECEMBER

BUSSTORGET

De första bussarna på det nya busstorget i centrala Norberg. Det nya busstorget ska stärka centrumkärnan och bidra till en levande landsbygd. Säkrare av- och påstigningar.

KULTURKALAS

Ett fullspäckat program med bland annat dans, karaoke, matprovning, boksamtal, barnteater med mera. Bergslagens folkhögskola och Ett Kulturliv för Alla Teater i samverkan med Norbergs kommun.

SKATEBOARD

Unkans skateboard-och demokrati projekt Kraftcentralen vid Mimerlaven har öppet för de som går på mellanstadiet och uppåt. Det är gratis och det finns skateboards att låna.

ÅRSRINGAR

I samverkan med länsstyrelsen kring detta tema med massor av intressanta händelser. Bland annat "Skog, skräck och skrock" på Nya Lapphyttan, utställningar, Sven-Olov Karlsson berättar om sin bok "Brandvakt", fotoutställning med mera.

INVIGNING

Återinvigning av gångbron i Mossgruveparken efter 6 års väntan! Kommunstyrelsens ordförande klippte Johanna Odö bandet.

BESÖKSNÄRINGSTRÄFF

Träff för företagare, förening eller eldsjälar som har tankar, ideer eller synpunkter om Norberg som besöksort.

SKYLTSÖNDAG

Marknad, dans kring granen, lotter, stipendieutdelning. God jul!

FRÅN POLITISK VILJA TILL VERKSAMHET

Så styrs Norbergs kommun

Kommunen styrs av politiker som valts direkt av medborgarna. Det betyder att medborgarna har stora möjligheter att påverka och kontrollera hur kommuner utför sina uppdrag.

Förtroendevalda (politiker) och fritidspolitiker

Kommunen styrs genom en direktvald politisk församling, kommunfullmäktige. Dessutom finns det politiska uppdrag inom kommunstyrelsen, i olika nämnder, kommunalförbund och utskott. Det finns drygt 70 förtroendevalda i Norbergs kommun. Alla utom kommunstyrelsens ordförande, som kallas kommunalråd, är fritidspolitiker och sköter därmed sina uppdrag vid sidan av arbete eller studier.

Medborgarna väljer politiker till kommunfullmäktige

Vart fjärde år väljer medborgarna politiker till kommunfullmäktige.

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ. Kommunfullmäktige representerar folket i kommunen och tar beslut i kommunens viktigaste frågor.

Det här gör kommunfullmäktige

- Tar beslut om kommunens inriktning, verksamhet och ekonomi. De tar till exempel beslut om budget, skattesats och avgifter för kommunal service.
- Beslutar om den kommunala förvaltningens organisation och verksamhetsformer.
- Väljer ledamöter och ersättare till kommunstyrelsen, nämnderna och kommunalförbunden.
- Väljer revisorer som granskar kommunens verksamhet.

Kommunstyrelsen utses av kommunfullmäktige.

Det här gör kommunstyrelsen

- Leder och samordnar allt arbete inom kommunen.
- Ansvarar för kommunens ekonomi.

Politikerna arbetar i olika nämnder

Kommunfullmäktige beslutar vilka nämnder och utskott som ska finnas, kommunstyrelsen väljer ledamöter till utskotten. Varje nämnd eller utskott ansvarar för ett visst område.

Det här gör nämnderna/utskotten/direktionerna

- Ansvarar för den löpande verksamheten inom kommunen.
- Förbereder ärenden som ska beslutas av fullmäktige.
- Genomför beslut som fattas i fullmäktige.

I praktiken är det tjänstemän som sköter själva genomförandet av kommuners verksamheter, men de förtroendevalda har alltid det yttersta ansvaret.

Arbetsuppgifterna kan vara att ge byggnadslov, bevilja ekonomiskt bistånd eller att organisera skolan.

Kommunallagen

Kommunallagen styr kommunernas verksamhet. Kommunerna styrs också av andra lagar som socialtjänstlagen, skollagen och plan- och bygglagen med mera.

Det kommunala självstyret

Det kommunala självstyret är en princip som är inskriven i regeringsformen, en av grundlagarna. Kommunerna måste följa de ramar som riksdag och regering bestämmer, men utöver det ger det kommunala självstyret kommunen rätt att:

- fatta självständiga beslut
- ta ut skatt av invånarna för att kunna sköta sin uppgift

Medborgardialog

Genom medborgardialog kan politiker tillsammans med medborgare diskutera inriktningar och prioriteringar för kommunen. Det sker på många olika sätt men syftar till att lyssna in varandras åsikter och förbereda hållbara politiska beslut.

Förutom olika former av medborgardialoger finns så kallade medborgarförslag.

Medborgarförslag

Medborgarförslag har införts i ca 200 kommuner och det innebär en rätt för den som är folkbokförd i en kommun att väcka ärenden i fullmäktige om frågor inom kommunens ansvarsområde.

Kontroll, tillsyn och revision

Kommunerna har ansvar för den interna kontrollen. Det finns tillsynsmyndigheter på vissa statliga myndigheter som granskar och stödjer kommunernas arbete. Kommunerna ansvarar dock själva för tillsyn av till exempel brandsäkerhet och avfallshantering.

Alla kommuner har en egen revision. Revisorerna granskar kommunernas verksamhet varje år utifrån såväl effektivitet och ekonomi.

Att överklaga kommunens beslut

Det går att överklaga beslut som till exempel

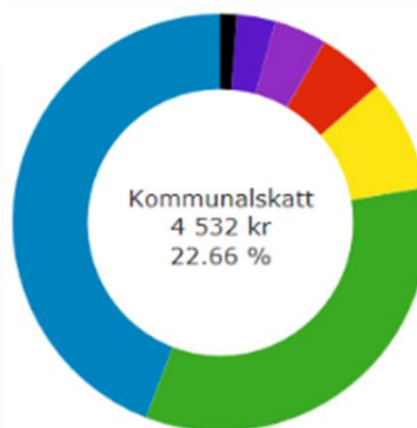
byggnadslov eller socialt bistånd. Det kallas förvaltningsbesvär.

Om man tycker att kommunen har överträtt sina rättigheter eller fattat ett beslut som går emot regler har medborgare i kommunen rätt att överklaga till förvaltningsrätten. Det kallas laglighetsprövning.

Kommunalskatten är den största inkomstkällan

- Kommunalskatten står för ungefär 70 procent av kommunens inkomster. Staten bestämmer vad kommunerna får ta ut skatt på. Sedan bestämmer varje kommun själv hur stor kommunal-skatten ska vara och hur pengarna ska fördelas.
- Kommunerna får också statsbidrag från staten. Vissa statsbidrag är allmänna, andra får bara användas inom särskilda områden som staten pekar ut.
- Kommunen tar också betalt för en del tjänster, till exempel äldreomsorg.

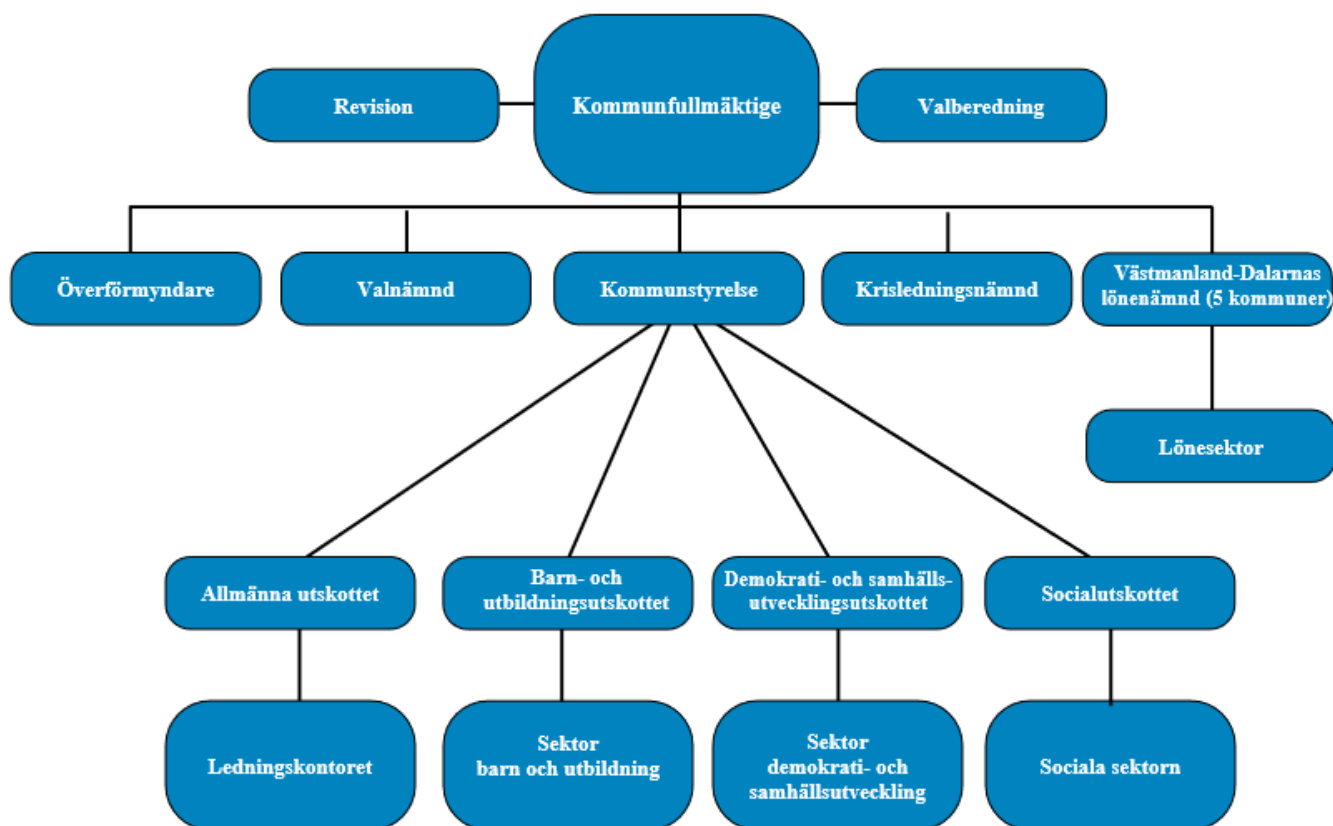
HUR FÖRDELADES DINA SKATTEPENGAR I NORBERG ÅR 2017?

Norbergs kommuns verksamhet finansieras till största del av skatter som tas ut från kommuninvånarnas inkomster. Kommunalskatten 2017 var 22,66 procent.

Ovanstående exempel baseras på en inkomst 20 000 kronor/månad, av dessa gick 4 532 kronor till kommunen. Du kan själv se vad du betalar i skatt på www.skattekollen.se.

ORGANISATION I NORBERGS KOMMUN – från och med 1 januari 2017

SAMVERKAN MED ANDRA KOMMUNER

Norbergs kommun samverkar med andra kommuner för att bland annat få ut mer av kommunens resurser.

KSO-gruppen, kommunstyrelseordförande-gruppen för de så kallade FAHNS kommunerna (Fagersta, Avesta, Hedemora, Norberg, Skinnskatteberg) består av ordföranden från samverkande kommuner och har fullmäktiges uppdrag att ta initiativ till samverkan. KSO-gruppen riktar rekommendationer till respektive kommun.

Västmanland-Dalarnas miljö- och byggnadsnämnd är ansvarig för frågor som handlar om miljö, bygg, fysisk planering,

kartor och mätning med mer. Den politiska organisationen består av ledamöter från Avesta, Fagersta och Norberg. Sätesskommun är Avesta.

Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund styrs av en förbundsledning vars representanter utses av respektive medlemskommuns fullmäktige. Den politiska organisationen består av tre ledamöter från Avesta, två ledamöter från Hedemora, två ledamöter från Norberg och två ledamöter från Fagersta kommun. Vidare finns ett arbetsutskott med fyra ledamöter. Sätesskommun är Avesta.

Norra Västmanlands

Kommunalteknikförbund är ett kommunalförbund med direktion.

Ledamöterna i direktionen är politiker från Norberg och Fagersta och väljs i kommunalvalet vart fjärde år. Gatu- och fastighetsförvaltningarna har en platsorganisation i både Fagersta och Norberg medan övriga förvaltningar samordnas i Fagersta inom vatten och avlopp, skog, lokalvård och IT-stöd. Säteskommun är Fagersta.

Norra Västmanlands

Utbildningsförbund är ett samarbete mellan Fagersta, Norberg och Skinnskatteberg. Syftet med förbundet är att under en huvudman erbjuda invånarna i alla tre medlemskommuner ett brett och allsidigt utbud av utbildning, från gymnasieskola till högskola. Direktionen är förbundets högsta beslutande och förvaltande organ, ledamöter och ersättare väljs av medlemmarnas fullmäktige för en period om fyra år. Säteskommun är Fagersta.

Västmanland-Dalarna Lönenämnd är en gemensam nämnd för Fagersta, Avesta, Hedemora, Norberg och Skinnskattebergs kommuner. Ändamålet är effektiv verksamhet inom löneområdet. Den politiska organisationen består av kommunstyrelsens ordförande i de fem kommunerna. Säteskommun är Norberg.

Norra Västmanlands Ekonominämnd är en gemensam nämnd för Fagersta och Norberg. Ändamålet är effektiv verksamhet inom ekonomiområdet. Nämnden styrs av kommunstyrelsens ordförande i de två kommunerna. Säteskommun är Fagersta.

Norra Västmanlands

Samordningsförbund är ett politiskt och finansiellt förbund inom rehabiliteringsområdet vars medlemmar består av Försäkringskassan i Västmanland,

Arbetsförmedlingen i Västmanland, Landstinget Västmanland, Fagersta kommun, Norbergs kommun, Skinnskattebergs kommun, Sala kommun, Surahammars kommun och Hallstahammars kommun.

Syftet med förbundet är att stödja och utveckla samverkan mellan parterna inom rehabiliteringsområdet genom finansiell samordning. Samordningsförbundets leds av en av parterna utsedd styrelse. En verkställande tjänsteman är anställd av samordningsförbundet.

Tjänster för administration och ekonomi köps av Fagersta kommun enligt särskilt avtal.

V-Dala Överförmyndarsamverkan. Enligt föräldrabalken (lag) ska det i varje kommun finnas en överförmyndare eller överförmyndarnämnd med uppgift att utöva tillsyn över förmyndare, förvaltare och gode män. Fr o m 1 januari 2015 finns det en vald överförmyndare i vardera kommun - Avesta, Hedemora och Norberg. Till sin hjälp har överförmyndarna ett gemensamt överförmyndarkansli, V-Dala överförmyndarkansli. Själva samverkan heter V-Dala överförmyndarsamverkan. Överförmyndaren i varje kommun utses av respektive kommunfullmäktige och står under tillsyn av Länsstyrelsen.

Utöver nämnda samverkan så finns fler konstellationer, nämns bör;

Gemensamma nämnden för hjälpmedelsfrågor, som är en gemensam nämnd för Landstinget i Västmanland och länets kommuner med bl.a. ansvar för drift och försörjning av hjälpmedel.

VafabMiljö, är ett kommunalförbund bildat av kommunerna i Västmanlands län samt Heby och Enköpings kommun. Vafab arbetar med hållbar och miljöriktig avfallshantering och återvinning. Inom

förbundet bor ca 300 000 människor och här finns över 10 000 företag som genererar avfall. Uppdraget är att ta hand om detta avfall på ett miljöriktigt sätt. Målet är i första

hand att avfallsmängderna ska minskas, det återstående avfallet ska betraktas som en resurs och återvinnas så långt det är tekniskt och ekonomiskt möjligt.

FAHNS-kommunerna samverkar inom ett antal olika verksamheter. Norbergs kommuns samverkan framgår av följande sammanställning:

Samarbetsorgan	Fagersta	Avesta	Hedemora	Norberg	Skinnskatteberg
Norra Västmanlands Ekonominämnd (NVE)	X			X	
Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund (NVK)	X			X	
Norra Västmanlands Samordningsförbund	X			X	X
Norra Västmanlands Utbildningsförbund (NVU)	X			X	X
Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund (SDR)	X	X	X	X	
V-Dala Överförmyndarsamverkan		X	X	X	
Västmanland-Dalarna Lönenämnd	X	X	X	X	X
Västmanland-Dalarna miljö- och byggnadsnämnd (VDMB)	X	X		X	

Samordningsförbunden inkluderar fler kommuner än ovan redovisade samt även andra aktörer.

ÅRSREDOVISNINGEN – blickar både bakåt och framåt

I årsredovisningen beskrivs och summeras utfallet, vad gjordes under det aktuella året och hur gick det?

Årsredovisningen är ett svar på planering som gjordes inför året, och resultaten används i planeringen av kommande verksamhetsår.

Årsredovisningen är ett viktigt kunskapsunderlag i styrningen av kommunen och ger viktig återkoppling till fullmäktige och Norbergs invånare om hur väl beslutade mål och uppdrag har utförts.

HÅLLBARHETSREDOVISNING – Agenda 2030

Norbergs kommun har påbörjat en resa med att applicera och integrera flera av FN:s hållbarhetsmål i årsredovisningen.

På FN:s toppmöte hösten 2015 beslutade världens ledare om 17 mål för hållbarhet, Agenda 2030, som bland annat handlar om att avskaffa fattigdom, uppnå jämställdhet, bekämpa klimatförändringen, säkerställa god hälsa, likvärdig utbildning samt hållbar ekonomisk tillväxt. Alla ska verka för att målen har uppnåtts senast till år 2030 och för att uppnå målen krävs ett helhetsgrepp. Det behövs ett engagemang på alla nivåer i samhället och det lokala arbetet är särskilt viktigt.

Norbergs kommun arbetar på olika sätt för att främja en social, ekonomisk och ekologisk hållbar utveckling. De förtroendevalda har antagit olika styrdokument som syftar till en hållbar utveckling. Läs mer om de globala målen på www.globalamalen.se

Ekologisk hållbarhet

Långsiktigt bevarande av vattnets, jordens

och ekosystemens produktionsförmåga, minskad påverkan på naturen och människans hälsa.

Social hållbarhet

Långsiktigt stabilt och dynamiskt samhälle där grundläggande mänskliga och demokratiska behov uppfylls.

Ekonomisk hållbarhet

Långsiktig hushållning med mänskliga och materiella resurser.

De tre hållbarhetsdimensionerna är lika betydelsefulla och ömsesidigt beroende av varandra. Det räcker inte med att arbeta inom ett område. Det är när vi ser helheten som vi kan tala om en hållbar utveckling.

Hållbarhetsredovisningen redovisas under kommunfullmäktiges strategiska områden och kommunstyrelsens tio mål. Symbolerna visar vilka globala mål som årsredovisningen anknyter till.

Nyckeln till framgång är att se till att livskvalitet, miljö och ekonomi hänger ihop.

VISION 2025

"Norberg - den växande kommunen som är tillgänglig, trygg och utvecklande för alla. Mångfald är den självklara drivkraften för tillväxt och hållbar utveckling."

Norbergs kommun har arbetat fram en vision för år 2025.

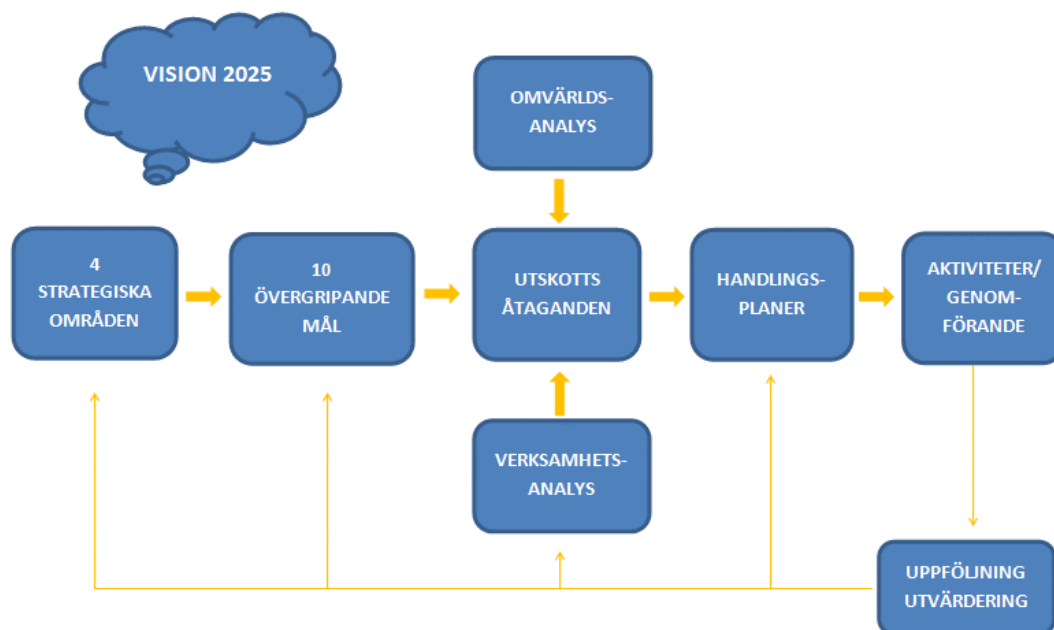
Processen började våren 2015 där förtroendevalda, tjänstemän och invånare medverkade i framtagandet. I januari 2016 beslutade kommunfullmäktige om en vision samt fyra strategiska områden. Nästa steg var att kommunstyrelsens beslutade om tio övergripande mål. När de övergripande målen var fastställda formulerade kommunstyrelsens fyra utskott åtaganden, handlingsplaner och aktiviteter utifrån

visionen, de strategiska områdena samt övergripande målen.

I Norbergs kommuns styrsystem följs resultat upp ett bredare sätt än enbart ur ett finansiellt perspektiv. Förutom de ekonomiska perspektiven har styrsystemet även sikte på verksamhets-, individ/medborgar- medarbetarperspektiv samt hållbarhet. Mätetal, nyckeltal och kriterier tas fram på såväl kommunövergripande nivå som inom respektive utskott för att kunna följa resultatutvecklingen.

I årsredovisningen 2017 görs en samlad bedömning av måluppfyllelsen samt även uppföljningar för varje utskott.

Styrning och uppföljning av resultat i Norbergs kommun:

MÅLUPPFYLLELSE OCH KVALITET – Vision 2025

Kommunfullmäktige har beslutat om fyra strategiska områden som har betydelse för Norbergs kommuns utveckling. De strategiska områdena anger vägar fram till Vision 2025. I flera fall behövs samverkan mellan kommun och externa krafter för att nå Vision 2025.

De strategiska områdena för åren 2016-2025 är:

Kommunstyrelsens övergripande mål 2016-2018:

Den tillgängliga och attraktiva kommunen

1. Invånarna är delaktiga i samhällsutvecklingen och kan påverka den egna livssituationen.
2. Invånarna är trygga i livets alla skeenden.
3. I Norberg tas allas förmåga tillvara och det finns goda möjligheter till livslångt och livsvitt lärande.
4. Norberg är en digitaliserad och innovativ kommun.

Samverkan för hållbar tillväxt och utveckling

5. Natur- och miljöarbete gör det enkelt att göra klimatsmarta val i vardagen.
6. Norberg har ett varierat och blomstrande näringsliv.
7. I Norberg har alla invånare en god hälsa med attraktiva och hälsosamma boendemiljöer.

Unik miljö för fritid, kultur och besöksnäring

8. I Norberg finns ett brett utbud av fritids- och kulturupplevelser samt möjlighet till ett aktivt och varierat föreningsliv för alla.
9. Norberg är en utvecklad arrangemangs- och besöksort.

Kommunen – en attraktiv arbetsgivare

10. Norbergs kommun är en attraktiv arbetsgivare med engagerade, nöjda och stolta medarbetare.

STRATEGISKT OMRÅDE

Den tillgängliga och attraktiva kommunen

Måluppfyllelse	Mål	Kommentar
	Invånarna är delaktiga i samhällsutvecklingen och kan påverka den egna livssituationen.	Det ska vara enkelt att kontakta Norbergs kommun. Hösten 2018 kommer en extern undersökning att göras av SKL: "Din kommuns tillgänglighet".
	Invånarna är trygga i livets alla skeenden.	Undersökningar har visat att medborgare inte känner sig helt trygga. Antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar är 14 vilket är en relativt bra siffra. Spannet i riket ligger mellan 6-24.
	I Norberg tas allas förmåga tillvara och det finns goda möjligheter till livslångt och livsvitt lärande.	74% av eleverna, exklusive nyanlända, är behöriga till gymnasiet. Lovskola och läxläsning erbjuds.
	Norberg är en digitaliserad och innovativ kommun.	Sociala sektorn har infört ekonomiskt bistånd Visa som möjliggör för medborgare att ta del av sitt ärende digitalt. Ett digitalt system för rapportering och utredning av avvikelser har införts.

Samlad bedömning av det strategiska området

Flerålet E-tjänster har utvecklats under året för att målet att vara en tillgänglig och attraktiv kommun ska uppnås. Inget fysiskt kontaktcenter har etablerats då behovet av sådan funktion minskat på grund av lägre flyktinginvandring.

Handlingsplan för fiberutbyggnad är framtagen och fiberutbyggnaden har påbörjats, cirka 53% av hushållen i Norberg hade tillgång till snabbt bredband i oktober 2016, i oktober 2015 var siffran 37%. Kommunens Facebooksida är ett populärt socialt nätverk där vi har 2 350 gilla-markeringar i december 2017. Messengerfunktionen har öppnats upp så att medborgare kan lämna åsikter och ställa frågor direkt till kommunens informatör.

Barn- och utbildningsutskottets åtagande att all skolskjuts ska gå fram till skolan har inte varit genomförbart med upphandlad skolskjutsentreprenör. Bussarna finns med i ett större sammanhang och bland annat tidsmässigt går det inte att bussarna att kör fram till skolan.

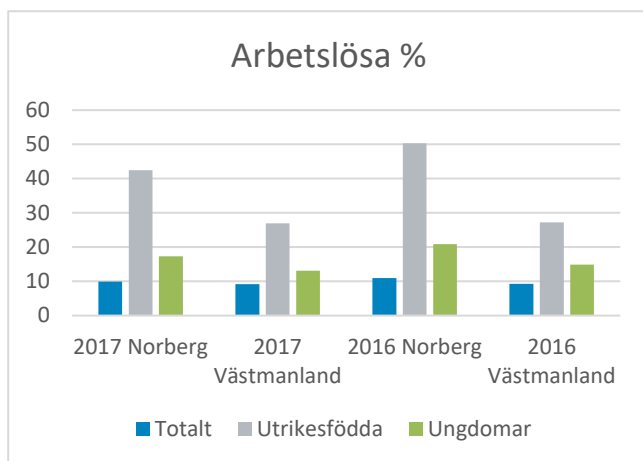
Trygghetsvandringar genomförs flera gånger per år. En lyckad satsning där ungdomsrådet, tjänstemän, politiker och polisen deltar och samverkar.

Målen uttrycker en önskad riktning för utvecklingen, och därför visualiseras utfallet med olikfärgade prickar.

 Utveckling i önskad riktning
  Oförändrad utveckling
  Utveckling i oönskad riktning
  Mätning ej genomförd

Delaktighet

Att kunna påverka den egna livssituationen kan handla om skillnader i tillgång, förutsättningar, resurser och förmåga att bidra till det gemensamma samhällsbyggandet. Ett sätt att fånga det är med statistik för förvärvsfrekvens och arbetslöshet. Jämfört med Västmanland har Norberg fler arbetslösa och särskilt gäller denna gruppen utrikes födda.

Källa: Arbetsförmedlingen.

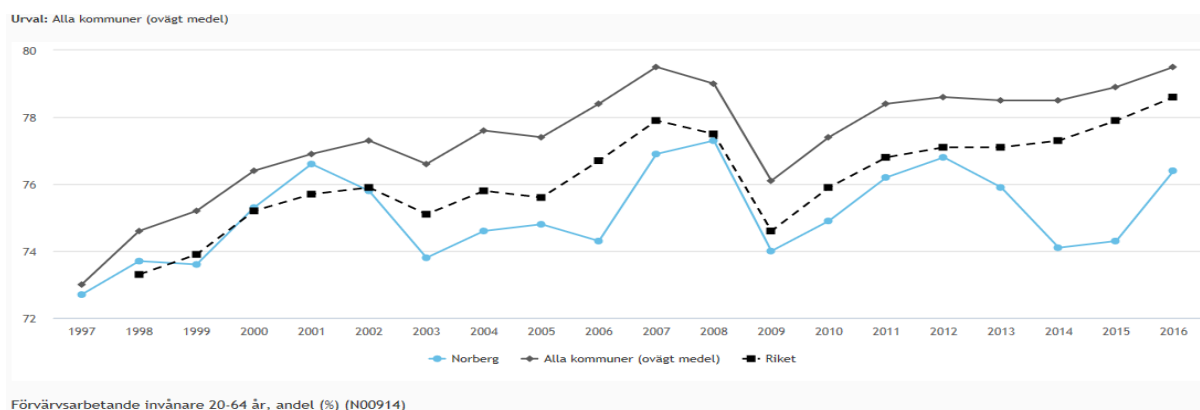
Det är mycket viktigt att våra medborgare känner sig delaktiga. Mötesplatser för tyckande, exempelvis träff för aktörer och intresserade inom besöksnäringen och näringslivspromenad har genomförts för att komma närmare måluppfyllelsen.

Barn- och utbildningsutskottet har under året genomfört en enkätundersökning för att eventuellt utöka öppettiderna för förskola/fritidshem på obekvämt arbetstid. Intresset för omsorg under natt och helg var inte stort nog för att det ska vara motiverat att utöka verksamheten. Förnärvarande erbjuds omsorg på kvällstid för förskola/fritids på vardagar mellan kl. 18.00-23.00.

Biblioteket har under året moderniserat sina lokaler med nya hyllor och nytt golv. Det har

även skapats en datahörna för vuxna med sex arbetsplatser. Under året har flera evenemang och aktiviteter anordnats för både barn och vuxna, bland annat biblioteksgruppen Boködlorna för barn i årskurs 3-6.

Tillsammans med politiken har sociala sektorn utvecklat en modell för verksamhetsplanering. Verksamhetsplanerna utgör nu en del av sociala sektorns systematiska kvalitetsarbete. I dessa beskriver respektive områdeschef det planerade genomförandet av områdets uppdrag under nästkommande år. Detta kvalitetssäkringsarbete har upplevts mycket positivt av alla inblandade. Modellen revideras under 2018 för att ytterligare förbättra arbetet med verksamhetsplaneringen.

Trygghet

Det finns flera faktorer, både individuella och generella, som spelar roll för hur trygga vi känner oss. Att känna att man har kontroll över situationen är en viktig förutsättning för att kunna känna trygghet, liksom möjligheterna att kunna göra sig förstådd och förstå sin omgivning. Trygghet kan handla om så olika saker som ekonomi, privata och offentliga relationer, självtillit, närmiljö och vilket stöd och hjälp vi kan förvänta oss få av samhället.

Att invånare känner och upplever trygghet i vardagen och där de bor handlar om flera dimensioner. Norbergs kommuns arbete med skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar, säkerhetsskydd, information, brottsförebyggande insatser med mera påverkar upplevelsen. Under året som gått har kommunen varit aktiv tillsammans med Myndigheten för Samhällsskydd och beredskap vilket har resulterat i att skal-skyddet i kommunhuset ökats samt att en fast krisledningsplats har iordningställt i sessionssalen. Under året blev det också premiär för varningssystemet, Viktigt meddelande till allmänheten (VMA). Andra delar i trygghetsfrämjande arbetet är dialoger med invånare, affärsinnehavare, polisen via medborgarlöften samt genomförda trygghetsvandringar.

De medborgarlöften som genomförts under 2017 har varit prioriterade mot trafikmätningar då det av invånare upplevts vara problem med kvällsbilkörning i hög fart. Busstorget invigdes under året vilket ökat säkerheten för passagerare. Belysning har satts upp på en del mörka ställen i offentlig miljö och belysningen har blivit bättre på busstorget. Att stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk är också områden som igenom under året via Brottsförebyggande rådet

(Brå). Resultaten är i korthet bra men deltagandet i undersökningen syftade till att fånga in vad som kan bli än bättre. De fördelar som Norbergs kommun har i Brå-arbetet är att det finns en väl utvecklad dialog mellan kommun och polis samt att den lilla kommunen gör att saker kan ställas om relativt snabbt. Ett exempel på det är inrättande av två tjänster som ungdomscoacher när information förelåg om att det är oroligt bland ungdomar i kommunen.

För att arbeta faktabaserat är det relevant att se på brottsutvecklingen i kommunen.

Flest registrerade brott i Norberg	2017	2016	2015
Våldsbrott	49	110	77
Tillgreppsbrott (ej butik)	92	89	107
Butikstillgrepp	1	1	12
Skadegörelse	31	34	51
Narkotikabrott	29	13	22
Rattfylleri/olovlig körning	18	16	32
Vapenlagen & knivlagen	18	16	32
Anmälda brott totalt	336	412	414

Källa Hobit. De mest omfattande anmälda brottskategorierna 2015-2017.

Att avskaffa alla former av våld mot kvinnor och flickor, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering samt avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning är ett globalt mål. Kommunens samordnare mot våld i nära relation har bedrivit flera informativa insatser bland annat huskurrage med mål att förebygga och förhindra våld i nära relation genom att ge grannar verktyg att agera.

Mediauppmärksamheten kring sexuella ofredanden och övergrepp på festivaler visar oss en samhällsstruktur som tyder på att gränsen för när andras integritet suddas ut och kränks har flyttats. Det drabbar särskilt unga människor. Vuxensamhället har misslyckats när sådant sker. Föräldransvaret kan inte övertas men vi kan bestämma oss för att bli fler närvarande vuxna i ungdomsmiljöerna i Norberg. Samverkan med arrangörer, polis, skola och föräldraföreningar är viktigt.

Lärande

Vi vill vara en kommun som driver utvecklings- och kvalitetsfrågor, följer forskning och tillämpar evidensbaserade metoder. Vi vill hitta nya innovativa arbetssätt och arbeta med och utveckla processen kring mål och resultat.

Alla flickor och pojkar ska ha tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan. I Norbergs kommun är 85% av barn 1-5 år inskrivna i förskolan.

Förskolan är betydelsefull för alla barn och särskilt för nyanlända med flyktingbakgrund. Förskoleverksamheten erbjuder en struktur i vardagen för både barn och vuxna.

Förskolan är en av de första kontakterna som nyanlända familjer och barn har med lokalsamhället.

Ett av de globala målen är att senast 2030 ska alla flickor och pojkar ha avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper. I Norbergs kommun pekar studieresultaten på att alla inte når grundskolans mål och blir behöriga till gymnasiet.

Måluppfyllelsen för både årskurs 6 och 9 var sämre 2017 i jämförelse med tidigare år. Centralskolans rektorer och lärare har analyserat resultaten och satt in extra stöd. Hela skolledningsgruppen arbetar tillsammans med Högskolan Dalarna för att få till ett systematiskt kvalitetsarbete där egna analyser ligger till grund för utvecklingsarbetet.

Ett steg för att nå ökad måluppfyllelse är att alla elever erbjuds läxläsning samt att elever i åk 6-9 erbjuds lovskola. Skolorna har tagit fram ett förväntansdokument som även det syftar till att nå högre måluppfyllelse.

Förväntansdokumentet skriver fram vad vårdnadshavarna kan förvänta sig av skolan samt vad skolan förväntar sig av elever och föräldrar.

Det finns ett beslut sedan tidigare att det på varje förskoleavdelning ska finnas två förskollärare på varje barnskötare. I dagsläget arbetar 16 förskollärare på 12 avdelningar, minst åtta förskollärare behöver anställas för att nå målet. I förskoleklassen är sju av åtta legitimerade förskollärare. Inom fritidshemmen finns det tre utbildade fritidspedagoger/förskollärare i förhållande till fyra barnskötare.

På Källskolan finns det två klasslärare som inte är legitimerade, på Centralskolan finns det tio ej legitimerade lärare.

Kommunens sektorer samverkar med högskolor och tar emot studenter. Mälardalens högskola har tyvärr ett regelverk som gör det svårt för lärarstudenter att göra VFU i Norbergs kommun. SCBs medborgarundersökning från hösten 2016 visar att invånarnas nöjdhet om utbildningsmöjligheter är lägre än för jämförbara kommuner

All rekrytering i Norbergs kommun ska utgå från kompetens, alla människors lika värde och olika förutsättningar. Individuella skillnader i erfarenhet och kompetens skall ses som en resurs och en möjlighet att stärka sektorn. Vid medarbetarsamtal ska chef undersöka om den anställdes hela kompetens tas till vara och hur den ska utvecklas. Samtlig personal med tillsvidareanställning ska därför ha en individuell kompetensutvecklingsplan.

Digitalisering

I budget inför 2017 anslogs medel för en digitaliseringsstrategi. Strategin innehåller finansiering av kommunövergripande IT-projekt i form av exempelvis digital nämndadministration, nytt intranät, kompetensutveckling och en plattform för e-tjänster. Tillvaratagandet av digitaliseringens möjligheter förutsätter fortsatt utbyggnad av säkra och tillgängliga nät med hög överföringshastighet och geografisk täckning.

Införandet av digital nämndadministration har inneburit att alla kommunens politiker fått tillgång till en surfplatta. Till surfplattan distribueras nämndhandlingarna digitalt via kommunens ärendehanteringssystem Public 360 och kan läsas via en användarvänlig app. Årligen kommer cirka 300.000 papperskopior som tidigare skickats ut via brev att sparas. Mycket tid sparas också då distributionstiden blir mycket kortare. Ett digitalt förtroendemannaregister har också införts.

Standardhöjande åtgärder kring teknisk mötesmiljö och IT-säkerhet i kommunhuset har genomförts. Under hösten 2017 har också arbete med kommunens nya intranät bedrivits, det nya intranätet lanserades 1 februari 2018. Socialförvaltningen har lanserat en e-tjänst för ekonomiskt bistånd samt interna e-tjänster för avvikelsehantering.

Kommunen har under hösten 2017 genomfört omfattande kompetensutvecklingsinsatser kring Office-paketet samt Office 365. Riktad kompetensutveckling kring verksamhetssystem har också genomförts.

Arbetet fortsätter under 2018 med ett flertal delprojekt rörande bland annat vidareutveckling av ärendehantering, informationssäkerhet kopplat till den nya europeiska dataskyddsförordningen, e-tjänster samt förbättring av kommunens trådlösa nätverk.

Norbergs kommun har under året deltagit aktivt i arbetet med Regional Digital Agenda som letts av Region Västmanland och som mynnat ut i en handlingsplan som förväntas leda till en tydligare samverkan inom ett flertal IT-relaterade områden. Norbergs kommun har också blivit del av Inera, SKL:s bolag för koordinering och utveckling av digitala tjänster.

Både förskola och skola har under året börjat använda Office 365. Systemet medför att både lärare och elever har tillgång till sitt arbetsmaterial hela tiden eftersom det är en molntjänst. Alla klassrum och förskoleavdelningar är väl utrustade med bland annat stationära/bärbara datorer, lärplattor, Appel-TV, projektorer samt högtalare.

Biblioteket fortsätter sitt arbete med att bli mer tillgängligt och innovativt genom att bland annat skaffa en självutlåningsdisk samt genom ett utökat samarbete med övriga bibliotek i Västmanland.

Medborgaråsikter har samlats in digitalt, till exempel namnförslag till nya idrottshallen/fritidsgården.

Ny teknik, digitalisering och internet är några av nycklarna för högre kvalitet och effektivitet i verksamheten. Vi ser många vinster för såväl kommuninvånare som sektorer genom en enklare vardag, minskad energiförbrukning, större delaktighet och bättre service.

Den senaste mätningen av bredbandstäckningen i Sverige publicerades av PTS i mars 2017 och visade på läget i oktober 2016. I den mätningen hade 74 procent av hushållen i Västmanlands län tillgång till snabbt bredband på 100 Mbit/s. Det var en ökning med 3,2 procent eller cirka 6000 hushåll jämfört med föregående år. Snittet för riket var 73 procent.

Norbergs kommun hade den bästa procentuella ökningen i länet. Cirka 53% av hushållen i Norberg hade tillgång till snabbt bredband i oktober 2016, i oktober 2015 var siffran 37%. Regeringens mål är att år 2020 ska 95 procent av alla hushåll i Sverige ha tillgång till bredband på minst 100 Mbit/s.

Under 2017 har Telias fiberutbyggnad i Kärrgruvan färdigställts. Under sommaren 2017 kom också IP-Only med ett erbjudande om fiberutbyggnad i Klackberg, Kylsbo, Flängan, Hackspettsbacke, gamla Fagerstavägen och längs Rönningstorpsvägen. I Karbenningbygden med omnejd har arbetet med fiberföreningen Norra Västmanlands Fiber fortsatt, och blev i april 2017 beviljade 7,4 miljoner kr i bredbandsstöd från Länsstyrelsen.

Det finns alltså gott hopp om en fortsatt positiv fiberutbyggnad i Norbergs kommun, men också en medvetenhet om att det ännu inte finns en lösning för snabbt bredband i

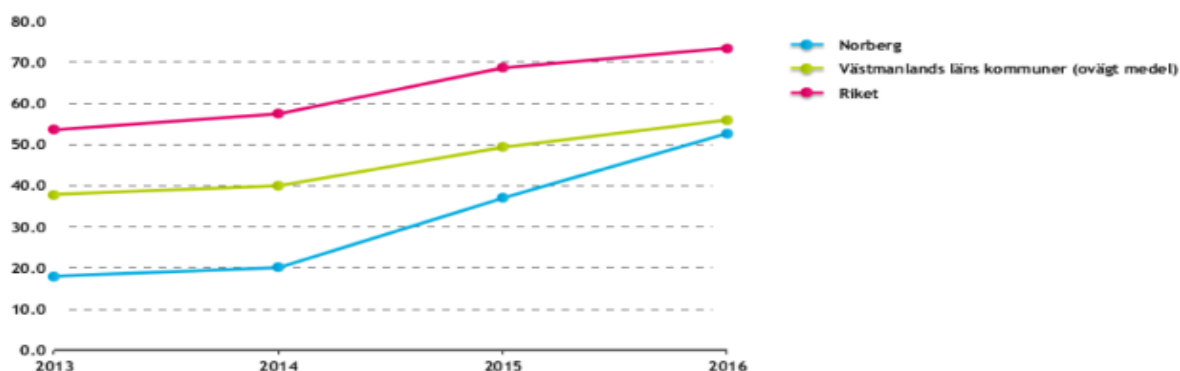
vissa delar av kommunen, främst norr om riksväg 68. Från kommunens sida har vissa medel avsatts för fibrering av Mimerlaven som skulle kunna fungera som en central punkt för så kallad ”trådlös fiber” till vissa delar av kommunen.

Hållbar kommunal IT-drift Fagersta-Norberg (-Avesta)

Idag finns en anslutning Fagersta - Norberg vilket innebär en sårbarhet. I ett önskescenario skulle en kommunal fiber anläggas mellan kommunernas respektive fibernät, förslagsvis mellan Öjersbo i Norberg och Mariaskolan i Fagersta. Det finns också behov av en modernare lagringslösning där data kan dupliceras mellan datahallarna i Fagersta och Norberg eller annan fysisk plats vid behov.

Norbergs kommun och Avesta kommun samkanaliserar en genomgående fiber mellan kommunerna i samband med att fiberföreningen Norra Västmanlands Fiber (NVF) kommer att gräva och fibrera. En genomgående fiber kan nyttjas för att stärka upp Räddningstjänstens kommunikation mellan brandstationen i Norberg och Räddningstjänstens ledningsfunktioner i Avesta. Detta innebär också en möjlighet att säkra upp den gemensamma Löneförvaltningens uppkoppling mot Avesta. För detta krävs ny mottagande utrustning i Norbergs kommun vilket idag inte finns.

Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%) (Värde)

STRATEGISKT OMRÅDE

Samverkan för hållbar tillväxt och utveckling

Måluppfyllelse	Mål	Kommentar
	Natur- och miljöarbete gör det enkelt att göra klimatsmarta val i vardagen.	Agenda 2030 med flera av FN:s globala mål redovisas i årsbokslut 2017. Energi- och klimatstrategin täcker flera av kommunstyrelsens mål och ansluter också till FN:s globala mål om ett hållbart samhälle. Strategin följs upp innan mandatperiodens utgång. Nyckeltal påvisar minskade utsläpp av växthusgaser.
	Norberg har ett varierat och blomstrande näringsliv.	Antalet nyregistrerade företag ligger något över Västmanlands snitt. Nytt utskott demokrati- och samhällsutveckling (DSU) har tillkommit 2017 för näringslivsfrågor.
	I Norberg har alla invånare en god hälsa med attraktiva och hälsosamma boendemiljöer.	DSU arbetar för att ta fram en folkhälsoplan. Utvecklingsplan för Prostudden och västra centrum har tagits fram efter samråd med allmänheten.

Samlad bedömning av det strategiska området

Bostadsfrågor har varit i fokus under 2017 och ett bostadsförsörjningsprogram har under året tagits fram. Planberedskapen för att möta ett byggande är generellt sett god, detaljplanelagd mark för bostäder finns. Intresset för att bygga nytt är lågt sannolikt beroende på grund av glapp mellan produktionspris och marknadspris. Startbesked har lämnats för fem bostäder under perioden augusti 2016-augusti 2017.

Målen uttrycker en önskad riktning för utvecklingen, och därför visualiseras utfallet med olivfärgade prickar.

 Utveckling i önskad riktning
  Oförändrad utveckling
  Utveckling i oönskad riktning
  Mätning ej genomförd

Klimatsmart

”Så länge en stor andel av de totala koldioxidutsläppen kommer från transporter, kommer transportavstånden att påverka de totala växthusgasutsläppen. För att uppnå kommunens uppsatta mål för att minska energiförbrukningen behövs åtgärder inom alla sektorer i samhället.”

Johanna Odö, kommunstyrelsens ordförande

I Norberg minskade den totala energi-användningen fram till mitten av 2000-talet för att därefter öka något. När det gäller utsläpp av växthusgaser står transport-sektorn för den största andelen, som också ökat under de senaste åren. Val av bränsle för uppvärmning har förändrats över tiden. Det har skett en markant minskning av eldningsolja som energikälla medan trä som bränsle har ökat, delvis p.g.a. den pelletsfabrik som är lokaliserad i kommunen.

Att kunna göra klimatsmarta val i vardagen är ett av Norbergs kommuns mål. Inom målområdet har flera aktiviteter genomförts, bland annat följande:

- Ett treårigt projekt *Fossilfria och effektiva transporter i östra Mellansverige* och det ettåriga projektet om klimatanpassning *Lathund för klimatanpassning* startades upp 2017. Klimatanpassningsprojektet startade genom att SMHI utlyste medel till ett projekt om klimatanpassning i början av året. Syftet är att få underlag samt ökad beredskap för kommunens fysiska planering där klimatförändringar kan komma innebära ökade perioder med skyfall men även värmeböljor.
- Norbergs kommun var med i Earth Hour under 2017 där NVK genomförde släckning av lampor i centrala Norberg.

- För att informera invånare om hållbarhetsfrågor är Norbergs kommun medlem i Förbundet Agenda 21 som bland annat ger ut tidningen Gröna draken.
- NVK har under året medverkat till att alla mellanstadieelever under tre års tid får Natur & miljöboken, en bok med information, uppgifter, test och tävlingar.
- Uppföljning av Norbergs kommuns Energi- och klimatstrategi. Färdigställs i början av 2018.
- Kommunens energi- och klimatrådgivning har under 2017 bedrivits via Energikontoret i Mälardalen.

Miljöenheten på Västmanland-Dalarna miljö- och byggförvaltning arbetar just nu framför allt med två förorenade områden i Norbergs kommun. Det ena är Thorshammars verkstad och det andra är Silvergruvan (en del av Bälsjöverksområdet). Först och främst prioriteras Silvergruvan eftersom närhet till enskilda dricksvattentäkter finns. För båda områdena gäller att Norbergs kommun, genom V-dala, ansöker om statliga medel för en huvudstudie. Eftersom det inte finns någon ansvarig verksamhetsutövare eller fastighetsägare kommer Norbergs kommun att anges som huvudman.

V-dala har förutom den årliga tillsynen på reningsverken förelagt NVK om att ta fram en förnyelseplan för avloppsledningsnätet. En förnyelseplan är framtagen av en konsult. Åtgärderna i planen minskar andelen ovidkommande vatten till avloppsledningsnätet vilket bör leda till minskade bräddningar.

Norbergs kommun har gjort en översiktlig analys av var i jordbrukslandskapet som det skulle kunna vara lämpligt att återskapa eller nyskapa våtmarker. En handfull potentiella platser har identifierats. Kommunen kommer i nästa steg eventuellt att söka statsbidrag för att närmare utreda om det är praktiskt möjligt och vad det skulle kosta att skapa/återskapa våtmarker på dessa platser.

Norbergs kommun äger ganska lite skog, men de skogar som ägs av kommunen är till största delen tätortsnära och därmed mycket viktiga som rekreationsskogar för kommuninvånarna. Politiskt beslutade avkastningskrav på kommunskogen gör det svårt att bedriva en skogsskötsel med högre ambitionsnivå vad gäller naturvård och rekreation än vad skogsvårdslagen kräver. En skoglig naturvårdsinsats genomfördes dock under 2017, då en granavverkning gjordes i ett 1,9 ha stort blandskogsbestånd vid Karlberg i syfte att gynna lövträden och de arter som är knutna till lövskog. Återbeskogning sker alltid efter avverkning, i

enlighet med skogsvårdslagen.

I kommunens översiktsplan står bl.a.:

- Kommunens höga naturvärden ska skyddas och bevaras i möjligaste mån genom att stor hänsyn tas till dem vid exploatering och andra förändringar i den fysiska miljön.
- I de fall möjligheter finns att öka befintliga naturvärden och utveckla nya ska detta uppmärksammas och främjas.
- Den biologiska mångfalden ska värnas så att den bibehålls eller ökar.
- Kommunen ska eftersträva att inga hotade arter försvinner.

Ett kommunalt naturvårdsprogram är under framtagande i syfte att bl.a. beskriva befintliga naturvärden i kommunen och ta fram förslag på åtgärder som kan bidra till att uppnå de nationella miljömålen på lokal nivå.

I dagsläget arbetas med att begränsa spridningen av växten Jättebjörnlöka som är en invasiv främmande art.

Enligt översiktsplanen ska kommunens höga naturvärden skyddas och bevaras i möjligaste mån genom att stor hänsyn tas till dem vid exploatering och andra förändringar i den fysiska miljön. Någon metod för att sätta ett ekonomiskt värde på ekosystemtjänster och biologisk mångfald tillämpas dock inte av kommunen.

*Thorshammars verkstad
Foto: Kjell Lindqvist*

"Energianvändningen i Norberg är år 2050 hälften av 2009-års användning. Energianvändningen i Norberg baseras huvudsakligen på förnyelsebar energi. Energieffektiva och miljöanpassade energi-och transportsystem är en naturlig del av samhällsutvecklingen. Våra konsumtions- och produktionsmönster är globalt sett hållbara."

ur Energi- och klimatstrategi 2011-2020

El

Två större stamnätskraftledningar om 220 kV berör kommunens nordöstra del, nära Avesta. Övriga ledningar har lägre spänning. Kraftledningar ger upphov till elektromagnetiska fält. I samband med detaljplanering och bygglovgivning tillämpar kommunen de försiktighetsprinciper som rekommenderas av Arbetsmiljöverket, Boverket, Socialstyrelsen, Elsäkerhetsverket och Strålsäkerhetsmyndigheten om att högsta magnetfältsnivå vid bostäder eller där människor vistas varaktigt ej ska överstiga 0,4 mikrotlesa.

Fjärrvärme

VB Energi äger nätet och levererar fjärrvärme i Norberg. Energin baseras i huvudsak på spillvärme från Agroenergi och en liten del av energin utgörs av olja och briketter. Idag finns 75 anslutningspunkter till fjärrvärmenätet inom kommunen.

Vindkraft

Vindkraft är den förnybara energikälla som har störst utbyggnadspotential. Den producerar ren el som inte ger några utsläpp eller kräver miljöpåverkande transporter av bränsle.

Vindpark Målarberget i Norberg och Avesta kommuner har meddelats tillstånd till uppförande och drift av vindkraftpark. Beslutet har fattats av Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Uppsala den 30 Juni 2016. Tillståndet omfattar uppförande och drift av 33 vindkraftverk.

Biobränsle

Tillgången på biobränsle i form av flis, spån, bark m.m. är för närvarande god. Idag används både förädlade och oförädlade biobränslen. I Norberg finns tillverkning av pellets och briketter av träråvara. Energiuttaget idag motsvarar c:a 1 MWh/d.

Berg- och gruvvärme

Den nya idrottshallen i centrala Norberg kommer att värmas med bergvärme och med fjärrvärme som spets.

Vattenkraft

Större delen av den tillgängliga vattenkraften i Norbergs kommun är utbyggd i ett antal små anläggningar. Det finns dock ett antal kvarvarande opåverkade forsar och strömsträckor i kommunen som är möjliga att exploatera. En utökning av vattenkraften ska ställas i relation till den skada som detta kan innebära för exempelvis vattenlevande organismer.

Energi-och klimatrådgivning i samarbete med Avesta

Rådgivningen har funnits tillgänglig via telefon och mail för privatpersoner, små och medelstora företag, föreningar samt organisationer under hela året. Medverkan i företagsfrukostar, företagsbesök och monter vid mässa är exempel där rådgivningen har deltagit för att visa upp sig. Stort fokus har legat på den uppsökande verksamheten för att nå ut till eventuella rådsökande och samarbetspartners.

Näringsliv

Sysselsättningsgraden hänger samman med förutsättningar för de lokala företagen att utvecklas. Att företagen kan rekrytera medarbetare vid behov och att det finns en infrastruktur som stödjer företagandet. Tillväxtverket undersöker årligen landets kommuner från en sårbarhetsindex. I många svenska kommuner är sysselsättningen beroende av några få stora företag. Sårbara kommuner anses av Tillväxtverket vara mer beroende av industrissysselsättning än icke sårbara kommuner. Av landets fem minst sårbara kommuner finns samtliga i Stockholmsregionen medan de fem mest sårbara (genuint sårbara) är samtliga industriorter varav Fagersta och Skinnskatteberg finns med på listan. Norberg anses tillsammans med Avesta vara medelsårbara kommuner.

Norbergs näringsstruktur präglas inte av ett beroende av ett fåtal stora företag men med tanke på pendlingsmönster är situationen i såväl Fagersta som Avesta relevant för Norberg. Inte minst under konjunkturedgångar uppstår frågan vad

som händer om något eller några av de dominerande företaget i grannkommunerna hamnar i svårigheter. Några av de förbättringar sårbara kommuner kan göra är att nyföretagsamheten stimuleras samt att verka för att möjligheter till pendling är god.

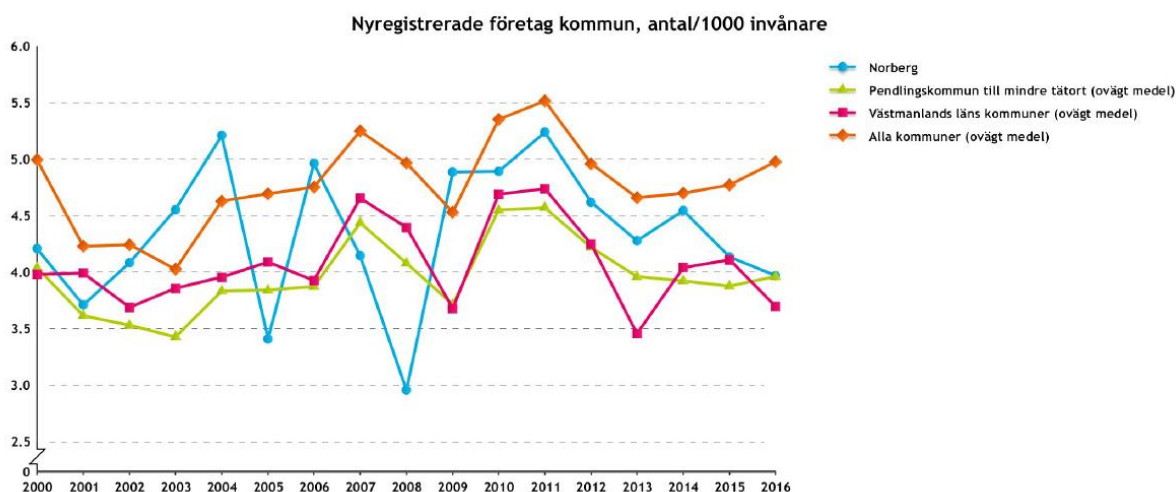
Under året har det tagits fram en strategi för näringslivsutveckling som kommer att presenteras under kvartal 1 2018. Flertalet träffar och möten har genomförts under 2017 där företagare träffats, ett exempel är Morgonsoffan.

Det ska vara enkelt att vara företagare i Norberg. Företagare ska få ett bra bemötande i kontakt med kommunal verksamhet och få snabba svar på frågor. Det är viktigt att företagen trivs på orten, utvecklas och anställer samt att fler vill etablera sig här.

En nyckel framåt för att förbättra den kommunala servicen än mera är ett utvecklat samarbete med samverkansorganen Västmanland Dalarnas miljö- och byggnadsnämnd samt Norra Västmanlands kommunalteknikförbund.

Figuren nedan visar utvecklingen av antalet nyregistrerade företag under perioden 2000-2016.

Ekonomisk hållbarhet - tillväxt

Hälsa

God hälsa är en grundläggande förutsättning för människors möjlighet att nå sin fulla potential och att bidra till samhällets utveckling. Undersökningar om ungdomars hälsa visar tyvärr att vi är en bit från målet om alla invånares goda hälsa.

Undersökningen Liv hälsa ung visar särskilt att flickors mående är sämre än pojkarnas.

Skolorna erbjuder pulshöjande aktiviteter utanför ordinarie undervisningstid.

Källskolans elever och eleverna på

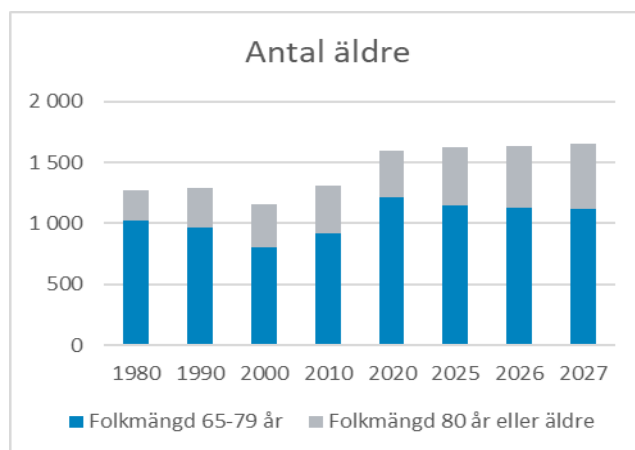
mellanstadiet erbjuds organiserade rastaktiviteter på alla raster. Årskurs 8 har två schemalagda pass med rörlighet utöver ordinarie idrott.

Ökad rörlighet är ett viktigt område som prioriteras men tyvärr är det svårt att erbjuda fler aktiviteter under skoldagen eftersom de ordinarie lektionerna fyller hela elevens dag. Då många elever åker skolskjuts till och från skolan försvåras möjligheterna att ha aktiviteter före och efter skoltid.

Antalet äldre blir fler i Norbergs kommun

Norberg följer den globala trenden med att människor lever allt längre liv vilket innebär att antalet äldre kommer att bli fler. Särskilt gruppen 80 år eller äldre kommer enligt prognoser inom några år att öka vilket kan få följden att behoven av olika stödsystem inom hälsoområden för äldre personer behöver byggas ut.

Figur. Antal äldre i befolkningen efter år. Statisticon 2018.

Ett Bostadsförsörjningsprogram för Norbergs kommun 2017-2019 antogs under försommaren som föreslår riktlinjer för bostadsförsörjningen

Byggandet av minst 20 nya bostäder ha påbörjats i Norbergs kommun innan 2019

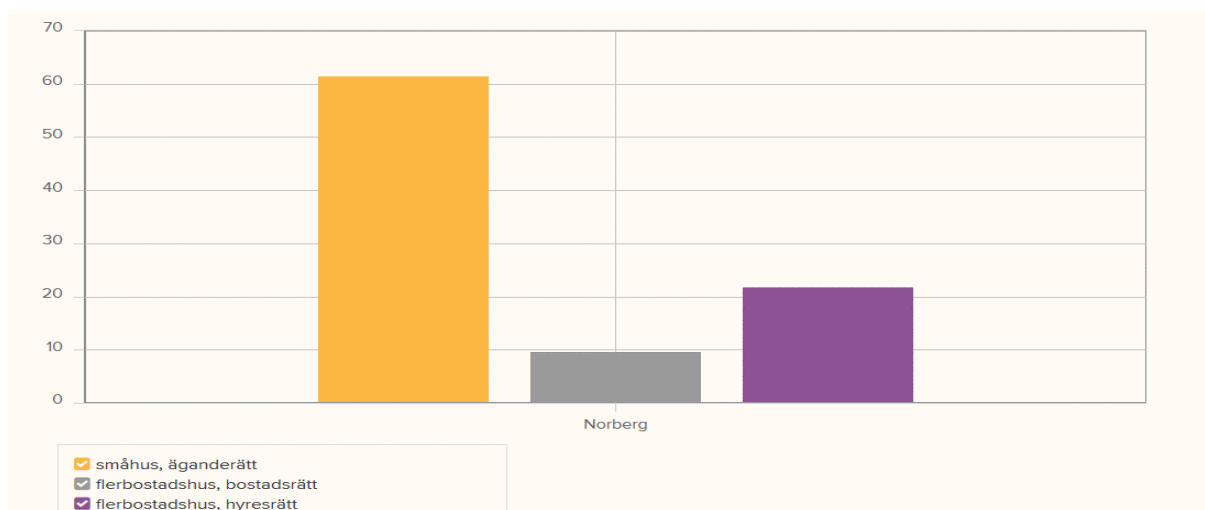
Nyproduktion som förtätar i befintliga bostadsområden, och som har tillgång till infrastruktur och kollektivtrafik prioriteras högt. Den sociala hållbarheten ska öka både genom att kommunen tar hänsyn till denna aspekt vid försäljning och anvisning av mark, samt att kommunen strävar efter ett bostadsbestånd med blandade upplåtelseformer inom samma område. Invånare med särskilda bostadsbehov har tillgång till anpassade bostäder. Nyproduktion i trä ska prioriteras, och både planering och byggande ska ske med en strävan efter hållbar utveckling. I övrigt ska Norbergs kommun följa och analysera läget på bostadsmarknaden kontinuerligt och se över efterfrågan samt vara en aktiv part i dialogen med externa aktörer som kan tänkas vilja bygga.

Målet är att det ska finnas hälsosamma boendemiljöer i Norberg. När Migrationsverket släpper de lägenheter som hyrts av privata värdar kommer det sannolikt att finnas ett överskott av bostäder som inte möter upp invånarnas efterfrågan. Norberg präglas, i likhet med andra kommuner utanför regionstäderna om ett relativt svag intresse att bygga nytt. Dialog har förts med intressenter under året som gått men ännu har inget bygglov inkommit om byggande av flerfamiljsfastigheter. När det gäller egna hem är bilden delvis en annan. Det förefaller vara så att en löntagarfamilj att svårt att få lån för att kunna bygga en egen villa i Norberg. Orsaken är att marknadsvärdet bedöms vara

lägre än produktionskostnaden för villan trots attraktiva tomter, exempelvis vid Norens västra strand. Konsekvenserna är att tillgodose behovet av nya bostäder. En annan konsekvens är att den här utvecklingen innebär svårigheter att attrahera nya innevånare som kan bidra till tillväxten.

Norbergs kommun sökte under 2017 hos Boverket om statsbidrag för ökat bostadsbyggande. Boverket ansåg att kommunen uppfyllde förutsättningarna och beviljades bidrag. Antal bostäder som under perioden fått startbesked var fem stycken vilket genererade 205 000 kronor i statsbidrag.

Hur många procent bor i småhus eller lägenhet som är hyresrätt eller bostadsrätt i Norberg? (SCB)

STRATEGISKT OMRÅDE

Unik miljö för fritid, kultur och besöksnäring

Måluppfyllelse	Mål	Kommentar
	I Norberg finns ett brett utbud av fritids- och kulturupplevelser samt möjlighet till ett aktivt och varierat föreningsliv för alla.	Pojkar och flickor har samma möjlighet att delta och utvecklas i föreningslivet.
	Norberg är en utvecklad arrangemangs- och besöksort.	Besöken har varit fler generellt i år. Flera arrangemang som drar deltagare från hela landet och även utlandet genomförs.

Samlad bedömning av det strategiska området

Norberg är en utvecklad besöks- och arrangemangsort där kommunens stöttning av ideella arrangemang är en bidragande orsak.

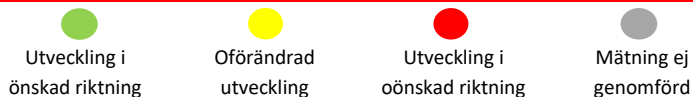
Antalet besökare i kommunen har under året ökat, mycket kopplat till nyöppnandet av Elsa Andersons konditori. Ett strategiarbete har under året genomförts för att ge besökarna större möjligheter att ta del av vad kommunen har att erbjuda.

Norberg har många aktiva föreningar, antalet aktiva skulle dock kunna vara fler. Det finns idag barn och vuxna som inte alls är engagerade i föreningslivet.

Under 2017 påbörjades arbetet med en ny idrottshall som också inrymmer fritidsgård vilka båda kommer att ge ett uppsving för en aktiv fritid och bra folkhälsa.

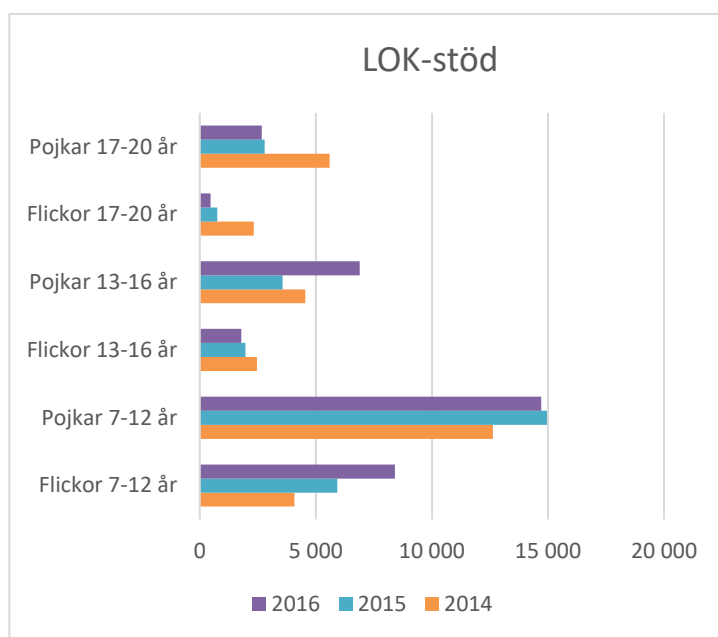
Norberg har idag, främst inom lagidrotter, en övervikt av killar som är aktiva. Framledes behöver kommunen arbeta med att få fler tjejer aktiva.

Målen uttrycker en önskad riktning för utvecklingen, och därför visualiseras utfallet med olikfärgade prickar.

Fritid, kultur och föreningsliv

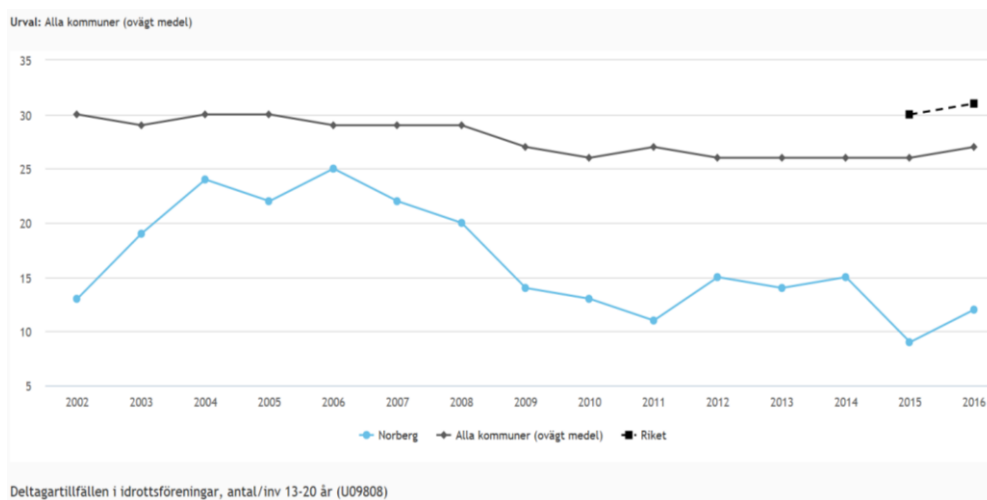
Ett hållbart samhälle har ett jämställt och inkluderande förenings- och kulturliv. En gemenskap i föreningslivet där alla känner sig välkomna. Jämställdhet i föreningslivet innebär att flickor, pojkar, kvinnor och män har samma möjligheter till att delta, få inflytande över och utvecklas i föreningens verksamhet.

I Norberg finns det 61 föreningar registrerade på föreningslistan som finns på www.norberg.se. 2017 var det 29 föreningar och 8 studieförbund som erhöll kommunalt föreningsbidrag.

11 föreningar i Norberg har redovisat LOK-stöd. 2016 utbetalades totalt 193 496 kr av Riksidrottsförbundet (RF). Statligt lokalt aktivitetsstöd (LOK-stödet) är avsett att stödja idrottsverksamhet för barn- och ungdomar mellan 7-25 år i föreningarna.

Många barn/ungdomar lämnar föreningslivet när de når tonåren. Antal deltagartillfällen 13-20 år i Norberg är lågt mot riket.

Förskolans och skolans kulturgrupp arbetar fram en kulturplan som ska sträcka sig från förskola till åk 9 och för att nå detta sker samarbete med medarbetarna inom DSU. Syftet med planen är att den ska vara ett stöd för att alla barn och elever ska få uppleva Norbergs kulturarv.

Unkan har under året anordnat särskilda tjejkvällar. De har även drivit ett skate- och demokratiprojekt. Unkan kommer att lämna barn- och utbildningsutskottet och från och med januari 2018 tillhöra demokrati- och samhällsutvecklingsutskottet.

Arrangemangs- och besöksort

Under året har det arbetats för att ha en besöksnäringstrategi klar inför sommaren 2018, den tas fram utifrån tidigare utredningar, interna workshops och öppet möte med allmänheten. Strategin ska vara klar under våren 2018 i en version för åren 2019-2022. Fokus kring besöksnäringen handlar om järnet, gruvorna och historien. Norberg är en utvecklad arrangemangs- och besöksort. Många både mindre och större arrangemang har genomförts under året. Deltagare, besökare och åskådare bidrar även till fler övernattningar och besök i

affärer.

Antalet besökare till våra sevärdheter har varit fler jämfört med föregående år. Mycket på grund av ”nyöppningen” av Elsa Anderssons konditori. Fortsatt är det angeläget att ta tillvara på besökarna och försöka få dessa upptäcka ännu mer av Norberg. Nästa steg är att på nytt införa en efterfrågad centralt belägen turistinformation, samt förnya och förtydliga turistinformation både digitalt och i tryckt form.

*Lapphyttan, en kylig vinterdag i januari.
Foto: Kristina Larsson*

*Solen strålar på ett vintervackert Linsdal.
Foto: Sassa Murray*

STRATEGISKT OMRÅDE

Kommunen – en attraktiv arbetsgivare

Måluppfyllelse	Mål	Kommentar
	Norbergs kommun är en attraktiv arbetsgivare med engagerade, nöjda och stolta medarbetare.	Som en generell bild visar medarbetarenkäten på en utveckling inom flera HR-relaterade områden. Sociala sektorn har fem utbildade yrkesambassadörer. Utökning av ledning har skett. Genomsnittliga medelåldern per medarbetare i kommunen är 47,19 år.

Samlad bedömning av det strategiska området

För att kommunen ska klara framtida personalförsörjning behöver vi säkerställa att kommunen är en attraktiv arbetsgivare för våra befintliga och framtida medarbetare. Viktiga områden att fokusera på är kompetenta och ansvarstagande medarbetare, attraktiva anställningar, ett gott ledar- och medarbetarskap samt hälsofrämjande arbetsplatser.

Norbergs kommuns HR-arbete kommer att vara i centrum framöver med projekten nedsatt arbetstid inom hemtjänsten och heltidsprojektet men också med bakgrund i att kommunen behöver arbeta än mera strategiskt om att vara en attraktiv arbetsgivare för att klara framtida medarbetarrekruteringar.

Målen uttrycker en önskad riktning för utvecklingen, och därför visualiseras utfallet med olikfärgade prickar.

 Utveckling i önskad riktning

 Oförändrad utveckling

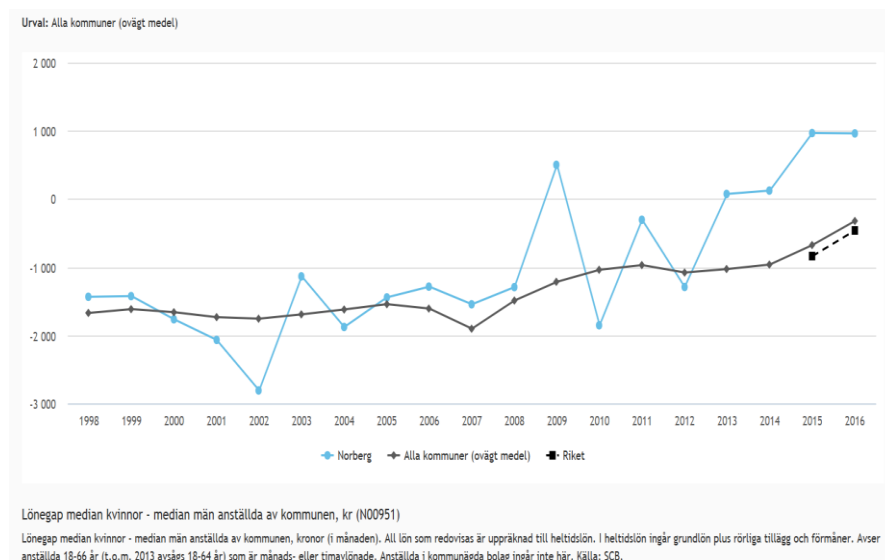
 Utveckling i oönskad riktning

 Mätning ej genomförd

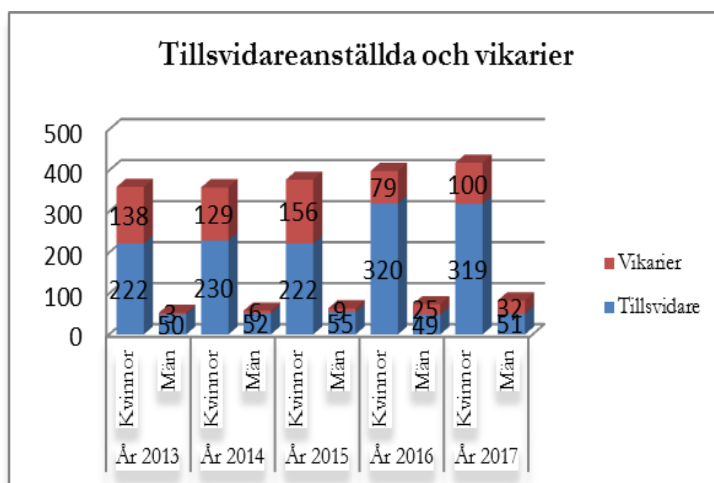
Attraktiv arbetsgivare

Norbergs kommun har olika styrdokument som handlar om jämställdhetsmål för personalen. Jämställdhet uppnås när kommunens medarbetare har lika rättigheter, villkor, möjligheter samt inflytande.

De lönekartläggningar som genomförts visar inte på någon diskriminering i löner mellan män och kvinnor för samma yrkesgrupper men det kan vara svårt att dra slutsatser av vissa yrkesgrupper då kommunen i hög grad är en kvinnodominerad arbetsgivare.

På global nivå befinner sig mer än hälften av världens arbetstagare i osäkra anställningar och detta gäller i högre utsträckning kvinnor än män. Även i Norbergs kommun återspeglar sig denna struktur genom att det är kvinnor som har olika former av osäkra anställningar.

Källa: Personec PB Antal Anställda Mätdatum 2017-12-31

Norbergs kommun har under 2017 tagit fram en handlingsplan för införande av heltid med möjlighet till deltid. Att utöka antalet heltider i Norbergs kommun är en framtidsfråga. Skolan, vården och omsorgen behöver rekrytera nya medarbetare de närmaste åren, när dagens medarbetare går i pension, samtidigt som befolkningen blir äldre i

Norbergs kommun och behovet av vård och omsorg sannolikt kommer att öka. Om fler medarbetare arbetar heltid kan rekryteringsbehoven minska men också leda till attraktivare jobb och inte minst ökad jämställdhet då det är kvinnor snarare än män som arbetar deltid. Ofta beror antalet deltider på att verksamheten har tydliga arbetstoppar

under en arbetsdag. För att nå fler heltider behöver arbetet organiseras på nya sätt.

Skolledningen har arbetat fram en introduktionsplan för nyanställda som gäller för alla medarbetare inom förskola och skola.

Skolorna har under de senaste tre åren varit partnerskola mot Högskolan Dalarna.

Handledare har utbildats som tar hand om studenten under studietiden och som kan finnas med som ett stöd under den första tiden som anställd.

Från och med hösten 2018 kommer Norberg även att vara partnerförskola och ska arbeta på liknande sätt mot blivande förskollärare.

Chefer har ett särskilt ansvar och stor inverkan på effektivitet, produktivitet, innovation och medarbetares arbetsmiljö. Chefer har också betydelse för ett hållbart arbetsliv och en ökad mångfald i arbetslivet samt kunna upptäcka risker och förebygga ohälsa på arbetet.

Under 2017 har skolledningen utökats med en biträdande rektor på Centralskolan skola samt en biträdande rektor/administratör på Källskolan.

Området för funktionsnedsatta har även de utökats med en områdeschef.

Inom kostorganisationen är det positivt att det nu finns en chef som har rätt kompetens och en vilja att vidareutveckla verksamheten. Den utökade ledningen kommer att medföra att medarbetarna har lättare att få stöd och hjälp av sin chef.

En närvarande chef skapar trygghet och stabilitet.

Trångboddheten inom både förskola och skola är fortsatt ett bekymmer. Det är trångt på förskolorna även om personaltätheten i förhållande till barnantalet är god. (4,7 barn/personal)

Inom skolan saknas det grupprum för eleverna och arbetsplatser för lärarna.

Personalen på Regnbågens och Önskebrunnens fritids

FINANSIELL ANALYS

Årets resultat

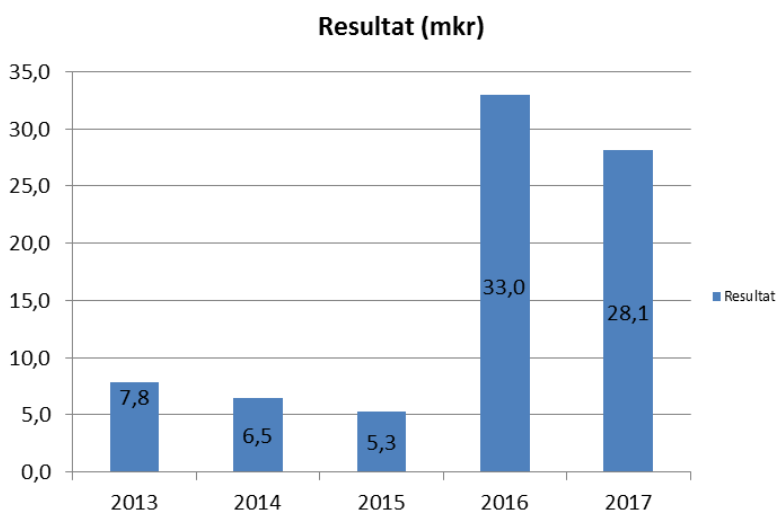
Kommunen redovisar ett positivt resultat på 28,1 mkr.

För att kartlägga och analysera resultat, utveckling och ekonomisk ställning för Norbergs kommun används en finansiell analysmodell som utvecklats av Kommunforskning i Västsverige. Modellen utgår ifrån fyra viktiga finansiella perspektiv. Dessa är resultat, kapacitet, riskförhållanden samt kontrollen över den finansiella utvecklingen. Målsättningen är att utifrån analysen identifiera kommunens finansiella möjligheter och problem och därigenom kunna klargöra om kommunen har en god ekonomisk hushållning som föreskrivs i kommunallagen.

Resultat och kapacitet

Resultatutveckling

Norbergs kommun har redovisat överskott de senaste åren. I resultatet för år 2016 ingick ej förbrukade extra statsbidrag för flyktingmottagande med 25,3 mkr. Resultatet år 2017 påverkas av återbetalning från Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund på 16,8 mkr.

Nettokostnadsandel

En viktig förutsättning för god ekonomisk hushållning är att det finns balans mellan intäkter och kostnader. Ett vanligt resultatmål är 2% av skatteintäkter och generella statsbidrag. Omvänt innebär ett budgeterat överskott med 2% av skatteintäkter och generella statsbidrag att nettokostnadernas andel av skatteintäkter och generella statsbidrag inte ska överstiga 98%. Årets resultat på 28,1 mkr motsvarar ett överskott på 8,2% och därmed en nettokostnadsandel på 91,8%.

Nettokostnadens andel/årets resultats andel av skatteintäkter och generella statsbidrag (%)

	2017	2016	2015	2014	2013
Verksamhetens nettokostnad	88,0	87,5	94,0	93,1	91,1
Avskrivningar	3,4	3,0	3,6	3,8	4,1
Finansnetto	0,4	0,4	0,6	0,9	2,0
Nettokostnadsandel	91,8	91,0	98,3	97,8	97,3
Årets resultat	8,2	9,0	1,7	2,2	2,7

Kostnads- och intäktsutveckling

För att långsiktigt ha kontroll över kostnadsutvecklingen och klara en god ekonomisk hushållning är det viktigt att verksamhetens nettokostnader inte ökar snabbare än intäkterna. År 2017 minskade såväl nettokostnaderna som intäkterna. Skatteintäkter och generella statsbidrag minskar dock något snabbare än kostnaderna. Framförallt är det generella statsbidrag med anledning av flyktingmottagande som minskar.

	2017	2016	Förändring	
			Mkr	%
Skatteintäkter och statsbidrag	342,3	364,8	-22,5	-6,2
<i>varav övrigt</i>	<i>327,6</i>	<i>327,3</i>	<i>0,3</i>	<i>0,1</i>
<i>varav bidrag flyktingmottagande</i>	<i>14,7</i>	<i>37,5</i>	<i>-22,8</i>	<i>-60,7</i>
Verksamhetens nettokostnad inkl avskrivningar	-312,7	-330,1	17,4	-5,3
Finansnetto	-1,5	-1,6	0,1	-7,3
Resultat	28,1	33,0	-4,9	-14,9

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader har minskat med 24,1 mkr, vilket motsvarar 5%. Lokal- och städkostnader visar en minskning med 6 mkr eller 16%, vilket till stor del beror på en tillfällig minskning av underhållet av verksamhetsfastigheter inom NVK. Personalkostnaderna ökar med 5,6 mkr eller 2%. Kostnaden för entreprenader och köp av verksamhet har minskat med 10,9 mkr eller 16%. Köp av verksamhet från privata företag har minskat med 8,6 mkr. Huvudsakligen på grund av minskat antal placeringar av ensamkommande flyktingbarn. Därutöver påverkas utfallet med 1,1 mkr av att Tillväxtgruppen upphörde per 20161231 och att verksamheten nu bedrivs i förvaltningsform. Köp av verksamhet från kommunalförbund har minskat med 5,2 mkr. Det beror till största del på lägre kostnader för den anslagsfinansierade verksamheten inom NVK, men även på lägre kostnader för SFI (Svenska för invandrare). Under år 2016 beställde kommunen extra underhåll från NVK på 1,0 mkr. För år 2017 redovisas inget extra underhåll. Inom förskola och grundskola exklusive särskola har kostnaderna för köp av platser ökat från 6,3 till 7,6 mkr, det vill säga 1,3 mkr eller 20%.

	2017	2016	Förändring	
			Mkr	%
Lokal- och städkostnader	31,6	37,7	-6,1	-16
Personalkostnader	241,8	236,2	5,6	2
Entr. och köp av verksamhet	101,6	114,0	-12,4	-11
Övriga kostnader	57,1	68,35	-11,3	-16
Summa	432,1	456,2	-24,1	-5

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter har minskat med 6,0 mkr eller 4%. Bidragen har minskat med 5,7 mkr eller 6%. Den största enskilda förklaringen är minskade statsbidrag via Migrationsverket med 6,2 mkr. Statsbidragen till grundskolan har ökat från 3,4 mkr till 6,0 mkr. Hyresintäkterna har ökat med 0,7 mkr eller 4%. Intäkterna från taxor och avgifter är i det närmaste oförändrade. Övriga intäkter har minskat med 0,8 mkr eller 13%, vilket bland annat beror på lägre intäkter från Björkängens kök. Därutöver har ett antal projekt inom kulturområdet avslutats.

	2017	2016	Förändring	
			Mkr	%
Bidrag	-85,1	-90,8	5,7	-6
Hyror	-19,3	-18,6	-0,7	4
Taxor och avgifter	-21,1	-21,2	0,1	-1
Övriga intäkter	-5,5	-6,3	0,8	-13
Summa	-131,0	-137,0	6,0	-4

Verksamheternas nettokostnadsutveckling

Verksamheternas nettokostnader har ökat marginellt mellan år 2016 och år 2017. Genom återredovisningen på 16,8 mkr redovisas en negativ nettokostnad för NVK, vilket är den huvudsakliga förklaringen till att kommunfullmäktige redovisar minskade nettokostnader med 20%. För Norra Västmanlands Utbildningsförbund redovisas ökade kostnader med 3,4 mkr eller 11%. Det bör noteras att budgeten utökades med 2,3 mkr eller 7% mellan år 2016 och 2017. Resterande ökning består i att NVU redovisade ett överskott mot budget på 0,6 mkr år 2016 och ett underskott med motsvarande för år 2017. Norra Västmanlands ekonominämnd redovisar minskade nettokostnader med 0,4 mkr. Verksamheten redovisade ett underskott för år 2016 och ett överskott för år 2017. För kommunstyrelsens verksamheter redovisas ökade nettokostnader med 6%. Barn- och utbildningsutskottet visar ökade kostnader med 13%. Jämförelsen mellan åren påverkas av förändringen i utskottsorganisationen inför år 2017. Exklusive biblioteket, Unkan och teaterbiografen som tillfördes barn- och utbildningsutskottet år 2017 redovisar utskottet ökade kostnader med 7,4%. I utfallet för år 2016 ligger 8,5 mkr i tillfälligt tillskott från extra medel för flyktingmottagande.

(mkr)	2017	2016	Förändr	Förändr %
Kommunfullmäktige	53,1	66,5	-13,4	-20%
<i>varav NVK</i>	-3,6	13,7	-17,3	-126%
<i>varav NVU, gymnasiesk o vuxenutb</i>	35,0	31,6	3,4	11%
<i>varav MBN</i>	2,9	2,3	0,6	26%
<i>varav SDR</i>	5,3	5,1	0,2	4%
<i>varav NVE</i>	3,7	4,1	-0,4	-10%
<i>varav övrigt</i>	9,7	9,7	0,0	0%
Kommunstyrelsen	258,4	244,6	13,8	6%
<i>varav kommunstyrelsen och allmänna utskottet</i>	13,2	12,8	0,4	3%
<i>varav kultur- idrotts- och fritidsutskottet</i>		10,2	-10,2	-100%
<i>varav demokrati- och samh.utv.utskottet</i>	6,9		6,9	
<i>varav barn- och utbildningsutskottet*</i>	109,8	96,9	12,9	13%
<i>varav socialutskottet</i>	128,5	124,7	3,8	3%
Summa	311,5	311,1	0,4	0%

*2017 inkl. 5,7 mkr för verksamheterna biblioteket, Unkan och teaterbiografen

Budgetavvikelser

Resultatet på 28,1 mkr ger en avvikelse mot budget på totalt 26,7 mkr.

(mkr)	Budget	Nettoutfall	Budgetavvikelse
Kommunfullmäktige	67,6	53,1	14,5
Kommunstyrelsen	263,0	258,4	4,5
<i>varav kommunstyrelsen och allmänna utskottet</i>	<i>15,1</i>	<i>13,2</i>	<i>1,8</i>
<i>varav demokrati- och samhällsutv. utskottet</i>	<i>6,9</i>	<i>6,9</i>	<i>0,0</i>
<i>varav barn- och utbildningsutskottet</i>	<i>110,3</i>	<i>109,8</i>	<i>0,5</i>
<i>varav socialutskottet</i>	<i>130,8</i>	<i>128,5</i>	<i>2,3</i>
Summa verksamheterna	330,6	311,5	19,1
Finansförvaltning/ finansiering	332,0	339,6	7,6
Summa totalt	1,4	28,1	26,7

Kommunfullmäktige redovisar ett överskott 14,5 mkr, varav 16,8 mkr avser återredovisning från NVK. För den anslagsfinansierade verksamheten inom NVK återredovisas 3,6 mkr av totalt anslagna 13,2 mkr, dvs drygt 25%. Övrig verksamhet inom NVK återredovisar 13,2 mkr. Merparten avser en tillfällig minskning av fastighetsunderhållet. För anslaget till NVU redovisas ett underskott på 0,9 mkr, varav 0,6 mkr avser gymnasieskola och vuxenutbildning. Budgetavvikelsen avser i huvudsak lägre intäkter än budgeterat för ensamkommande flyktingungdomar, högre interkommunala kostnader än beräknat samt lägre intäkter för vuxenutbildning. Resterande 0,3 mkr avser SFI-verksamheten. Avvikelsen inom SFI-verksamheten avser i huvudsak att intäkterna blev lägre än budgeterat. För överförmyndarverksamheten redovisas ett underskott på 0,6 mkr, varav ca 0,5 mkr skulle ha redovisats på år 2016. Justerad budgetavvikelse för år 2017 uppgår till ett negativ budgetavvikelse på 0,1 mkr. SFI-verksamhet för övriga invandrare visar ett underskott jämfört med budget på 0,7 mkr. Kostnaderna har fördubblats sedan år 2016. För kollektivtrafik redovisas ett underskott på 0,4 mkr, vilket beror på beställning av extra bussturer. Norra Västmanlands ekonominämnd återredovisar 0,3 mkr, huvudsakligen på grund av lägre utvecklingskostnader.

Kommunstyrelsen och allmänna utskottet redovisar ett överskott på 1,8 mkr. Utvecklingsmedel ger ett överskott på 0,7 mkr. I avvikelsen ingår 0,3 mkr i ej ianspråktaga medel för gestaltningsprogram. Medlemsavgifter ger totalt en positiv budgetavvikelse på 0,2 mkr. Den administrativa enheten redovisar 0,5 mkr i överskott jämfört med budget. Avvikelsen avser till största del lägre personalkostnader. Personalsektionen redovisar ett överskott jämfört med budget på knappt 0,3 mkr. Avvikelsen avser framförallt ej fullt ianspråktaga medel för personalförstärkning med fokus på utökad tjänstgöringsgrad. För försäkringar redovisas ett underskott mot budget på drygt 0,2 mkr. Budget år 2018 anpassas till aktuell kostnadsnivå.

Demokrati- och samhällsutvecklingsutskottet visar för året en budget i balans. I utfallet ingår medfinansiering av projekt med ca 28 tkr.

Barn- och utbildningsutskottet redovisar ett överskott mot budget på 0,5 mkr, vilket i huvudsak avser området Biblioteket, Unkan och Teaterbiografen. Avvikelsen avser bland annat lägre lönekostnader.

Grundskolan tillsammans med fritidsverksamheten går med ett underskott jämfört med budget på totalt 0,9 mkr. Största delen avser felbudgetering på elevhälsan. Utskottet kompenserar för detta via bufferten.

Förskoleverksamheten har en positiv budgetavvikelse med 0,6 mkr, vilket beror på vakanta tjänster under året. Förskoleklass och grundsärskolan redovisar utfall i nivå med budget.

Kostorganisationen visar ett underskott mot budget på 0,7 mkr, varav 0,5 mkr avser Björkängens kök. Underskottet beror på lägre intäkter än beräknat från äldreomsorgen samt att inköpskostnaden för på livsmedel blev högre än beräknat.

Socialförvaltningen redovisar ett överskott på 2,3 mkr. År 2017 har överskottet från ensamkommande barn och unga resultatförts. Tidigare år har överskottet fonderats för att täcka framtida kostnader för målgruppen. Verksamheten för ensamkommande barn och unga bidrar med ett överskott på 1,4 mkr vilket till stor del uppstått på grund av högre ersättningsnivå än prognostiserat för eftersläpande ersättningar från Migrationsverket. Övrig verksamhet inom socialförvaltningen redovisar ett överskott på 0,9 mkr.

Förvaltningschefen redovisar ett överskott om 1,4 mkr som kommer från friställande av bufferten.

Individ- och familjeomsorgen redovisar ett överskott om 1,2 mkr. Överskottet orsakas främst av att det funnits vakanta tjänster inom myndighetsgruppen och minskade kostnader för arbetsmarknadsenheten.

Äldreomsorgen redovisar ett underskott om 1,8 mkr. Underskottet orsakas främst av höga kostnader för bostadsanpassningsbidrag och höga kostnader för löner inom hemtjänsten och för sjuksköterskor.

Området för funktionsnedsatta redovisar ett överskott om ca 0,2 mkr.

Finansförvaltningen redovisar ett överskott på 7,6 mkr jämfört med budget. Skatteintäkter och statsbidrag blev 3,0 mkr högre än budgeterat. Lönekompensation budgeteras på finansförvaltningen och fördelas ut enligt utfall. Kostnad för 2017 års löneökningar blev 2,4 mkr lägre än budgeterat. Finansnettot blev 2,0 mkr bättre än budgeterat. Framförallt är det lägre räntekostnader på lån till följd av det låga ränteläget som är orsaken. Tillkommande kostnad för inestående medel på konto har tillkommit från 1 april och uppgår till 0,2 mkr för hela året. Kostnaden kompenseras av överskottsutdelning från Kommuninvest på motsvarande belopp. Slutbetalning av Citybanan gör att den finansiella kostnaden minskade med 0,3 mkr år 2017.

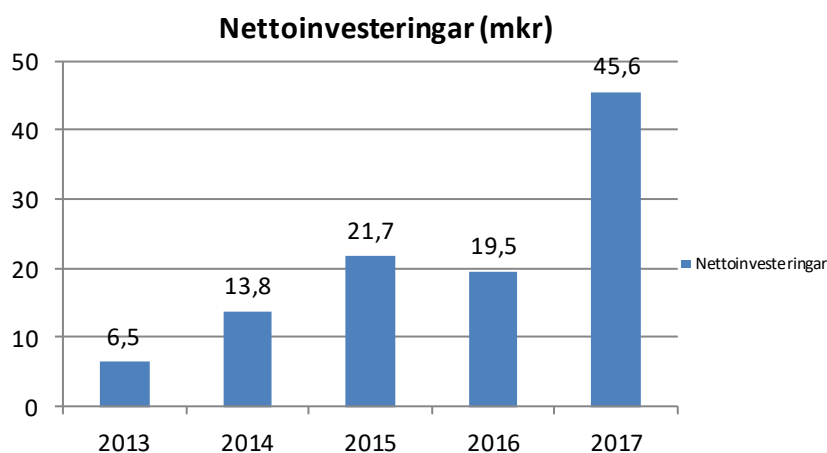
Investeringar

Netto- och bruttoinvesteringarna uppgick till 45,6 mkr. För investeringar med NVK som utförare redovisas ett utfall på 42,0 mkr, varav 34,9 mkr avser pågående nybyggnation av idrottshall. Det finns inget beslut om justering av investeringsbudgeten i samband med beslut om finansiering av ny idrottshallen. Övriga projekt summerar till en utgift om totalt 7,1 mkr, varav 5,4 mkr avser åtgärder i Kärrgruvans skola, 1,3 mkr avser ombyggnation av busstorget och 0,4 mkr övriga projekt. Totalt kvarstår 12,0 mkr. För kommunstyrelsen och allmänna utskottet redovisas ett utfall på 3,3 mkr, vilket avser förvärv av en fastighet. Avvikelsen mot budget uppgår till ett underskott på 2,4 mkr. Övriga utskott har gjort mindre investeringar i inventarier med mera.

(mkr)	Budget	Nettoutfall	Budgetavvikelse
Kommunfullmäktige/NVK	19,1	42,0	-22,9
<i>varav idrottsballen</i>	<i>0,0</i>	<i>34,9</i>	<i>-34,9</i>
<i>varav övriga projekt</i>	<i>19,1</i>	<i>7,1</i>	<i>12,0</i>
Kommunstyrelsen	1,5	3,6	-2,1
<i>varav kommunstyrelsen och allmänna utskottet</i>	<i>0,9</i>	<i>3,3</i>	<i>-2,4</i>
<i>varav demokrati- och samh.utv.utskottet</i>	<i>0,1</i>	<i>0,0</i>	<i>0,1</i>
<i>varav barn- och utbildningsutskottet</i>	<i>0,2</i>	<i>0,2</i>	<i>0,0</i>
<i>varav socialutskottet</i>	<i>0,3</i>	<i>0,1</i>	<i>0,2</i>
Summa	20,6	45,6	-25,0

Bruttoinvesteringarna på 45,6 mkr motsvarar 14,6% av verksamhetens nettokostnader. En genomsnittlig svensk kommun, förutom storstadsregionerna, ligger över tid på 8-10% när det gäller detta nyckeltal. Genomsnittet i Västmanlands län uppgick till ca 7% per år mellan 2014 och 2016 medan genomsnittet för Norbergs kommun uppgick till ca 6% under samma period..

Nettoinvesteringarna uppgick under åren 2013-2017 till 21,4 mkr i genomsnitt. Diagrammet visar investeringsvolymen under den senaste femårsperioden.

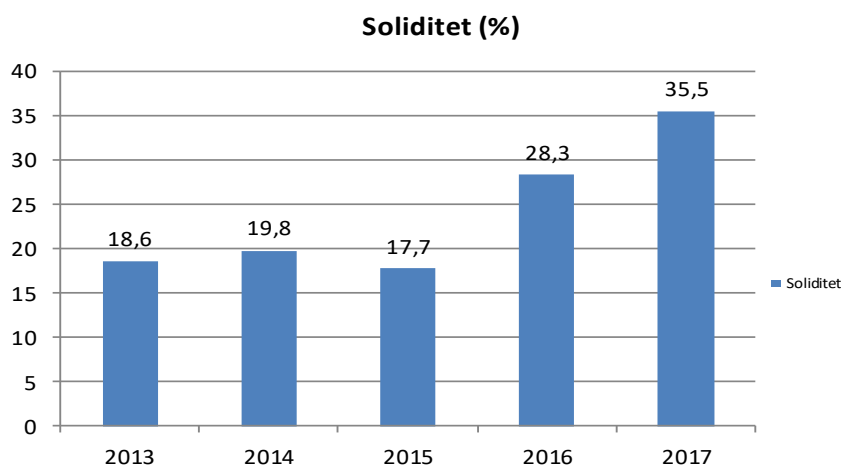
Risk och kontroll

Riskperspektivet beskriver vilka risker som kommunens ekonomi kan utsättas för och som kan påverka kommunens resultat och kapacitet på kort och lång sikt. Här analyseras bland annat kassalikviditet, borgensåtagande samt pensionsskulden.

Soliditet

Soliditeten är ett mått på kommunens ekonomiska styrka på lång sikt. Den anger hur stor del av de totala tillgångarna som kommunen äger, det vill säga eget kapital i förhållande till det totala kapitalet. De faktorer som påverkar soliditeten är resultatutvecklingen samt tillgångar och skulders förändring. Soliditeten per den sista december år 2017 uppgick till 35,5% jämfört med 28,3% år 2016. Förbättringen beror i huvudsak på det stora överskottet för år 2017.

Om hela pensionsskulden tas med i beräkningen visar kommunen en negativ soliditet på -11,5% (2016:-22,3%).

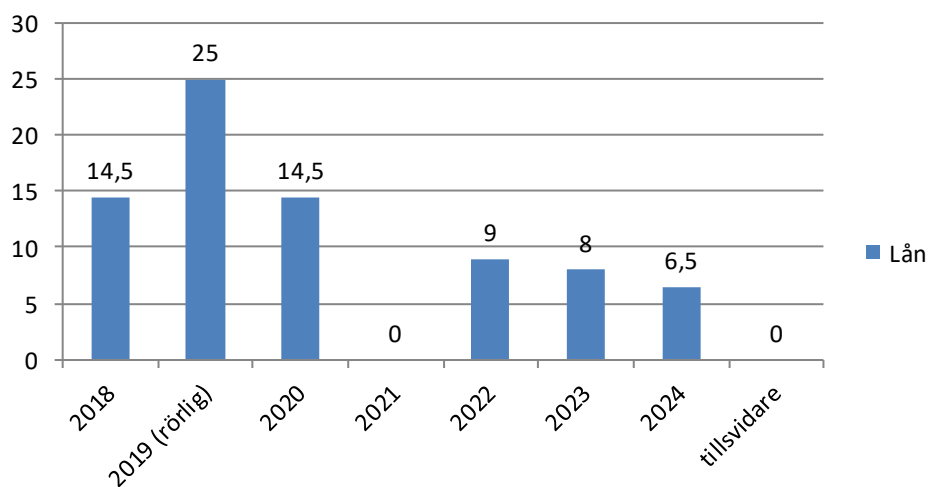
Långfristiga skulder

Kommunen har en låneskuld på 77,5 mkr. Under året har 1,0 mkr amorterats. Den genomsnittliga räntan under året uppgick till 1,31 %. För år 2016 uppgick den genomsnittliga räntan till 1,46%.

En knapp tredjedel av låneskulden (32%) ligger med rörlig ränta och två tredjedelar med fast ränta. Lånen med rörlig ränta löper till 2019. Amortering på lånen med fast ränta kan ske i samband med förfall. Den genomsnittliga räntan under året uppgick till 1,3 %.

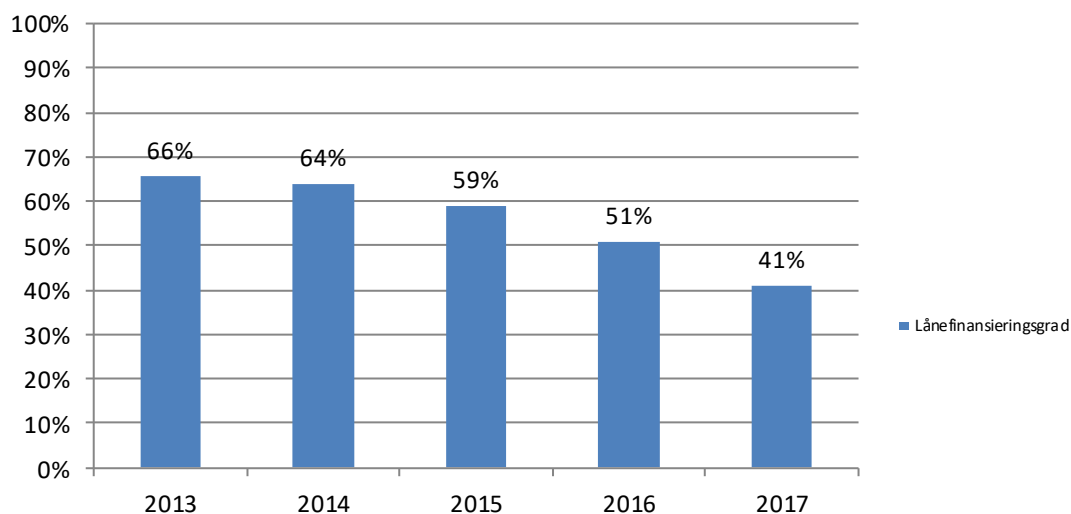
Lånen med rörlig ränta förfaller 2019.

Förfalloprofil, långfristiga skulder (mkr)

Lånefinansieringsgraden som mäter låneskuld i förhållande till värdet på anläggningstillgångarna har minskat jämfört med år 2016. Förändringen beror på en kombination av minskad låneskuld och ökat värde på kommunens anläggningstillgångar.

Lånefinansieringsgrad

Likviditet

Tillgångarna i kassa och bank uppgick per den sista december år 2017 till 45,2 mkr, jämfört med 20,0 mkr vid motsvarande tidpunkt föregående år. Samtidigt har de kortfristiga placeringarna minskat från 60,0 mkr till 40,0 mkr. De kortfristiga fordringarna har minskat från 65,3 mkr till 48,2 mkr, huvudsakligen beroende på minskade fordringar på Migrationsverket.

Kassalikviditeten definieras som omsättningstillgångar/kortfristiga skulder. En kassalikviditet över 100 % innebär att kommunen inom en ettårsperiod kan betala de kortfristiga skulderna. Kassalikviditeten per den sista december år 2017 uppgick till 128%, jämfört med 134 % föregående år.

Borgensåtaganden

Kommunens samlade borgensåtagande uppgår till 4,3 mkr. Här ingår borgensåtagande för kommunalförbundet Vafab Miljö på 4,2 mkr. Därutöver har kommunen borgensåtagande för föreningslån om 0,1 mkr.. Kommunen har därutöver en solidarisk borgen för Kommuninvest.

Finansnetto

Finansnettot uppgick år 2017 till en nettokostnad på 1,5 mkr. Kostnaderna på 1,8 mkr består i huvudsak av räntekostnader på låneskulden och pensionsskulden. Intäkterna på 0,3 mkr avser framförallt ränta och överskottsutdelning från Kommuninvest, men även en mindre realisationsvinst samt ränteintäkter från kundfordringar.

Pensionsåtagande

(mkr)	2017	2016	2015	2014	2013
Avsättningar	29,0	28,4	26,9	26,4	24,8
Ansvarsförbindelse	151,6	153,7	157,0	162,7	172,5
Nettokostnadsandel	180,6	182,1	183,9	189,1	197,3
Årets resultat	180,6	182,1	183,9	189,1	197,3

Kommuns totala pensionsåtagande uppgick per den sista december 2017 till 180,6 mkr jämfört med 182,1 mkr år 2016. Pensioner intjänade fram till 1998 redovisas som en ansvarsförbindelse och uppgick till 151,6 mkr per den sista december år 2017 (2016: 153,7 mkr). Pensioner intjänade från och med 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen och uppgick per den sista december år 2017 till 29,0 mkr (2017: 28,4 mkr). Under de närmaste åren kommer antalet personer som ska gå i pension att öka avsevärt, vilket kommer att medföra ökande kostnader för pensioner.

Prognosavvikelser

Prognostiserad budgetavvikelse i delårsbokslutet per augusti var ett överskott på 6,2, mkr. Budgetavvikelsen i årsbokslutet blev 20,5 mkr högre, varav 15,9 mkr avser NVK. NVK prognostiserade i delårsbokslutet en avvikelse på 0,9 mkr och utfallet blev en avvikelse mot budget på 16,8 mkr. Socialutskottets budgetavvikelse i årsbokslutet blev 2,3 mkr, jämfört med ett prognostiserat nollresultat i delårsbokslutet. Avvikelsen avser i huvudsak ersättningar för ensamkommande flyktingbarn . Under året fanns osäkerhet om kostnader och intäkter för verksamheten. Vad gäller kommunstyrelsen och allmänna utskottet beror skillnaden på 1,8 mkr mellan prognostiserad budgetavvikelse i delårsbokslutet och utfall bland annat på att anslag för utvecklingsmedel och medlemsavgifter ej förbrukats såsom förväntats.

(mkr)	Helårsprognos		
	April	Augusti	Bokslut
Kommunfullmäktige	-1,0	-0,2	14,5
Kommunstyrelsen	-1,6	0,1	4,6
Varav kommunstyrelsen och allmänna utskottet	0,0	0,1	1,9
Varav demokrati- och samh.utv.utskottet	0,0	0,0	0,0
Varav barn- och utbildningsutskottet	-1,6	0,0	0,5
Varav socialutskottet	0,0	0,0	2,3
Summa verksamheterna	-2,7	-0,1	19,1
Finansförvaltning/finansiering	3,3	6,2	7,6
Summa totalt	0,6	6,2	26,7

God ekonomisk hushållning och balanskravsutredning

Balanskravsutredning

Balanskravet är kommunallagens regelverk för krav på ekonomisk balans för kommuner och landsting. Enskilda kommuner och landsting får inte besluta om en budget där kostnaderna överstiger intäkterna. Eventuella uppkomna underskott ska återställas inom tre år. Vid avstämning mot balanskravet är huvudprincipen att realisationsvinster inte ska inräknas i intäkterna. Vidare är huvudprincipen att realisationsförluster ska medräknas i avstämning mot balanskravet. Undantag kan göras om realisationsvinsten-/förlusten kommer innebära att kommunen får lägre kostnader i framtiden till följd av vidtagen åtgärd.

Årets resultat för Norbergs kommun efter balanskravsutredning uppgår till 28,1 mkr. Norbergs kommun tillämpar inte regelverket för resultatutjämningsreserv (RUR).

(mkr)	2017
Periodens resultat	28,1
<i>Reducering av samtliga realisationsvinster</i>	0
<i>Vissa realisationsvinster enl. undantagsmöjl.</i>	0
<i>Vissa realisationsförluster enl. undantagsmöjl.</i>	0
<i>Orealiserade förluster i värdepapper</i>	0
Periodens resultat efter balanskravsjustering	28,1
Reservering till resultatutjämningsreserv	0
Disponering från resultatutjämningsreserv	0
Balanskravsresultat	28,1

God ekonomisk hushållning

Enligt kommunallagen ska kommunen varje år upprätta en budget för nästa budgetår. Budgeten ska upprättas så att intäkterna överstiger kostnaderna. För verksamheten ska mål och riktlinjer anges som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För ekonomin ska anges de finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Utifrån ett verksamhetsperspektiv kan god ekonomisk hushållning definieras som att verksamheten bedrivs kostnadseffektivt och ändamålsenligt. Det ska finnas ett klart samband mellan resursåtgång, prestationer, resultat och effekter. Detta kräver en utvecklad planering med framförhållning och handlingsberedskap, tydliga och mätbara mål samt bra uppföljningssystem.

Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling. Målen anger de finansiella förutsättningarna eller ramarna för den verksamhet kommunen bedriver. Den allmänna utgångspunkten för det finansiella perspektivet är att varje generation själv måste bära kostnaderna för den service som den konsumerar. Resultatet måste därför vara tillräckligt stort för att motsvarande servicenivå skall kunna garanteras även nästkommande generation utan att en högre skatt ska behöva uttaxeras. Med utgångspunkt från kommunens ekonomiska situation, ska kommunen ange en tydlig ambitionsnivå för den egna finansiella utvecklingen och ställningen i form av mål.

Kommunfullmäktige har fastställt en ekonomistyrningspolicy med ett antal mål av betydelse för god ekonomisk hushållning ur det finansiella perspektivet:

- För att uppnå god ekonomisk hushållning enligt kommunallagens bestämmelser ska ett överskott i budgeten motsvarande 2% skatteintäkter och generella statsbidrag eftersträvas.
- Kommunens soliditet bör öka varje år.
- Skattefinansieringsgraden av investeringar över en rullande femårsperiod ska vara 100%, vilket betyder att investeringsvolymen över tid inte ska överstiga summan av årets resultat och årets ordinarie avskrivningar.
- Kommunens kassalikviditet bör överstiga 50 procent av kortfristiga skulder.
- Kassalikviditeten (omsättningstillgångar exkl. varulager/kortfristiga skulder) visar kommunens betalningsförmåga på kort sikt.
- Amortering på låneskulden ska ske årligen.

Nedan redovisas uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning ur det finansiella perspektivet. Uppföljning av mål för god ekonomisk hushållning ur verksamhetsperspektiv redovisas i utskottens verksamhetsberättelser.

För att uppnå god ekonomisk hushållning enligt kommunallagens bestämmelser ska ett överskott i budgeten motsvarande 2% skatteintäkter och generella statsbidrag eftersträvas.

Målet uppfylls. Årets resultat motsvarar 8% av skatter och generella statsbidrag.

Kommunens soliditet bör öka varje år.

Målet uppfylls. Soliditeten har stärkts från 28% till 35% exklusive ansvarsförbindelsen. Inklusive ansvarsförbindelsen har soliditeten stärkts från -22% till -12%.

Skattefinansieringsgraden av investeringar över en rullande femårsperiod ska vara 100%

Målet uppfylls. Under perioden 2013-2017 uppgick skattefinansieringsgraden till i genomsnitt 163%.

(mkr)	Genomsnitt	2017	2016	2015	2014	2013
Årets resultat	16,1	28,1	33,0	5,3	6,5	7,8
Årets avskrivn	11,3	11,54	10,9	11,2	10,9	11,8
Summa investeringsutrymme	27,4	39,7	43,9	16,5	17,4	19,6
Nettoinvest	21,42	45,6	19,5	21,7	13,8	6,5
Skattefinansieringsgrad	163,3%	87%	225%	76%	126%	302%

Kommunens kassalikviditet bör överstiga 50 procent av kortfristiga skulder. Kassalikviditeten (omsättningstillgångar exkl. varulager/ kortfristiga skulder) visar kommunens betalningsförmåga på kort sikt.

Målet uppfylls. Kassalikviditeten uppgick till 128% per den sista december år 2017.

Amortering på låneskulden ska ske årligen

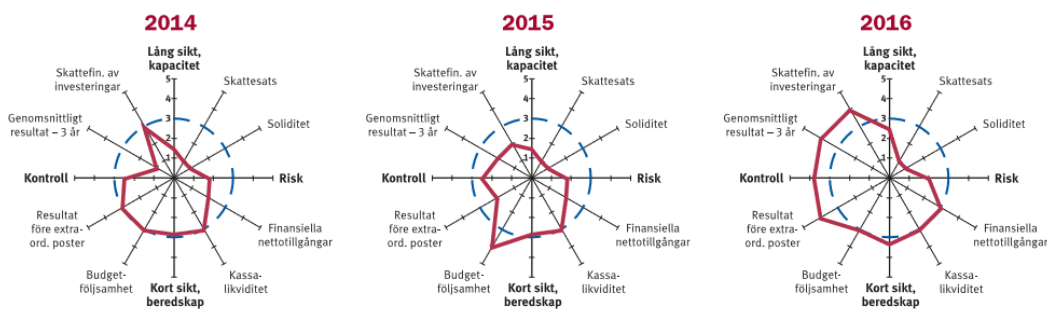
Målet uppfylls. Kommunen har amorterat 1,0 mkr år 2017.

Finansiell profil

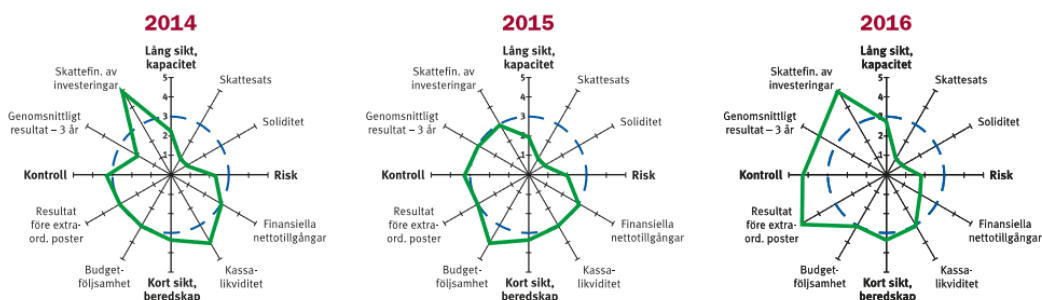
Kommunforskning i Västsverige har för år 2016 tagit fram en rapport som analyserar kommunens finansiella läge och hur kommunen har utvecklats i förhållande till övriga kommuner i Västmanlands län de senaste tre åren. Jämförelsen bygger på en speciellt framtagen finansiell profil. Den finansiella profilen är konstruerad som ett poläradiagram. Diagrammet innehåller dels fyra finansiella perspektiv, dels åtta finansiella nyckeltal som är viktiga ur en kommuns finansiella horisont. De fyra perspektiven är långsiktig betalningsberedskap eller kapacitet, kortsiktig betalningsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen. Profilen är ett komplement till analyser som visar jämförelser över tid. Diagrammet har skalan 1-5. Det finns tio kommuner i Västmanlands län. Den kommun som har den starkaste observationen får en femma, de två kommuner som följer får en fyra, de fyra kommunerna som ligger i mitten får en trea. Därefter följer två kommuner som får en tvåa och den svagaste kommunen får en etta. Den heldragna linjen redovisar poängen för Norbergs kommun. Den streckade ringen visar trean i den analyserade gruppen. Ligger kommunen utanför den streckade ringen har den ett starkare värde än tre i gruppen och omvänt.

Norbergs kommuns finansiella profil har förstärkts jämfört med kommunerna i länet och riket. Överskottet på 33,0 mkr för år 2016 får stort genomslag. Resultatet på 28,1 mkr för år 2017 kommer ytterligare att stärka kommunens finansiella profil. Kommunens utvecklingsområden är framförallt perspektiven långsiktig kapacitet och risk.

...i förhållande till Västmanlands län

...i förhållande till riket

Sammanfattande kommentar

Bedömningen är att Norbergs kommun uppnår målet om god ekonomisk hushållning ur det finansiella perspektivet, då de flesta målen uppnås. Det kan konstateras att kommunens förbättringsområden vad gäller kommunens finansiella läge framförallt finns inom perspektiven långsiktig kapacitet och risk. Den bilden kvarstår efter bokslut 2017.

Kommunkoncernen

Norbergs kommunkoncern omfattar förutom kommunen det helägda bolaget *Thorsbammars Verkstads AB*. Bolaget bedriver ingen verksamhet.

I koncernen ingår kommunalförbunden *Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund*, *Norra Västmanlands Utbildningsförbund*, *Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund*, *Västmanland-Dalarna Miljö- och byggnadsnämnd*, *Västmanland Dalarna Lönenämnd*, *Norra Västmanlands Samordningsförbund*, *Norra Västmanlands Ekonominämnd* och *Gemensamma nämnden för hjälpmedelsfrågor*.

I kommunen ingår dessutom en gemensam *inköpsorganisation* samt *Vafab Miljö Kommunalförbund* (tidigare aktiebolag).

Kommunen upprättar inte sammanställd redovisning i delårsrapporten då kommunen inte uppfyller kriterierna för detta.

Källskolan utbildar framtidens ekonomer

Omvärldsanalys och framtiden

Omvärlden

Svensk ekonomi är inne i en högkonjunktur och BNP förväntas öka med 2,9% år 2018. Inhemsk efterfrågan förväntas försvagas under 2019, men samtidigt gynnas svensk export av en något bättre utveckling i omvärlden. SKL räknar att svensk BNP växer något långsammare år 2019 jämfört med år 2018. Högkonjunkturer når då sin topp och resursutnyttjandet i svensk ekonomi börjar försvagas. I och med att antalet arbetade timmar inte väntas öka år 2019 bromsas skatteunderlagstillväxten. Det innebär att ett betydande glapp riskerar uppstå mellan kommunsektorns intäkter och de kraftigt växande behov av skola, vård och omsorg som den snabba befolkningsutvecklingen för med sig. Bostadsbyggandet förväntas inte kunna öka i samma takt som tidigare. Även hushållens och kommunsektorns konsumtion ökar långsammare än tidigare.

Norbergs kommun

År 2013 bröts trenden med minskande befolkningssiffror för Norbergs kommun. Mellan år 2013 och år 2015 ökade befolkningen med knappt 200 personer, från 5630 invånare till 5 803 invånare. Utvecklingen har därefter planat ut.

Fördelning av välfärdsmiljarder utifrån asylvariabler ersätts successivt med fördelning utifrån folkmängd. År 2017 fick Norbergs kommun 14,8 mkr förmedlade utifrån asylvariabler och 1,2 mkr utifrån folkmängd, totalt 16,0 mkr. År 2021 då välfärdsmiljarderna fördelas fullt ut utifrån folkmängd beräknas Norbergs kommun få totalt 4,1 mkr.

Känslighetsanalys

Kommunens ekonomiska resultat påverkas av en mängd olika faktorer. Nedan anges vilken ungefärlig inverkan några av dessa har:

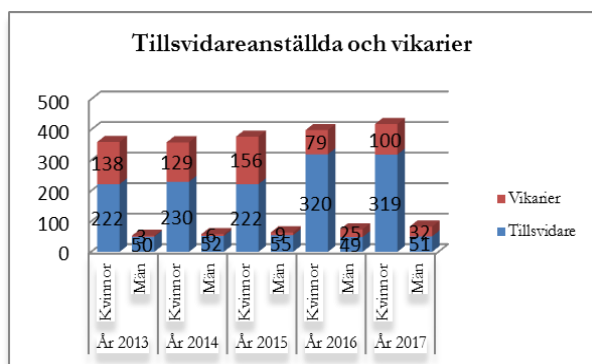
(mkr)	2017
Utdebitering med 1 kr	14
Generella statsbidrag 1%	0,8
Löner 1%	2,5
Ränteförändringar 1%	0,8
Befolkningsökning 100 personer	5,6
Försörjningsstöd 10%	0,5

VÄSENTLIGA PERSONALFÖRHÅLLANDEN

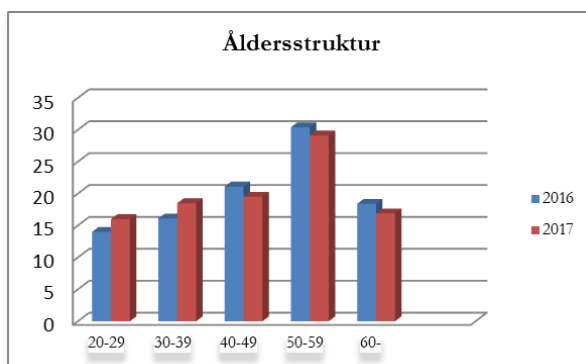
Norbergs kommuns personalekonomiska redovisning med hälsobokslut syftar till att ge en samlad helhetsbild av personalstruktur, personalkostnader och arbetsmiljöförhållanden. Redovisningen är också ett viktigt instrument för att utveckla kommunen till att bli en mer attraktiv arbetsgivare.

Organisation och bemanning

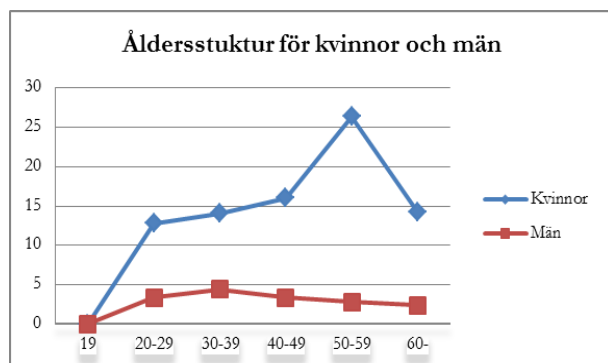
Bemanning	2017	2016	2015
Personalkostnader (mkr)	235,5	229,5	202,9
Antal medarbetare	759	675	628
däruv tillsvidareanställda o vik med månadslön	502	473	442
Antal årsarbetare	451	426	398
Antal kvinnor	83%	84%	86%

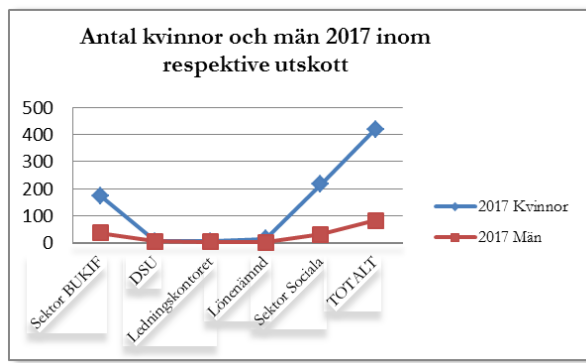
Källa: Personec PB Antal Anställda Mät datum 2017-12-31

Källa: Personec PB Hda Åldersstruktur Mät datum 2017-12-31

Källa: Personec PB Åldersstruktur. Mät datum 2017-12-31

Källa: Personec PB Hda Åldersstruktur Mät datum 2017-12-31

Medelålder

Medelåldern för samtliga månadsanställda är 47,19 år. Kvinnornas medelålder är 47,59 år medan männen medelålder är 44,60 år.

Pensioner och avgångar

Tabellen nedan påvisar antal medarbetare som fyller 65 år under perioden 2017 - 2022. Under 2017 avgick 15 medarbetare med pension.

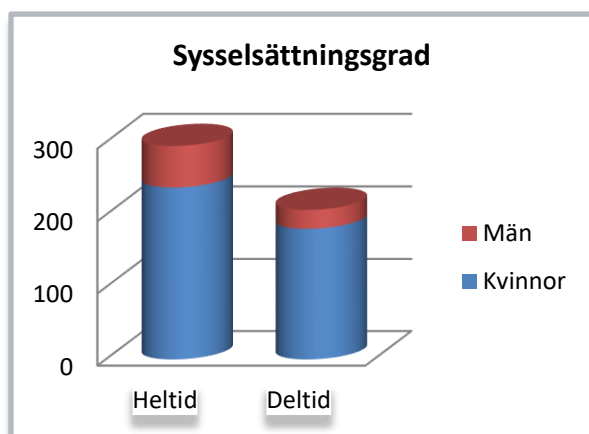
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antal medarbetare som fyller 65 år	15	8	13	12	10	11

Källa: PB Avgångar med pension tillsvidareanställda 2017-12-31

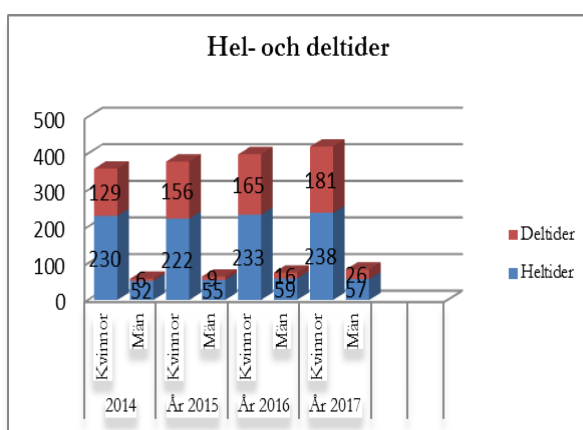
Sysselsättningsgrad uppdelad på hel- och deltid

Antal hetider och deltider	2017	2016
Heltid kvinnor	238	233
Heltid män	57	59
Deltid kvinnor	181	165
Deltid män	26	16
Totalt	502	473

Källa: PB Åldersstruktur, mätdatum 2017-12-31

Källa: Personec PB Åldersstruktur, mätdatum 2017-12-31

Källa: Personec PB Åldersstruktur, mätdatum 2017-12-31

Personalrörlighet	2017	2016	2015
Nyanställda tillsvidare	57	53	54
Slutat	66	54	27

Källa: Personec PB Nyanställningar och PB Avgångar. Mätdatum 2017-01-01 –2017-12-31

Medellön

Medellönen vid mätdatum 2017-12-31 är 27 154 kronor per månad. Medellön för kvinnor är 26 979 kronor och män 28 045 kronor. Skillnaden gällande kvinnor och mäns medellön är – 1 066 kronor. Kvinnors medellön i procent av mäns medellön är 96,20%.

En lönekartläggning har genomförts under året och den analys som följde visade att det finns vissa skillnader mellan könen men att dessa kan förklaras utifrån till exempel marknadslöneläge i vissa konkurrensutsatta yrken.

Semesterlöneskuld (mkr)	2017	2016	2015	2014	2013	2012
	13,6	12,8	12,8	12,7	12,0	13,4

Personal- och lönepolitiska fakta med kommentarer avseende Norbergs kommun som arbetsgivare under år 2017

Personalkostnaderna har ökat med 6 mkr vid jämförelse med 2016.

Antalet tillsvidareanställda och vikariat med månadslön var vid mättillfället 31 december 2017 502 medarbetare vilket är en ökning med 29 jämfört med 2016. Tillsvidareanställda medarbetare med heltidsanställning är vanligare hos män än hos kvinnor.

Antalet årsarbetare baseras på summerad sysselsättningsgrad. Det totala antalet årsarbetare i kommunen var 451 vilket är 25 fler medarbetare vid jämförelse med 2016.

Antalet medarbetare i kommunen är 419 kvinnor och 83 män vilket innebär totalt 502 medarbetare. Antalet kvinnor har ökat med 18 vid jämförelse med 2016 och antalet män har ökat med 11. Fördelningen mellan kvinnor och män är snedfördelad inom de flesta yrkeskategorier.

Kommunens semesterlöneskuld för inestående icke uttagna semesterdagar uppgår till cirka 13,6 miljoner kronor.

Den genomsnittliga medelåldern i kommunen är 47,19 år. Ett trendbrott ägde rum 2014 då medelåldern började minska. Medelålder 2014 50,20 år, 2015 49,31 och 2016 47,90.

Avgångar med ålderspension kan ske i åldrarna 61 – 67 år. Inför femårsperioden 2017 – 2021 kommer 54 medarbetare att gå i pension om de inte väljer att fortsätta arbeta efter fyllda 65 år. Detta betyder att kommunen står inför stora utmaningar att ersättningsrekrytera ett stort antal medarbetare. De yrkeskategorier där de flesta avgångarna finns är undersköterskor, kockar, fritidspedagoger och lärare.

Medellönen för 2017 uppgick till 27 154 kronor per månad. Kommunen utför regelbundet lönekartläggning vars syfte är att upptäcka, åtgärda och förhindra osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män som utför lika eller likvärdigt arbete.

En viss personalomsättning behövs för verksamhetens utveckling. Intern rörlighet ger medarbetarna möjlighet att gå in i nya tjänster och pröva nya uppgifter. Under 2017 avslutades 66 anställningar och 57 medarbetare nyanställdes.

För att kommunen ska klara framtida personalförsörjning behöver vi säkerställa att kommunen är en attraktiv arbetsgivare för våra befintliga och framtida medarbetare. Viktiga områden att fokusera på är kompetenta och ansvarstagande medarbetare, attraktiva anställningar, ett gott ledar- och medarbetarskap samt hälsofrämjande arbetsplatser.

En medarbetarundersökning genomfördes 2016 och under 2017 har handlingsplaner framtagits. I ett externt perspektiv behöver vi marknadsföra oss. Detta sker bland annat genom deltagande i olika mässor.

Arbetsmiljö och hälsa

Frisktal

Frisktal räknas på de medarbetare som inte haft någon sjukfrånvaro under året

	2017		2016		2015	
	Tillsvidare	Vikarier	Tillsvidare	Vikarier	Tillsvidare	Vikarier
Medarbetare	431	232	441	259	421	180
Ej frånvaro	121	86	121	97	132	80
Ej frånvaro %	28,10%	37,10%	27,44%	37,45%	31,35%	44,44%

Källa : Personec PB Hda Frisktal Mätperiod 1 januari — 31 december

Frisktal - kvinnor	2017		2016		2015	
	Tillsvidare	Vikarier	Tillsvidare	Vikarier	Tillsvidare	Vikarier
Medarbetare	368	170	381	192	368	142
Ej frånvaro	96	61	99	63	114	58
Ej frånvaro %	26,10%	35,88%	26,00%	32,81%	30,98%	40,85%

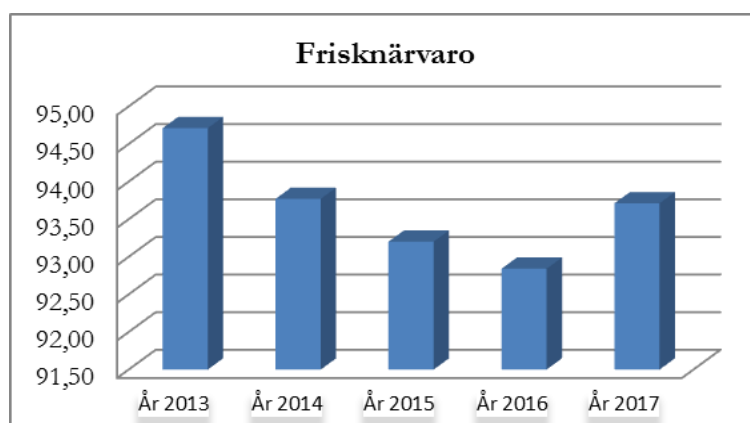
Källa : Personec PB Hda Frisktal Mätperiod 1 januari — 31 december

Frisktal - män	2017		2016		2015	
	Tillsvidare	Vikarier	Tillsvidare	Vikarier	Tillsvidare	Vikarier
Medarbetare	63	62	60	22	53	38
Ej frånvaro	25	25	22	32	18	22
Ej frånvaro %	39,68%	40,03%	36,67%	50,75%	34,00%	57,90%

Källa : Personec PB Hda Frisktal Mätperiod 1 januari — 31 december

Frisknärvaro

Norbergs kommun införde i Vision 2015 begreppet Frisknärvaro och definierade under år 2008 detsamma som ”100 minus sjuktal uttryckt i procent. Frisknärvaron för år 2017 blev 93,71% (jmf 2016=92,84%, 2015= 93,20%, 2014= 93,77%, 2013= 94,71%)

Källa: PB Frisktal (2013– 2017), Mätdatum 1 januari– 31 december

Sjuklönekostnader

Sjuklönekostnader	Belopp		Procentpåslag		Summa	
	2017	2016	2017	2016	2017	2016
Sjukkostnad dag 1-14	2 637	2 491	1 028	971	3 665	3 461
Sjukkostnad från dag 15 -	264	283	103	110	367	394
Övrigt	25	20	10	8	35	29
Totalt	2 926	2 795	1 141	1 089	4 067	3 884

Källa: PB Kostnader för sjukfrånvaro Mätdatum 1 januari – 31 december.

Anm. År 2015 var sjukkostnaden 3 698

Sjukfrånvarokostnaden påvisar bland annat att kostnaden för dag 1 - 14 har ökat 2017 vid jämförelse med 2016. Kostnaden mellan dag 15 - 90 har minskat. Arbetsgivaren betalar 10% av sjuklönen under perioden dag 15 - 90. I gruppen övrigt ingår förebyggande sjukpenning som medarbetare får till exempel vid deltagande i Friskare Norberg.

Anmälda arbetsskador och tillbud	2017	2016	2015	2014	2013
Arbetsskador	16	19	13	12	11
Tillbud	140	177	135	239	146

Tillbudena – som signalerar problem i miljön - ska samtidigt ses som en förebyggande del i vårt systematiska arbetsmiljöarbete. Anmäld arbetsskada är inte liktydigt med godkänd arbetsskada.

Sjukfrånvaro

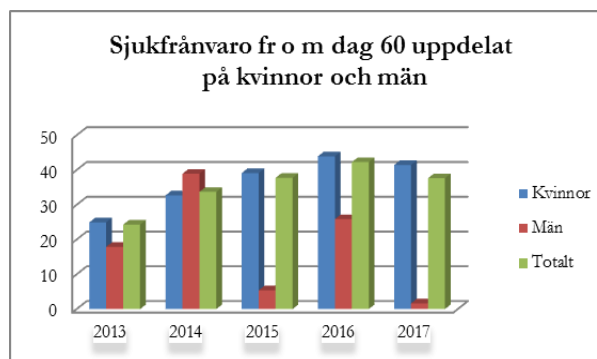
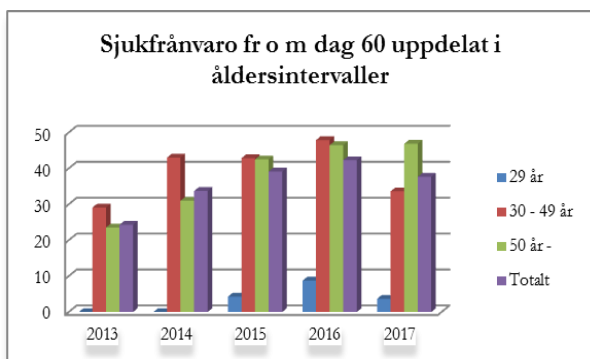
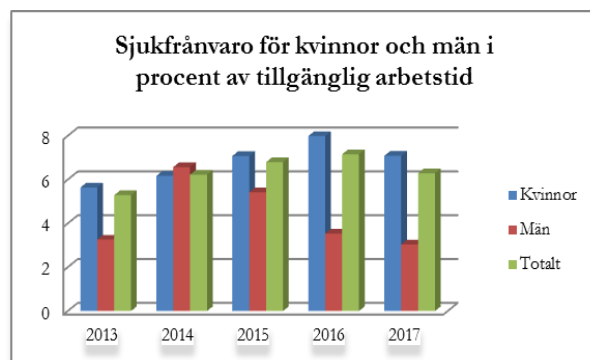
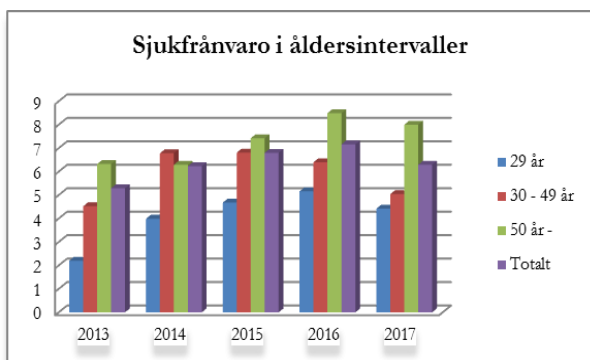
Under 2017 har sjukfrånvaron minskat. Störst minskning är i årsgruppen 30 - 49 år.

Sjukfrånvaron har minskat både bland och kvinnor.

Sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i procent av total sjukfrånvaro har minskat vid jämförelse med 2016.

Åldersgrupp	Arbetstid		Sjukfrånvaro		Sjukfrånvaro i % av arbetstid		Sjukfr timmar 60 dagar eller mer		Sjukfr 60 dagar el mer i% av total sjukfrånvaro	
	År 2017	År 2016	År 2017	År 2016	År 2017	År 2016	År 2017	År 2016	År 2017	År 2016
-29	178 715	171 135	7 891	8 832	4,42	5,16	291	774	3,69	8,76
30-49	374 145	364 544	18 864	23 336	5,04	6,40	6 344	11 180	33,63	47,91
50-	467 265	463 608	37 392	39 352	8,00	8,49	17 526	18 287	46,87	46,87
Totalt	1 020 125	999 287	71 520	71 520	6,29	7,16	24 161	30 241	37,66	42,28
Kön										
Kvinnor	818 295	813 019	58 017	64 929	7,09	7,99	24 059	28 535	41,47	43,95
Män	201 830	186 268	6 130	6 591	3,04	3,54	102	1 706	1,67	25,88
Totalt	1 020 125	999 287	64 147	71 520	6,29	7,16	24 161	30 241	37,66	42,28

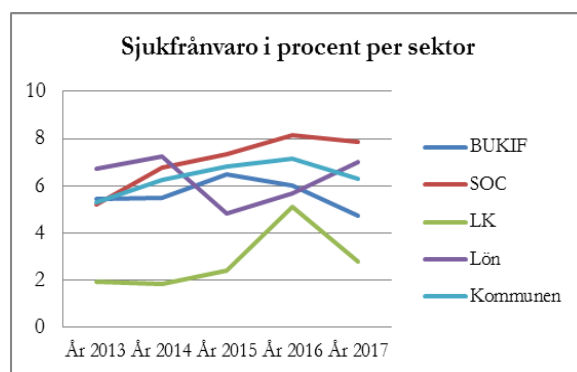
Källa: Personec B02.1 B02.2 Obligatorisk redovisning sjukfrånvaro, mätperiod 2017-01-01 – 2017-12-31

Källa: PA-Direkt Årsredon. SJ(2013– 2017) Personec BO2.1 BO2.2

Sjukfrånvaro - sektor	2017	2016	2015	2014	2013
BUKIF Admin	1,18	3,59	0,54	1,1	0,72
Förskola	4,63	7,07	7,87	5,47	6,29
Skola	4,8	5,93	6,38	5,85	5,73
Kost	5,46	4,72	4,23		
KIF/DSU	2,84	9,00	5,47	4,26	0,46
BUKIF totalt	4,73	6,00	6,50	5,51	5,44
Sektor Lön	7,00	5,68	4,83	7,22	6,74
Handikappoms	6,03	5,19	6,01	6,47	4,39
IFO	4,55	4,50	5,42	3,81	3,03
Soc admin	1,14	1,62	1,86	1,13	2,67
Äldreomsorgen	9,83	10,80	8,69	7,95	6,08
Soc totalt	7,84	8,16	7,36	6,78	5,19
Ledningskontoret	2,81	5,10	2,41	1,86	1,94

Källa: PA-Direkt Årsredovisning (2013-2017) OBS! Kostenheten är ny från 2015, DSU 2016

Jämställdhet

Föräldradagighet – kön

I detta nyckeltal mäts hur många föräldradagstillfällen som tagit ut av kvinnor och män.

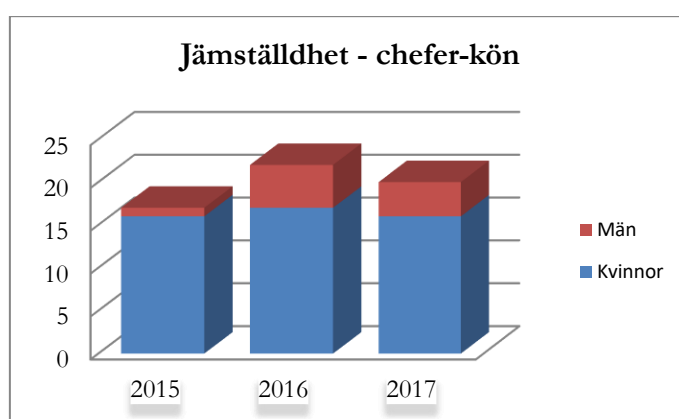
Föräldradagighet	2017		2016		2015		2014	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
BUKIF / DSU	282	40	271	64	185	49	120	40
Ledningskont.	6	5	10	6	0	3	3	0
Lön	17	6	34	14	25	8	6	9
Soc	235	39	195	19	153	17	101	40
Totalt	540	90	510	103	363	77	230	89

Källa: Frånvaro föräldradagighet Mätperiod 1 januari – 31 december

Norbergs kommun strävar efter att öka mångfalden bland våra medarbetare och att få balans i de yrkesgrupper där könsfördelningen är ojämn. Av kommunens medarbetare är 83% kvinnor 2017 jmf 84% 2016.

Vid mätning av uttagen föräldraledighet påvisas bland annat att föräldraledighetsuttag ökat under det senaste året med 17 tillfällen. En liten ökning av föräldraledighetsuttag har skett bland kvinnor medan männens föräldraledighetuttag minskat något.

Även könsfördelningen bland chefer påvisar samma tendens som kommunen i övrigt, en stor majoritet är kvinnor. Könsfördelningen inom kommunens ledningsgrupp utgörs av två män och tre kvinnor.

Källa Jämställdhet chefer kön Mätdatum 31 december

Hälsa

Hälsobokslutet är ett verktyg för att kartlägga, analysera och följa upp hälsoläget i organisationen. Hälsobokslutet syftar även till att skapa diskussion kring hälsa och arbetsmiljö.

Den totala sjukfrånvaron har minskat under 2017. Antalet sjukfrånvarodagar varierar mellan kön, åldersgrupper och yrkeskategorier. Minskningen har varit störst i åldersgruppen 30 - 49 år. Frisknärvaron ökade till 93,71% under 2017 jmf 92,84% 2016.

Långtidssjukskrivningarna det vill säga sjukfrånvaro 60 dagar eller mer i procent av total sjukfrånvaro har minskat till 37,66% 2017 jmf 42,28% 2016.

Korttidsfrånvaron räknas som frånvaro till och med 14:e sjukdagen. Det är den sjukperiod då medarbetaren får sjuklön från arbetsgivaren. Därefter träder Försäkringskassan in och ersätter medarbetaren medan arbetsgivaren bidrar med en mindre del till och med dag 90. Att ha fokus på korttidsfrånvaron och framförallt på den upprepade korttidsfrånvaron är nödvändigt så att inte sjukfrånvaron ökar ytterligare.

Sjuklönekostnaden 2017 har ökat med 183 000 kronor vid jämförelse med 2016.

Sjuklönekostnaden från dag 2 - 14 har ökat medan sjuklönekostnaden från dag 15 har minskat (från dag 15 då arbetsgivaren betalar 10% av sjuklönen fram till dag 90).

Arbetsmiljö

Det systematiska arbetsmiljöarbetet är en viktig del i det dagliga löpande arbetet. Det handlar om att skapa en god arbetsmiljö utifrån varje arbetsplats egna förutsättningar och behov. Som stöd för detta finns bland annat samverkansgrupper, arbetsplatsträffar och medarbetarsamtal.

Arbetsmiljöarbetet ska ske strukturerat och alla medarbetare på arbetsplatsen har ett gemensamt ansvar. Varje verksamhet ska arbeta med att undersöka, riskbedöma, planer, genomföra och följa upp åtgärder för att förbättra arbetsmiljön.

Uppföljning av arbetsmiljöarbetet sker på arbetsplatsträffar och i samverkansgrupper till exempel sker genomgång av protokoll från skyddsronder.

Det hälsoinriktade arbetet i kommunen är en viktig strategisk fråga. Det handlar om att få friskare medarbetare genom att främja hälsa, förebygga ohälsa och få tillbaka sjukskrivna medarbetare i arbete. En del i hälsoarbetet är friskvårdspeng ”femhundraingen”.

Arbets-skador och tillbud

Genom arbets-skadestatistiken ges en möjlighet att få information om den fysiska och psykiska arbetsmiljön på arbetsplatserna. Arbetsgivaren är skyldig att utreda orsakerna till olyckor, sjukdomar och allvarliga tillbud i arbetet för att kunna åtgärda och förebygga så att inte andra medarbetare drabbas. Totalt inkom 16 arbets-skadeanmälningar 2017 jämfört med 19 anmälningar 2016. Övervägande delen av arbets-skadeanmälningarna beror på halkskador samt hot och våld.

Tillbuds-anmälningarna uppgick till totalt 140 anmälningar. Den vanligaste tillbudsorsaken är konsekvenser av orolighet och aggressivitet.

Företagshälsovård

Från den 1 juli 2014 har Norbergs kommun Avestahälsan som företagshälsovård för våra medarbetare.

Insatserna från företagshälsovården 2017 har till stor del handlat om psykosociala insatser som till exempel stödsamtal på individnivå och rehabiliteringsmöten tillsammans med företagsläkare. Företagshälsovården har även varit behjälplig vid fysiska arbetsmiljöproblem.

Viktiga händelser 2017

- Ett antal nyrekryteringar genomfördes bland annat påbörjades rekrytering av lönechef och HR-chef
- 2017 års löneöversyn slutfördes
- Kommunen anställde 19 extratjänster
- Kommunen erbjöd ett antal platser till feriearbetare under sommaren
- En handlingsplan gällande heltid som norm antogs av KS
- Underlag gällande karriärtjänster och arbetstidsförkortningsprojekt har tagits fram

FINANSIELLA RAPPORTER

Resultaträkning

(tkr)	Not	Budget 2017	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Verksamhetens intäkter	1	102 643	130 972	137 023
Verksamhetens kostnader	1	-425 671	-432 127	-456 230
Avskrivningar	2	-11 412	-11 537	-10 935
Verksamhetens nettokostnader		-334 440	-312 692	-330 141
Skatteintäkter	3	270 532	262 293	248 181
Generella statsbidrag och utjämning	3	68 800	80 037	116 582
Finansiella intäkter	4		298	145
Finansiella kostnader	4	-3 476	-1 819	-1 769
Resultat efter skatteintäkter och finansnetto	5	1 416	28 117	32 998

Mimerlaven

Balansräkningsenheten Mimerlaven ingår som en integrerad del i kommunens balansräkning.

Resultaträkning (tkr)	Not	2017	2016
Verksamhetens intäkter		0	0
Verksamhetens kostnader		-40,4	-50,5
Verksamhetens nettointäkter		-40,4	-50,5
Finansiella intäkter	1	80,9	101,0
Årets resultat		40,5	50,5

Not 1

Ränta på avräkningskonto hos Norbergs kommun beräknas med genomsnittsräntan på kommunens låneskuld – 1,31 procent 2017.

Balansräkning (tkr)	Not	171231	161231
<i>Tillgångar</i>			
Anläggningstillgångar			
Mimerlaven (100 kronor)	2	0	0
Summa anläggningstillgångar		0	0
<i>Eget kapital, avsättningar och skulder</i>			
Eget kapital		6 215	6 975
Ianspråktaget	3	0	-800
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		6 215	6 175

Not 2

Anläggningstillgångar består av Mimerlaven med tillhörande markområde – värde 100 kronor.

Not 3

Beslut enligt §54 KS au om ianspråktagande av medel för restaurering av kraftcentralen.

Kassaflödesanalys

(tkr)	Not	171231	161231
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		28 118	32 997
Justering för avskrivningar	2	11 537	10 935
Justering för förändring pensionsavsättning	14	459	1 513
<i>Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital</i>			
+/- Minskning/ökning förråd	8	7	32
+/- Minskning/ökning övriga kortfristiga fordringar	10	17 099	-20 221
+/- Ökning/minskning övriga kortfristiga skulder	14	-4 273	-19 727
Kassaflöde från den löpande verksamheten		52 947	5 529
Investeringsverksamheten			
Investering i materiella anläggningstillgångar	6	-45 602	-15 480
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-45 602	-15 480
Finansieringsverksamheten			
<i>Utlåning</i>			
Investering i aktier och andelar		-27	-5 725
Försäljning av aktieplaceringar, finans			1 096
+/- Minskning/ökning övriga långfristiga fordringar	7		1 946
<i>Upplåning</i>			
Amortering långfristiga lån	15	-2 224	-10 000
Förändring andra långfristiga skulder			114
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-2 251	-12 569
<i>Bidrag statlig infrastruktur</i>			
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		177	-1 085
Årets kassaflöde		5 271	-23 605
Likvida medel vid årets början	12	79 996	103 601
Likvida medel vid årets slut	12	85 267	79 996
<i>Specifikation till årets kassaflöde</i>			
+/- Ökn/minskning kortfristiga placeringar		-19 962	30 000
+/- Ökning/minskning kassa och bank	12	25 233	-53 605
Årets kassaflöde		5 271	-23 605

Balansräkning

(tkr)	Not	171231	161231
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	6	135 180	141 125
Maskiner och inventarier	6	3 260	3 380
Pågående nyanläggningar	6	43 658	3 529
Finansiella anläggningstillgångar	7	6 221	6 194
Summa anläggningstillgångar		188 319	154 227
Bidrag till statlig infrastruktur			
Bidrag till statlig infrastruktur	7	2 662	2 839
Summa bidrag till statlig infrastruktur		2 662	2 839
Omsättningstillgångar			
Förråd	8	102	109
Exploateringsmark	9	1 255	1 255
Kortfristiga fordringar	10	48 210	65 309
Kortfristiga placeringar	11	40 038	60 000
Kassa och bank	12	45 229	19 996
Summa omsättningstillgångar		134 834	146 668
Summa tillgångar		325 815	303 735
Skulder och eget kapital			
Eget kapital			
Eget kapital	13	114 079	85 962
därav årets resultat		28 117	32 998
Summa eget kapital		114 079	85 962
Avsättningar			
Avsättning pensionsförpliktelser	14	28 896	28 437
Summa avsättningar		28 896	28 437
Skulder			
Skuld bidrag till statlig infrastruktur		0	1 224
Långfristiga skulder	15	77 500	78 500
Kortfristiga skulder	16	105 339	109 612
Summa skulder		182 839	189 336
Summa skulder och eget kapital		325 815	303 735
Ansvarsförbindelser 17			
a) pensionsförbindelser som inte upptagits bland skulderna eller avsättningarna, inkl löneskatt		151 557	153 753
b) övriga förpliktelser		4 338	6 887
Summa ansvarsförbindelser		155 895	160 640

Noter

(tkr)	171231	161231
1 Verksamhetens intäkter och kostnader		
Intäkter enligt redovisning	130 972	137 023
Kostnader enligt redovisning	-43 213	-456 230
Verksamhetens nettokostnader	87 759	-319 207
Interna poster som inte ingår i verksamhetens nettokostnader	5 559	5 690
Internränta	2 476	3 103
Totalt interna poster	8 035	8 793
2 Avskrivningar		
Planenliga avskrivningar	11 537	10 935
Summa	11 537	10 935
3 Skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning		
Kommunalskatt	263 166	249 133
Slutavräkning tidigare år	309	241
Prognos slutavräkning	-1 182	-1 193
Summa skatteintäkter	262 293	248 181
Inkomstutjämning	62 104	64 135
Kostnadsutjämning	-2 127	6 116
Regleringsavgift	-57	-198
Utjämning LSS	-3 635	-2 345
Kommunal fastighetsavgift	8 805	8 748
Statsbidrag ökat bostadsbyggande	205	
Statsbidrag flyktingsituationen	14 742	40 127
Summa generella statsbidrag och utjämning	80 037	116 582
Summa skatteintäkter och generella statsbidrag	342 330	364 763
<i>Avräkningsbelopp per invånare</i>		
Slutavräkning	-153	85
Preliminär avräkning	-204	-206
	171231	161231
4 Finansiella intäkter och kostnader		
<i>Ränteintäkter</i>		
Ränteintäkter	261	145
Realisationsvinst	38	
Finansiella intäkter	298	145
<i>Räntekostnader</i>		
Räntor på lån	1 109	1 348
Finansiell kostnad ökning pensionsskuld	592	230
Räntekostnader för inestående medel på banken	151	
Övriga finansiella kostnader	93	77

Indexering Citybanan	-127	114
Finansiella kostnader	1 819	1 769
5 Årets resultat		
Årets resultat	28 117	32 998
Avgår samtliga realisationsvinster		
Jämförelsestörande poster		
Justerat resultat	28 117	32 998
6 Materiella anläggningstillgångar		
<i>Markreserv</i>		
Ingående anskaffningsvärde	7 732	7 732
Nyanskaffningar	293	
Summa utgående ack anskaffningsvärden	8 025	7 732
Summa utgående bokfört värde	8 025	7 732
<i>Verksamhetsfastigheter</i>		
Ingående anskaffningsvärde	215 458	181 752
Nyanskaffningar	4 499	33 707
Summa utgående ack anskaffningsvärden	219 957	215 458
Ingående avskrivningar	119 852	110 063
Årets avskrivningar	7 655	6 099
Nedskrivningar		3 690
Summa utgående ack avskrivningar	127 507	119 852
Summa utgående bokfört värde	92 450	95 606
<i>Fastigheter för affärsverksamhet</i>		
Ingående anskaffningsvärde	63 699	63 699
Nyanskaffningar	255	
Summa utgående ack anskaffningsvärden	63 954	63 699
Ingående avskrivningar	43 534	42 023
Årets avskrivningar	1 495	1 511
Summa utgående ack avskrivningar	45 030	43 534
Summa utgående bokfört värde	18 924	20 165
	171231	161231
<i>Publika fastigheter</i>		
Ingående anskaffningsvärde	30 765	30 765
Summa utgående ack anskaffningsvärden	30 765	30 765
Ingående avskrivningar	25 253	24 336
Årets avskrivningar	906	916
Summa utgående ack avskrivningar	26 159	25 253
Summa utgående bokfört värde	4 606	5 512
<i>Fastigheter för annan verksamhet</i>		
Ingående anskaffningsvärde	22 464	22 464

Summa utgående ack anskaffningsvärden	22 464	22 464
Ingående avskrivningar	13 679	12 056
Nedskrivning		630
Årets avskrivningar	920	992
Summa utgående ack avskrivningar	14 599	13 679
Summa utgående bokfört värde	7 865	8 785
<i>Övriga fastigheter</i>		
Ingående anskaffningsvärde	150	150
Summa utgående ack anskaffningsvärde	150	150
Ingående avskrivningar	90	75
Årets avskrivningar	15	15
Summa utgående ack avskrivningar	105	90
Summa utgående bokfört värde	45	60
<i>Exploateringsmark, ej avyttring</i>		
Ingående anskaffningsvärde	3 265	3 265
Summa utgående ack anskaffningsvärde	3 265	3 265
Summa utgående bokfört värde	3 265	3 265
<i>Inventarier</i>		
Ingående anskaffningsvärde	13 467	13 043
Nyanskaffningar	425	424
Summa utgående ack anskaffningsvärde	13 892	13 467
Ingående avskrivningar	10 337	9 202
Nedskrivningar		364
Årets avskrivningar	545	770
Summa utgående ack avskrivningar	10 882	10 337
Utgående bokfört värde	3 010	3 130
Konst	250	250
Pågående investeringar	43 658	3 529
Totalt utgående ack anskaffningsvärden	362 471	357 000
Totalt utgående ack avskrivningar	224 282	212 745
Totalt pågående	43 658	3 529
Totalt utgående bokfört värde	182 098	148 033
	171231	161231
7 Finansiella anläggningstillgångar		
Aktier	258	206
Andelar	4 497	4 506
Övriga långfristiga fordringar	1 466	1 481
	6 221	6 194
Bidrag till statlig infrastruktur		
Aktivering bidrag till Citybanan	3 549	3 549
Upplösning av årliga enhetliga belopp, år 1 av 20	-177	-177
Upplösning av årliga enhetliga belopp, år 2 av 20	-178	-178

Upplösning av årliga enhetliga belopp, år 3 av 20	-177	-177
Upplösning av årliga enhetliga belopp, år 4 av 20	-177	-177
Upplösning av årliga enhetliga belopp, år 5 av 20	-177	
Summa bidrag till statlig infrastruktur	2 662	2 839
Summa finansiella anläggningstillgångar	8 883	9 033

8 Förråd

ALE	28	33
Kontorsmaterial	74	77
	102	109

9 Exploateringsmark

Klacken 1:25, Norens västra strand

Kalkyl	Belopp	Upparbetade kostnader
Markvärde kommunal mark	138,6	
Grundundersökningar	55,0	
Förrättningskostnader	100,0	
Gatuarbeten exkl belysning		
inkl enkel grusväg	700,0	
Planering, projektering	75,0	
Samförläggning tomrör för fiber	20,0	
Oförutsett	47,4	
Övr kostnader 161231		1 254,5
Summa	1 136,0	1 254,5

Försäljningspris 5 tomter	1 141,6
---------------------------	---------

Vatten och avlopp Klacken 1:25

Beräknade kostnader	298,0
Beräknade anslutningsavg	364,1

Kostnader och intäkter för VA aktiveras och periodiseras över tid	1 255	1 255
	171231	161231

10 Kortfristiga fordringar

Kundfordringar	3 840	4 633
Mervärdesskattfordringar	2 641	3 403
Interimsfordringar	29 410	19 850
Skattekonto	85	70
Övriga kortfristiga fordringar	14	15
Fordringar Migrationsverket	6 815	31 556
Upplupna skatteintäkter	0	486
Kommunal fastighetsavgift	1 674	1 563
Preliminärskatt	3 731	3 731
	48 210	65 309

11 Kortfristiga placeringar		
Nordea bostadsobligationsfond	12 000	12 000
Nordea institutionell kortrränta	28 038	48 000
	40 038	60 000
12 Kassa och bank		
Kassa	8	
Plusgiro	45 222	19 996
	45 229	19 996
13 Eget kapital		
Ingående Eget kapital	85 962	52 964
Årets resultat	28 117	32 998
	114 079	85 962
Anläggningsskapital utgör skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder/avsättningar		
	84 585	48 905
Rörelsekapitalet utgör skillnaden mellan omsättnings- tillgångar och kortfristiga skulder		
	29 494	37 056
Summa eget kapital	114 079	85 962
14 Avsättningar pensionsförpliktelser		
Ingående avsättning Norbergs kommun	19 871	18 451
Pensionsutbetalningar	-801	-620
Nyintjänad pension	-110	1 489
Ränte- och basbeloppsuppräknings	460	172
Förändring av löneskatt	-109	277
Övrigt		102
Utgående avsättning	19 311	19 871
Fördelning per förmån Norberg		
Pensionsbehållning		
Förmånsbestämd ÅP	18 675	19 271
Särskild avtalspension		0
Pension till efterlevande	178	104
PA-KL pensioner	457	496
Totalt	19 310	19 871
	171231	161231
Ingående avsättning förtroendevalda	2 244	2 256
Nyintjänad pension	529	-36
Ränte- och basbeloppsuppräknings	51	26
Förändring av löneskatt	141	-2
Utgående avsättning	2 964	2 244
Ingående avsättning kommunalförbund	6 322	6 216
Pensionsutbetalningar	-271	-279

Nyintjänad pension	109	144
Ränte- och basbeloppsuppräknings	153	60
Förändring av löneskatt	75	21
Övrigt	232	160
Utgående avsättning	6 620	6 322

Fördelning per förmån kommunalförbund

Pensionsbehållning	0	0
Förmånsbestämd ÅP	4 657	4 689
Särskild avtalspension	1 871	1 528
Pension till efterlevande	24	35
PA-KL pensioner	68	71
Totalt	6 620	6 322

Summa avsättningar	28 896	28 437
---------------------------	---------------	---------------

15 Långfristiga skulder

Kommuninvest	77 500	78 500
--------------	--------	--------

Skuld bidrag till statlig infrastruktur

Skuld Citybanan	4 364	4 364
Avgår betalning nr 1 av 20	-419	-419
Avgår betalning nr 2 av 20	-637	-637
Avgår betalning nr 3 av 20	-1 112	-1 112
Avgår betalning nr 4 av 20	-971	-971
Avgår betalning nr 5 av 20	-1 224	
Summa skuld bidrag till statlig infrastruktur	0	1 224

Summa långfristiga skulder	77 500	79 724
	171231	161231

16 Kortfristiga skulder

Leverantörsskulder	16 419	25 371
Semesterlöneskuld	13 645	12 763
Arbetsgivaravgifter	4 347	4 228
Upplupen kostnadsränta	60	67
Preliminärskatt löner	3 650	3 513
Momsskulder	368	355
Mimerlaven	6 215	6 175
Löneskatt	3 601	3 382
Pension individuell del	7 650	7 424
Interimsskulder	13 511	12 055
Förutbetalda skatteintäkter	2 066	1 193
Avräkning integration		32 400
Avräkning EKB - SU	11 430	
Allmänna etableringsfonden	21 695	
Övriga kortfristiga skulder	683	685
	105 339	109 612

17 Ansvarsförbindelser		
<i>Borgensåtaganden</i>		
Vafab Miljö kommunalförbund	4 234	6 725
Privatpersoner statliga lån	17	62
Övriga föreningar	87	100
Summa borgensåtaganden	4 338	6 887
Pensionsförpliktelse - ansvarsförbindelse enligt KPA	121 968	123 735
Löneskatt 24,26 %	29 589	30 018
Aktualiseringsgrad 96 %		
Summa pensionsförpliktelse och löneskatt	151 557	153 753
Summa borgensåtaganden och pensionsförpliktelser	155 895	160 640

Övrigt

Norbergs kommun har i mars 1994 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 280 kommuner som per 2017-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.

Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.

Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Norbergs kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2017-12-31 uppgick Kommuninvest i

Sverige AB:s totala förpliktelser till 342 484 miljoner kronor och totala tillgångarna till 349 244 miljoner kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till

107 797 miljoner kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 108 732 miljoner kronor.

VERKSAMHETSBERÄTTELSE

Kommunfullmäktige

Ordförande: Sten Nordström

Vad gör kommunfullmäktige?

Kommunfullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen, bland annat mål och riktlinjer för verksamheten, budget, utdebitering och andra viktiga ekonomiska frågor, nämndernas organisation och verksamhetsformer, årsredovisning och ansvarsfrihet. Fullmäktige beslutar också i övriga frågor som anges i kommunallagen eller i andra författningar. Ledningskontoret biträder kommunfullmäktige med beslutsunderlag, sammanträdeshandlingar, kallelser, protokoll etc. samt lämnar service till övriga förvaltningar och allmänhet.

Inom kommunfullmäktiges ansvarsområde ligger kostnaderna för medlemskap i kommunalförbunden Norra Västmanlands Utbildningsförbund, Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund och Södra Dalarnas Räddningstjänstförbund.

Här finns också kostnaderna för de gemensamma nämnderna - Västmanland-Dalarna Miljö- och byggnadsnämnd som startade sin verksamhet 2006-01-01, Västmanland - Dalarna lönenämnd som startade sin verksamhet 2007-01-01 med säte i Norberg samt Norra Västmanlands Ekonominämnd som startade sin verksamhet 2012-07-01.

Dessutom ligger kostnaderna för kollektivtrafiken och medlemskapet i Norra Västmanlands Samordningsförbund under fullmäktige.

Händelser av väsentlig betydelse i verksamheten

Kommunfullmäktige har fattat beslut om att fullmäktiges sammanträden ska sändas via internet med rörliga bilder förutom de radiosändningar som redan produceras av Norbergs närradio. Att sända kommunfullmäktige live via internet har ett demokratiutvecklande syfte. Genomförandet är planerat att ske i början av år 2018. För att göra sändningarna tittarvänliga har sittningen i sessionssalen setts över.

Kommunfullmäktige har under året beslutat om budget, skattesats och taxor.

Kommunfullmäktige har också hanterat valärenden, beslutat om medborgarförslag och motioner. Hanterat interpellationer och enkla frågor, tagit del av revisions- och granskningsrapporter, prognoser, delårsrapporter och årsredovisningar samt muntliga rapporter från samverkansorgan. I juni uppmärksammade kommunfullmäktige medarbetare som varit anställda 25 år i kommunen.

I övrigt har bland annat följande frågor behandlats:

- Beslutat om tilldelningsbeslut om byggande av en ny idrottshall med fritidsgård
- Reviderat kommunstyrelsens reglemente
- Reviderat riktlinjer för arvoden och ersättningar till gode män för ensamkommande asylsökande barn
- Antagit ett bostadsförsörjningsprogram.
- Antagit nya riktlinjer för hantering av arkiv samt föreskrifter om arkivvård
- Haft en allmänhetens frågestund i samband med beslut om 2018-års budget
- Reviderat lokala ordningsföreskrifter

Mål och måluppfyllelse

Med syfte att använda resurser och skattemedel effektivt och svara upp mot invånarnas krav, behövs en gemensam riktning och samordning av kommunens verksamheter. Kommunens långsiktiga målbild finns i den vision 2025 som Kommunfullmäktige beslutade år 2016. Fyra strategiska områden anger vägar fram till Vision 2025. I flera fall behövs samverkan mellan kommun och externa krafter för att nå visionen.

**”Norberg – den växande kommunen som är tillgänglig, trygg och utvecklande för alla.
Mångfald är den självklara drivkraften för tillväxt och hållbar utveckling”**

De strategiska områdena för åren 2016-2025 är:

Driftsredovisning

(tkr)	Årsbudget		B O K S L U T 2 0 1 7			Bokslut 2016
	2017	Kostnader	Intäkter	Nettokostn	Nettoavvik	
Kommunfullmäktige						
Kommunfullmäktige	711,8	521,8		521,8	190,0	542,6
Valnämnden		1,0		1,0	-1,0	0,0
Revisionen	280,3	461,7		461,7	-181,5	328,9
Kommunalt partistöd	131,1	174,0		174,0	-42,9	189,0
Överförmyndare	855,8	1 863,2	366,3	1 497,0	-641,2	734,8
NVU	35 377,7	36 580,6	-90,2	36 670,8	-1 293,1	32 786,2
Bidrag till NVK	13 218,1	-3 553,0		-3 553,0	16 771,2	13 732,4
Verksamhetslokaler		0,0		0,0	0,0	0,0
Outhyrda lokaler		60,2		60,2	-60,2	116,0
SDR	5 178,7	5 327,1		5 327,1	-148,4	5 109,9
V-dala miljö- o byggn.nämnd	3 018,0	2 931,0		2 931,0	87,0	2 348,8
V-Dala lönenämnd	1 039,0	1 039,0		1 039,0	0,0	855,7
N Västmanlands ek.nämnd	4 000,6	3 687,5		3 687,5	313,1	4 123,6
VL, länsstrafiken	2 949,0	3 361,4		3 361,4	-412,4	3 730,3
N Västmanlands sam.ordn.förb	190,0	157,3		157,3	32,6	157,0
Inköpsverksamhet	661,0	721,0		721,0	-60,0	637,9
Näringslivsfrämjande åtgärder				0,0	0,0	1 101,4
Summa kommunfullmäktige	67 611,0	53 333,9	276,0	53 057,8	14 553,2	66 494,5

Ekonomiskt utfall och större avvikelser

Kommunfullmäktige redovisar ett överskott omfattande 14,5 mkr, varav 16,8 mkr avser återredovisning från NVK. För den anslagsfinansierade verksamheten inom NVK återredovisas 3,6 mkr av totalt anslagna 13,2 mkr, dvs drygt 25%. Övrig verksamhet inom NVK återredovisar 13,2 mkr.

För anslaget till NVU redovisas ett underskott på 0,9 mkr, varav 0,6 mkr avser gymnasieskola och vuxenutbildning. Budgetavvikelsen avser i huvudsak lägre intäkter än budgeterat för ensamkommande flyktingungdomar, högre interkommunala kostnader än beräknat samt lägre intäkter för vuxenutbildning. Resterande 0,3 mkr avser SFI-verksamheten. Avvikelsen inom SFI-verksamheten avser i huvudsak att intäkterna blev lägre än budgeterat. För överförmyndarverksamheten redovisas ett underskott på 0,6 mkr, varav ca 0,5 mkr skulle ha redovisats på år 2016. Justerad budgetavvikelse för år 2017 uppgår till en negativ budgetavvikelse på 0,1 mkr. För kollektivtrafik redovisas ett underskott på 0,4 mkr, vilket beror på beställning av extra bussturer. Norra Västmanlands ekonominämnd återredovisar 0,3 mkr, huvudsakligen på grund av lägre utvecklingskostnader. Revisionen visar ett underskott på 0,2 mkr, vilket beror på förändrad princip för redovisning av kostnader.

Årets 25-åringar!

Stort tack till alla er som arbetat i Norbergs kommun i 25 år.

Anneli Jacobsson, Eva-Lena Silva, Ulf Johansson, Lena Kvist, Pia Söderström, Putte Dahlström, Göran Rydelius, Yvonne Skrivargård samt Yvonne Steinland (ej med på bild)

Kommunstyrelsen

Ordförande: Johanna Odö (S)
Kommunchef: Hannu Högberg

Vad gör kommunstyrelsen?

Kommunstyrelsens viktigaste uppgift är att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över utskottens verksamheter. Styrelsen ska även uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen ansvarar för den övergripande strategiska planeringen, exempelvis för arbetsmarknad, bostäder, integration, IT och säkerhetsfrågor.

Kommunledningskontoret bistår kommunstyrelsen i dess samordnings- och ledningsfunktion. Via kommunledningskontoret samordnas även ekonomistyrning, personalpolitik och samhällsbyggnadsprocessen. Kommunledningskontoret bereder ärenden som ska behandlas och utgör sekretariat för kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och kommunstyrelsens allmänna utskott. Kommunledningskontoret ansvarar för arkiv samt diarium med offentliga handlingar. Organisationen vid kommunledningskontoret består förutom kommunchefen, två strateger, en kvalitetsutvecklare, av en administrativ enhet samt en kommunövergripande personalfunktion. Sektor lön vid Norbergs kommun biträder Västmanland-Dalarna Lönenämnd genom att hantera löner för Norberg, Fagersta, Avesta, Hedemora och Skinnskattebergs kommuner samt flera samverkansorgan. Norra Västmanlands Ekonominämnd och förvaltningen Norra Västmanlands ekonomiförvaltning arbetar med Norbergs kommuns årsredovisningar, delårsrapporter och budget. Funktionen är gemensam med Fagersta kommun.

Händelser av väsentlig betydelse i verksamheten

Kommunstyrelsen har under året hanterat frågor om budget, skattesats och taxor, medborgarförslag och motioner. Tagit del av revisions- och granskningsrapporter, prognoser, delårsrapporter och årsredovisningar. En särskild uppföljning under året har varit att ta del av rapporter om de integrationsprojekt som beviljas kommunala medel.

Mål och måluppfyllelse

Med en grund i Vision 2025 samt fyra strategiska områden har kommunstyrelsen formulerat 10 övergripande mål som en kraftsamling för perioden 2016-2018. Med målen som grund har utskotten arbetat fram åtaganden, som i sin tur formats i handlingsplaner, aktiviteter, genomföranden samt uppföljningar.

Kommunstyrelsens övergripande mål 2016-2018:

Den tillgängliga och attraktiva kommunen

1. Invånarna är delaktiga i samhällsutvecklingen och kan påverka den egna livssituationen.
2. Invånarna är trygga i livets alla skeenden.
3. I Norberg tas alla förmåga tillvara och det finns goda möjligheter till livslångt och livsvitt lärande.
4. Norberg är en digitaliserad och innovativ kommun.

Samverkan för hållbar tillväxt och utveckling

5. Natur- och miljöarbete gör det enkelt att göra klimatsmarta val i vardagen.
6. Norberg har ett varierat och blomstrande näringsliv.
7. I Norberg har alla invånare en god hälsa med attraktiva och hälsosamma boendemiljöer.

Unik miljö för fritid, kultur och besöksnäring

8. I Norberg finns ett brett utbud av fritids- och kulturupplevelser samt möjlighet till ett aktivt och varierat föreningsliv för alla.

9. Norberg är en utvecklad arrangemangs- och besöksort.

Kommunen – en attraktiv arbetsgivare

10. Norbergs kommun är en attraktiv arbetsgivare med engagerade, nöjda och stolta medarbetare.

Analys, utvärdering och utveckling

Kommunstyrelsens samlade resultatuppföljning består av en samlad redovisning under respektive mål. Till denna tillkommer utskottens redovisningar samt övriga uppföljningar och rapporter som styrelsen tagit del av. Handlingsplaner för internkontroll för år 2017 har beslutats av respektive utskott. Dessa redovisas under första halvåret av 2018.

Driftsredovisning (tkr)	Årsbudget	B O K S L U T 2 0 1 7			Nettokostn	
	2017	Kostnader	Intäkter	Nettokostn	Nettoavvik	2016
Kommunstyrelsen						
Kommunstyrelsen	1 367,4	1 271,6		1 271,6	95,7	1 297,0
Arbetsutskottet	199,3	188,7		188,7	10,5	158,0
Personalutskottet	52,3	38,7		38,7	13,6	50,9
Prestationsbaserade medel				0,0	0,0	1,6
Tillgänglighet för hållbar IT				0,0	0,0	33,6
Till ks förfogande	1 177,8	485,4		485,4	692,4	1 304,4
Bredband ks	9,6			0,0	9,6	9,6
Medlemsavg under ks	512,0	171,7		171,7	340,3	350,5
Kanslisektionen	1 887,0	2 059,6	260,0	1 799,6	87,4	2 049,1
Kommunal beredskap		409,1	409,1	0,0	0,0	0,0
Info/utredning	733,2	599,5		599,5	133,7	817,5
Enhet administration	3 261,5	3 535,5	750,9	2 784,5	477,0	2 530,4
Turism				0,0	0,0	669,4
Integrationskoordinator/projektmedel		225,0		225,0	-225,0	0,0
Lk utvecklingsmedel	100,0	11,0		11,0	89,0	36,0
Delegation unga till arbete				0,0	0,0	-6,1
IT-verksamhet, gemensam	2 272,6	2 198,9		2 198,9	73,7	257,2
Ansvarsförsäkring	355,0	596,6		596,6	-241,6	621,4
Avgift SKL, VKL	310,8	433,3		433,3	-122,5	308,0
Inköpsverksamhet				0,0	0,0	0,0
Reception/växel		36,0		36,0	-36,0	59,0
Personalsektionen	1 681,6	1 538,5	108,3	1 430,2	251,4	1 685,2
Friskvård	20,9			0,0	20,9	0,0
Fackliga företrädare	748,1	587,6		587,6	160,5	302,0
Personalpolitiska åtgärder	20,9			0,0	20,9	0,0
Feriearbeten	204,0	231,7		231,7	-27,7	181,5
Miljö- och utveckling	10,5			0,0	10,5	0,0
Företagshälsövärd	89,0	63,0		63,0	26,0	53,5
Utbildning integration				0,0	0,0	0,0
Lönenämnden		22,6	22,1	0,6	-0,6	0,0
Lönesektionen		11 302,2	11 302,7	-0,6	0,6	0,0
Lönen, egna kostnader	37,0	85,6		85,6	-48,6	57,5
Summa kommunstyrelsen	15 050,4	26 091,794	12 853,1	13 238,7	1 811,7	12 827,3

Ekonomiskt utfall och större avvikelser

Kommunstyrelsen och allmänna utskottet redovisar ett överskott på 0,4 mkr. Utvecklingsmedel ger ett överskott på 0,7 mkr. I avvikelsen ingår 0,3 mkr i ej ianspråktaga medel för gestaltningsprogram. Medlemsavgifter ger totalt en positiv budgetavvikelse på 0,2 mkr. Den administrativa enheten redovisar 0,5 mkr i överskott jämfört med budget. Avvikelsen avser till största del lägre personalkostnader. Personalsektionen redovisar ett överskott jämfört med budget på knappt 0,3 mkr. Avvikelsen avser framförallt ej ianspråktaga medel för personalförstärkning med fokus på utökad tjänstgöringsgrad. För försäkringar redovisas ett underskott mot budget på drygt 0,2 mkr. Budget år 2018 anpassas till aktuell kostnadsnivå.

Trendindikatorer som används för att bedöma måluppfyllelse

= Utveckling i önskad riktning

= Oförändrad utveckling

= Utveckling i oönskad riktning

= Mätning ej genomförd

Allmänna utskottet

Ordförande: Kent Persson

Kommunchef: Hannu Högberg

Vad gör allmänna utskottet?

Kommunstyrelsens viktigaste uppgift är att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över utskottens verksamheter. Styrelsen ska även uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunledningskontoret är kommunstyrelsens och allmänna utskottets förvaltningsorganisation. Uppdraget innefattar även att stödja kommunfullmäktige. Kommunledningskontoret har ett samordnande och utvecklande ansvar för styrning och måluppfyllelse. Kontoret leder och utvecklar kommunens mål-, verksamhets- och resultatstyrning.

En betydelsefull del i arbetet är också att utveckla former för samverkan mellan kommunens sektorer och med samverkansorgan. Från kommunledningskontoret leds och samordnas kommunövergripande arbetsgrupper och kontoret ansvarar för rapportering till myndigheter.

Kommunledningskontoret arbetar med den övergripande strategiska planeringen, exempelvis för arbetsmarknad, bostäder, integration och säkerhetsfrågor. Via kommunledningskontoret samordnas ekonomistyrning, personalpolitik och samhällsbyggnadsprocessen. Ledningskontoret förbereder ärenden som ska behandlas och utgör sekretariat för kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen och kommunstyrelsens allmänna utskott. Ledningskontoret ansvarar för arkiv samt diarium med offentliga handlingar.

Inom kontoret finns förutom kommunchefen med medarbetare en administrativ enhet samt en kommunövergripande personalfunktion. Upphandlingar, förutom tekniska upphandlingar som sker via Norra Västmanlands Kommunalteknikförbund, sköts av upphandlingsenheten vid Avesta kommun. Kommunchefen ingår i en styrgrupp för upphandlingar tillsammans med representanter för Avesta och Skinnskattebergs kommuner.

Administrativa enheten biträder kommunstyrelsens allmänna utskott, kommunstyrelse och kommunfullmäktige med beslutsunderlag, sammanträdeshandlingar, kallelser, protokoll etc. samt lämnar service till övriga sektorer och allmänhet. Enheten ansvarar för reception samt kontorsvakmästeri. Inom enheten ingår också det kommunövergripande IT-strategiska utvecklingsarbetet samt informationsfunktionen.

Fokus här är digitalisering, fiberutbyggnad samt implementering av en kommunövergripande IT-strategi med utgångspunkt i vision 2025.

Personalfunktionen ansvarar för utformning och tillämpning av kommunens personal- och lönepolitik samt hantering av kommunövergripande ärenden inom området, t.ex. samverkansavtal och riktlinjer, kollektivavtal och vissa förhandlingar, personalutveckling/avveckling; arbetsmiljö och företagshälsovård; arbetsmässig rehabilitering och friskvård samt jämställdhet och mångfald. Personalfunktionen arbetar även med arbetsmässig rehabilitering och friskvård samt jämställdhets- och mångfaldsfrågor. Personalfunktionen utgör även stöd till sektorerna inom dessa områden.

Sektor lön biträder Västmanland-Dalarna Lönenämnd genom att hantera löner för Norberg, Fagersta, Avesta, Hedemora och Skinnskattebergs kommuner. Löneförvaltningen svarar för

lönehantering, pensions- och försäkringsfrågor. Lönechefen vid lönenämnden är underställd kommunchefen i Norbergs kommun.

Norra Västmanlands Ekonominämnd och förvaltningen **Norra Västmanlands ekonomiförvaltning** arbetar med Norbergs kommuns årsredovisningar, delårsrapporter och budget. Funktionen är gemensam med Fagersta kommun. Nämnden upprättar också en egen verksamhetsberättelse.

Bland annat har följande frågor behandlats under år 2017:

- Tagit del av åiterrapporteringar om resultaten från medarbetarenkät för år 2016, arbetstidsförkortning, interna karriärvägar, pooltjänster, arbete med mönsterarbetsplatser, medel för utökad tjänstgöringsgrad, extratjänster i välfärden samt heltid som norm
- Lönekartläggning för 2016
- Reviderat reglemente för kommunstyrelsen
- Arvodesregler för förtroendevalda
- Delegationsordning för ett nytt utskott, Demokrati och samhällsutvecklingsutskottet
- Ersättningsfrågor för Sfi
- SCBs medborgarundersökning 2016 för Norbergs kommun
- Digitalisering och bredbandsfrågor
- Bostadsförsörjningsprogram
- Internkontrollplan för utskottet
- Föreslagit delägarskap i SKL:s bolag Inera
- Riktlinjer för hantering av arkiv samt arkivvård
- Tagit del av rapporter om behov av verksamhetslokaler
- Reviderat plan för kommunalt krisstöd (tidigare POSOM),
- Tekniska frågor, tex VA i Bjurfors, fastighetsköp
- Beslutat om att stöd till samverkan mot brott
- Hanterat fråga om avtal om kollektivtrafik i Västmanland

Mål och måluppfyllelse

Den tillgängliga och attraktiva kommunen			
Verksamhetsmål	Åtaganden	Kommentar	Trend
Invånarna är delaktiva i samhällsutvecklingen och kan påverka den egna livssituationen	Medborgardialog utvecklas och integreras som en del i styrning och verksamhetsutveckling.	Medborgardialoger har genomförts inför arbete om medborgarlöfte mellan kommun och polis. Arbetet med medborgardialoger kan utvecklas och även genomföras mer frekvent. Västmanland-Dalarnas miljö- och byggförvaltning är aktiva med samrådsförfaranden med syfte att fånga in invånarsynpunkter om framtidsfrågor med betoning på fysisk samhällsplanering.	
	Det ska vara enkelt att kontakta Norbergs kommun, ett kontaktcenter utvecklas som ingång till kommunen.	E-tjänster utvecklas men inget fysiskt kontaktcenter har etablerats då behovet minskat. Kommunen har gett stöd åt ABF:s samhällsväglärdarkontor. Invånare har möjlighet att göra inlägg via Messenger på kommunens Facebooksida.	
Invånarna är trygga i livets alla skeenden	Trygghets- och säkerhetsarbetet för hela kommunen bedrivs på ett effektivt sätt.	Undersökning pekar på att invånare upplever otrygghet. Trygghetsvandringar genomförs årligen. De registrerade brotten har minskat med 72 i antal.	

	Ett handlingsprogram ger struktur och samordning för det systematiska säkerhetsarbetet.	Styrdokument för trygghet och säkerhet har reviderats. Förslag till plan för krisstöd och kriskommunikation har tagits fram under 2017. Utbildnings- och övningsplan för trygghet och säkerhet har tagits fram. Införande av kommunal ledningsplats tillsammans med MSB har genomförts. Brottsförebyggande arbetet har fått en omstart. Norbergs kommun har tillsammans med kommunpolis varit med i ett projekt under 2017 med stöd av nationella Brå för att sätta ökat fokus på det systematiska brottsförebyggande arbetet.	
I Norberg tas allas förmåga tillvara och det finns goda möjligheter till ett livslångt och livsvitt lärande	Tillgång till en efterfrågeorienterad vuxenutbildning samt SFI finns.	Uppdrag har överlämnats till NVU om en ny ersättningsmodell som bland annat syftar till att främja utveckling av flexibel vuxenutbildning. Redovisning sker 2018. Uppföljningar med Arbetsförmedlingen visar att Sfi-utbildningar behöver bli mer arbetsmarknadsorienterade.	
	Folkbildningen med studieförbund samt folkhögskolor är etablerade.	Studieförbund med kontor samt en folkhögskola är etablerad i Norbergs kommun.	
	Samarbete med högskolor och partnerskolor för högre utbildningar utvecklas.	Sektorer samverkar med högskolor och tar emot studenter. Mälardalens högskola har ett regelverk som gör det svårt för lärarstudenter att göra VFU i Norbergs kommun. SCB:s medborgarundersökning från hösten 2016 visar att invånarnas nöjdhet om utbildningsmöjligheter är lägre än för jämförbara kommuner.	
Norberg är en digitaliserad och innovativ kommun	Den som bor, verkar eller besöker Norberg sätts i centrum när digitala tjänster tas fram. I Norberg används digitaliseringens möjligheter för att skapa en enklare vardag och ett öppet samhälle.	Aktiviteter för digitalisering genomförs. Handlingsplan för fiberutbyggnad framtagen och beslutad av kommunstyrelsen, medel finns för särskilda fibersatsningar.	

Analys och utvärdering

Tryggheten har undersökts via SCBs medborgarundersökning under hösten 2016. Ett urval på 600 personer i åldrarna 18-84 år tillfrågades. Med en svarsfrekvens på 41 procent av urvalsgruppen är det besvärligt att dra långtgående slutsatser om målet att invånare är trygga i livets alla skeenden, möjligen visar undersökningen att Norbergs kommun index är något lägre än jämförbara kommuner (färre än 10 000 invånare) avseende trygghet men i paritet med samtliga i undersökningen 81 deltagande kommuner oavsett befolkningsstorlek. Under 2017 har trygghetsvandringar genomförts och medborgarlöften har efter dialog med invånare arbetas fram tillsammans med Polisen, löften som bland annat var riktade mot trafik. Brottsutvecklingen i termer av antalet registrerade brott är i stort i nivå som föregående år. Antalet registrerade brott var 336 stycken år 2017 jämfört med 412 året innan. Våldsbrotten har minskat kraftigt medan narkotikabrott har ökat.

Utskottet har flera åtaganden som berör samverkansorgan eller andra aktörer för att nå måluppfyllelse. Vuxenutbildningen är väl utbyggd i Norberg och den är också tillgänglig med två aktörer verksamma i kommunen i NVU och Bergslagens folkhögskola. Arbetarnas Bildnings-

förbund är också verksamma med kontor i Norberg. Att trenden ändå inte uppfattas gå åt rätt håll är de signaler som kommer från företag om matchningsproblematik med att hitta arbetskraft samt att Sfi inte uppfattas vara flexibelt upplagd utifrån individens samt företagens behov i form av kombination arbete, praktik och studier. Digitaliseringssatsningen är omfattande och flera insatser har genomförts under året som leder mot målet om en alltmera digitaliserad kommun.

Samverkan för hållbar tillväxt och utveckling			
Verksamhetsmål	Åtaganden	Kommentar	Trend
Natur- och miljöarbete gör det enkelt att göra klimatsmarta val i vardagen	Invånarna har tillgång till energi- och klimatrådgivning.	Västmanland- Dalarna Miljö- och byggförvaltning ska erbjuda rådgivning. Tjänsten har varit vakant men köpts in av Energikontoret i Eskilstuna.	
	Norbergs kommun verkar för att användningen av förnybar energi utvecklas.	Energi- och klimatstrategin följs upp, arbetet startades under 2017 och ska vara klart våren 2018. FN:s Agenda 2030 mål, där flera har med miljö att göra, bakas in i kommunens årsredovisning.	
	Utsläppen av växthusgaser från energianvändning och transporter i kommunens verksamheter ska på sikt upphöra.	Energi- och klimatstrategin revideras. Handlingsplan för transportprojekt har tagits fram.	
	En klimatstrategi för kommunens verksamheter samt för Norberg som geografisk yta tas fram.	Hållbarhetsredovisning/Agenda 2030 arbetas in i kommunens årsbokslut 2017. Nyckeltal via uppföljning av Energi- och klimatstrategin visar minskade utsläpp av växthusgaser i Norbergs kommun.	
Norberg har ett varierat och blomstrande näringsliv	Företag med framtidstro, som vill satsa utgör förutsättningar för Norbergs fortsatta utveckling.	Nytt utskott DSU tillkommit 2017 sedan åtagandet formulerades. DSU arbetar fram åtaganden inom målområdet varierat och blomstrande näringsliv.	
	Helhetssyn, samarbete och samverkan över sektorsgränser, samverkans-organisationer, myndigheter och med företag ger förutsättningar för tillväxt, sysselsättning och kompetensförsörjning.	Nytt utskott DSU tillkommit 2017 sedan åtagandet formulerades. DSU arbetar fram åtaganden inom målområdet varierat och blomstrande näringsliv.	
	Lokaler ska finnas för de som önskar starta företag.	En del lediga lokaler finns i Norberg men det är brist på speciallokaler för företag. Nytt utskott DSU tillkommit 2017 sedan åtagandet formulerades. DSU arbetar fram åtaganden inom målområdet varierat och blomstrande näringsliv.	
	Planlagd mark för de företag som vill etablera sig eller utöka sin verksamhet ska finnas.	Planlagd kommunal mark finns för företag att bygga nytt/utöka verksamhet.	
	Norbergs kommun är pådrivande för en utveckling av miljömässigt hållbar infrastruktur i kommunen.	Norbergs kommun har flera insatser för att utveckla infrastrukturen. Fiber och gång- och cykelväg till Fagersta planeras. Busslinje 500 stannar åter i Bjurfors. Busstorget byggs om under 2017. Järnvägsförbindelse med persontrafik saknas i centrala Norbergs kommun.	

I Norberg har alla invånare en god hälsa med attraktiva och hälsosamma boendemiljöer	Norberg lockar med attraktiva livsmiljöer.	Planlagd kommunal mark finns för att bygga villor finns vid Norens västra strand samt på andra områden. Utvecklingsplan för Prostudden och västra centrum har tagits fram och har varit på samråd med allmänheten under november/december 2017.	
	En avgörande fråga för kommunens utveckling är byggandet av fler bostäder i alla delar av kommunen. En aktiv plan- och markberedskap är av yttersta vikt.	Fem nya bostäder har tillkommit under perioden augusti 2016 - augusti 2017 vilket Norbergs kommun fått statsbidrag för via Boverket.	
	En trygg och attraktiv allmännytta är bra för hela Norberg, upprustning samt underhåll sänker hyreshusens energianvändning med hälften.	NVK förvaltar Norbergs kommuns allmännytta. Energieffektiviseringar har genomförts med byte av kranar. NVK bedömer att behov finns av fler insatser med syfte att sänka energiförbrukningen.	
	I bostadsförsörjnings-programmet finns planer och program samt förslag till åtgärder för att hantera bostadsförsörjningen.	Ett bostadsförsörjningsprogram har antagits under 2017.	

Analys och utvärdering

Energi- och klimatstrategin täcker flera av kommunstyrelsen mål samt anknyter också till FN:s globala mål om hållbart samhälle. Strategin följs upp innan mandatperiodens utgång via en särskild rapport till kommunstyrelsen maj 2018. Preliminära resultat redovisas som helhet för det strategiska området samverkan för hållbar tillväxt och utveckling under kommunstyrelsens redovisning. Näringslivsfrågor med åtaganden ligger sedan 1 januari 2017 under Demokrati- och samhällsutvecklingsutskottet (DSU). Bostadsfrågor har varit i fokus under 2017 och ett bostadsförsörjningsprogram har under året tagits fram. Planberedskapen för att möta ett byggande är generellt sett god plan då detaljplanelagd mark för bostäder finns. Intresset för att bygga nytt är lågt, sannolikt beroende på grund av glapp mellan produktionspris och marknadspris. Dialog har förts med flera intresserade aktörer om byggande av flerfamiljshus. Startbesked har lämnats för fem bostäder under perioden augusti 2016-augusti 2017.

Unik miljö för fritid, kultur och besöksnäring			
Verksamhetsmål	Åtaganden	Kommentar	Trend
I Norberg finns ett brett utbud av fritids- och kulturupplevelser samt möjlighet till ett attraktivt och varierat föreningsliv för alla	Attraktiva och trivsamma miljöer gör att invånarna trivs.	Nytt utskott DSU tillkommit 2017 sedan åtagandet formulerades. DSU arbetar fram åtaganden inom målområdet fritid, kultur och besöksnäring.	
	En utvecklad besöksnäring ger förutsättningar för tillväxt.	DSU arbetar fram åtaganden inom målområdet fritid, kultur och besöksnäring. Med invigning av Elsa Andersons konditori har besöksnäringen ökat jämfört med föregående år.	
	Norberg har ett brett fritids- och kulturutbud över hela året.	DSU arbetar fram åtaganden inom målområdet fritid, kultur och besöksnäring.	
Norberg är en utvecklad arrangemangs- och besöksort	Invånarna ska trivas och vara stolta över Norberg.	SCB medborgarundersökning från 2016 visar på flera områden för förbättringar, dessa är tillgång till bostäder, trygghet och bra kommunikationer. Även ett utökat	

		kommersiellt utbud samt fritidsmöjligheter kan höja helhetsbetyget. 24 procent av medborgarna i Norbergs kommun kan starkt rekommendera vänner och bekanta att flytta till kommunen.	
	Kommunen medverkar aktivt i nätverk och sammanhang som utvecklar Norberg som en arrangemangs- och besöksort.	DSU arbetar fram en besöksnäringstrategi. Norberg ingår i flera nätverk med fokus på arrangemang och besöksnäringssort. Flera stora evenemang genomförs årligen i Norberg.	
	Information och kommunikation om Norberg på flera språk utvecklas.	Kommunikationen i foldrar, hemsida och övriga sociala medier sker främst på svenska språket.	

Analys och utvärdering

Ansvar för utveckling av fritid, kultur och besöksnäring finns numera hos DSU. Antalet besökare till Norberg har efter konditori Elsa Andersons nyinvigning (maj 2017) ökat högst påtagligt jämfört med 2016.

Kommunen – en attraktiv arbetsgivare			
Verksamhetsmål	Åtaganden	Kommentar	Trend
Norbergs kommun är en attraktiv arbetsgivare med engagerade, nöjda och stolta medarbetare	Medarbetarskap- Medarbetare ges möjligheter att aktivt medverka i utvecklingen av verksamheten och se sin roll i helheten.	Medarbetarenkäten från 2016 visar på en utveckling inom flera områden. Starka områden är meningsfullhet och en organisation fri från trakasserier och kränkningar. Förbättringsområden är friskvård och lön.	
	Ledarskap – Norbergs kommun har närvarande chefer och ledare som är uppmuntrande, lyssnande samt tydliga och raka.	Medarbetarenkäten från 2016 visar att ledarskapet generellt utvecklats i positiv riktning.	
	Kompetensutveckling – Medarbetare kan växa i sina uppdrag och ges professionella utvecklingsmöjligheter.	Under 2016 och 2017 har det funnits extra medel för kompetensutveckling som medfört att medarbetare kunnat erbjudas utbildningar i god utsträckning. Plan för karriärtjänster har tagits fram under.	

Analys och utvärdering

En mera omfattande redovisning av målet attraktiv arbetsgivare med engagerade, nöjda och stolta medarbetare redovisas under avsnittet väsentliga personalförhållanden i årsredovisningen samt som helhet under kommunstyrelsens redovisning för det strategiska området attraktiv arbetsgivare. Som en generell bild visar medarbetarenkäten från hösten 2016 på en utveckling inom flera HR-relaterade områden.

Generellt om allmänna utskottets utveckling

Digitaliseringen fortsätter, bland annat införande av E-handel, likaså arbetet med att utveckla trygghetsfrämjande insatser tillsammans med polisen och brottsförebyggande rådet.

Kommunstyrelsens allmänna utskott bär efter en förändring i reglementet ett större ansvar för genomförande av den kommunala integrations- och arbetsmarknadspolitiken.

Att den gymnasiala utbildningen samt vuxenutbildningen är tillgänglig och utgår från såväl arbetsmarknadens behov som individens behov är centralt för att öka måluppfyllelsen om goda möjligheter till ett livslångt och livsvitt lärande.

Utveckling av kommunens styrmodell bör fortsätta.

Ambitionen i 2017-års redovisning har varit att sätta resultatredovisningar med strategiska områden samt målen i centrum. Att foga in en hållbarhetsredovisning samt på ett påtagligt sätt fånga in underlag från samverkansorganen i kommunens årsredovisning har också varit en ambition. Att utveckla en koncernövergripande efteruppföljning bör likaså fortsätta samt vidareutvecklas.

Norbergs kommuns HR-arbete kommer att vara i centrum i och med projekten nedsatt arbetstid inom hemtjänsten och heltidsprojektet men också med bakgrund i att kommunen behöver arbeta än mera strategiskt om att vara en attraktiv arbetsgivare för att klara framtida medarbetarrekruteringar.

En mera närliggande insats är de val som ska genomföras den 9 september 2018 till riksdag, region och kommun och som kommunledningskontoret planerar för att genomföra tillsammans med valnämnden.

Barn- och utbildningsutskottet

Ordförande: Towe Winqvist

Sektorchef: Ingrid Nord

Vad gör barn- och utbildningsutskottet?

Barn- och utbildningsutskottet ansvarar för förskola, förskoleklass, fritidshem, grundskola årskurs 1-9, musikkola, ungdomsgården Unkan, biblioteket, Teaterbiografen samt kostorganisationen för både förskola/skola och äldreomsorg. Utskottet har även ansvar för särskild undervisning utifrån Skollagen Kapitel 24 som bedrivs i Kärrgruvans gamla skola.

Händelser av väsentlig betydelse i verksamheten

- Ny kostchef tillträdde 1 maj
- Rektor och biträdande rektor för Centralskolan tillsvidareanställdes i juni
- Biträdande rektor/administratör anställdes till Källskolan och tillträdde i september
- Ny administratör för Centralskolan tillträdde i oktober
- Både förskola och skola har under året arbetat med fortbildning inom ett språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt
- Processledare för förskolan, förstelärare samt skolledning inledde ett samarbete med Högskolan Dalarna kring det systematiska kvalitetsarbetet
- Biblioteket har fortsatt sin modernisering med nya hyllor, nytt golv samt en datahörna för vuxna
- Unkan har drivit ett skate- och demokratiprojekt
- Unkan har haft särskilda tjejkvällar
- Barnen i skolan ges möjlighet att välja mellan två maträtter i skolan varje dag, varav den ena är vegetarisk
- Renoveringen av Tallens förskola påbörjades

Mål och måluppfyllelse

Den tillgängliga och attraktiva kommunen			
Verksamhetsmål	Åtaganden	Kommentar	Trend
Invånarna är delaktiva i samhällsutvecklingen och kan påverka den egna livssituationen	Förskola på obekvämt arbetstid ska tillgodoses vid efterfrågan.	Tillgodoses kvällstid vardagar mellan kl. 18-23.	
Invånarna är trygga i livets alla skeenden	All skolskjuts ska gå fram till skolan.	Nytt skolskjutsavtal skrivs med KTM (kollektivtrafikmyndigheten i Västmanland) hösten 2017.	
I Norberg tas alla förmåga tillvara och det finns goda möjligheter till ett livslångt och livsvitt lärande	All personal i förskola och skola ska ha adekvat utbildning.	Nio utbildade förskollärare saknas, tjänsterna är tillsatta med vikarier. Tre lärare på Källskolan samt elva lärare på Centralskolan saknar lärarlegitimation.	
	Alla elever ska lämna grundskolan med gymnasiebehörighet.	74% av eleverna, exkl. nyanlända, är behöriga till gymnasiet.	
	Erbjuda lovskolor och läxläsning.	Alla elever erbjuds läxläsning en gång i veckan. Eleverna i åk 6-9 erbjuds lovskola.	

	Biblioteket är tillgängligt för alla och erbjuder en innovativ och inspirerande verksamhet.	Biblioteket är öppet för allmänheten mellan kl. 12 och kl. 19 som längst.	
Norberg är en digitaliserad och innovativ kommun	Digitala klassrum med utbildade lärare.	Alla klassrum är digitala. Utbildningsinsatser behövs för lärare.	

Analys och utvärdering

Utskottet har under året gjort en enkätundersökning för att eventuellt utöka öppettiderna för förskola/fritidshem på obekvämt arbetstid (åtagande 1). Intresset för natt och helgomsorg var inte stort nog för att det ska vara försvarbart att utöka verksamheten.

Utskottets åtagande att all skolskjuts ska gå fram till skolan är i dagsläget inte genomförbar då bussarna finns med i ett större sammanhang och det inte går tidsmässigt att få bussarna att köra fram till skolan (åtagande 2).

Det finns ett beslut sedan tidigare att det på varje avdelning ska finnas två förskollärare på varje barnskötare. Vi har i dagsläget 16 förskollärare på 12 avdelningar så vi skulle behöva anställa åtta till för att nå det målet. På Källskolan har vi två klasslärare som inte är legitimerade lärare, på Centralskolan är det tio lärare. I förskoleklassen är sju av åtta legitimerade förskollärare. Inom fritidshemmen har vi tre utbildade fritidspedagoger/förskollärare i förhållande till fyra barnskötare (åtagande 3:1).

Måluppfyllelsen för både årskurs 6 och 9 var sämre i år i jämförelse med tidigare år.

		2017	2016	2015	2014
Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	Norberg	63,6	76,1	78,7	58,7
	Liknande kommuner	71,2	73,6	75,7	79,2
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram	Norberg	56,5	77,3	80,4	85,5
	Liknande kommuner	73,7	81,3	79,9	80,7
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram (exkl. nyinvandrade)	Norberg	73,9	84,5	84,6	
	Liknande kommuner	83,7	86,9	83,7	

Centralskolans rektorer och lärare har analyserat resultaten och satt in extra stöd i till exempel matematik. Hela skolledningsgruppen arbetar tillsammans med Högskolan Dalarna för att få till ett systematiskt kvalitetsarbete där våra egna analyser ligger till grund för vårt utvecklingsarbete (åtagande 3:2). Ett steg för att nå ökad måluppfyllelse är att alla elever erbjuds läxläsning samt att elever i åk 6-9 erbjuds lovskola (åtagande 3:3).

Biblioteket har under året moderniserat sina lokaler med nya hyllor och nytt golv. De har även skapat en datahörna för vuxna med sex arbetsplatser. Under året har flera evenemang anordnats för både barn och vuxna (åtagande 3:4).

Både förskola och skola har under året börjat använda 365, systemet medför att både lärare och elever har tillgång till sitt arbetsmaterial hela tiden eftersom allt är lagrat i molnet. Alla klassrum och förskoleavdelningar är väl utrustade med bland annat lärplattor, Appel-TV samt högtalare. Nästa steg är kompetensutveckling på bred front (åtagande 4).

Utveckling

Åtagande 1 är genomfört. Åtagande 2 går inte att genomföra med nuvarande

skolskjutsentreprenör. Åtagande 3:1 och 3:2 är viktiga utvecklingsområden för att vi ska få en ännu bättre förskola och skola. Här ska skolledning tillsammans med processledarna för förskolan och förstelärarna för skolan fortsätta det långsiktiga arbetet med det systematiska kvalitetsarbetet. Vi tror att det förväntansdokument som skolorna har tagit fram kan bidra till en högre måluppfyllelse. Förväntansdokumentet skriver fram vad vårdnadshavarna kan förvänta sig av skolan samt vad skolan förväntar sig av elever och föräldrar. Åtagande 3:3 är uppfyllt. Biblioteket kommer att fortsätta sitt arbete med att bli mer tillgängligt och innovativt genom att bland annat skaffa en självutlåningsdisk samt genom ett utökat samarbete med övriga bibliotek i Västmanland. Biblioteket går över till Demokrati- och Samhällsutvecklingsutskottet från och med januari 2018.

Åtagande 4 är uppfyllt på punkten att klassrum och avdelningar är väl utrustade. Under år 2018 kommer medarbetarna att erbjudas digital fortbildning.

Om vi ställer utskottets åtaganden mot Kommunstyrelsens övergripande mål så är vårt åtagande mot mål 1 uppfyllt. Vi kan inte uppfylla vårt åtagande mot mål 2. Mot mål 3 är vi på rätt väg utifrån åtagande 3:3 och 3:4 men behöver arbeta mer med åtagande 3:1 och framför allt med åtagande 3:2.

Samverkan för hållbar tillväxt och utveckling			
Verksamhetsmål	Åtaganden	Kommentar	Trend
I Norberg har alla invånare en god hälsa med attraktiva och hälsosamma boendemiljöer	Erbjuda pulshöjande aktiviteter utanför ordinarie undervisningstid.	På Källskolan och för 4-6 på Centralskolan erbjuds rastaktiviteter aktiviteter varje rast. Eleverna i åk 8 har pulshöjande aktiviteter en dag i veckan.	

Analys och utvärdering

Skolorna erbjuder pulshöjande aktiviteter utanför ordinarie undervisningstid. Källskolans elever och eleverna på mellanstadiet erbjuds organiserade rastaktiviteter på alla raster. Årskurs 8 har två schemalagda pass med rörlighet utöver ordinarie idrott. (åtagande 7)

Utveckling

Åtagande 7, ökad rörlighet är ett viktigt område som vi gärna vill prioritera, tyvärr är det svårt att erbjuda fler aktiviteter under skoldagen eftersom de ordinarie lektionerna fyller hela elevens dag. Då många av våra elever åker skolskjuts till och från skolan försvåras våra möjligheter att ha aktiviteter före och efter skoltid.

Unik miljö för fritid, kultur och besöksnäring			
Verksamhetsmål	Åtaganden	Kommentar	Trend
I Norberg finns ett brett utbud av fritids- och kulturupplevelser samt möjlighet till ett attraktivt och varierat föreningsliv för alla	Möta sin egen kultur på hemmaplan.	En kulturplan ska tas fram.	
	Unkan erbjuder som ett alternativ till föreningslivet en aktiv fritid som bidrar till att stärka ungsomars identitet.	Skate- och demokratiprojekt, tjejkvällar.	

Analys och utvärdering

Förskolans och skolans kulturgrupp håller på att arbeta fram en kulturplan som ska sträcka sig från förskola till åk 9. Till vår hjälp ska vi samarbeta med medarbetarna inom DSU. (åtagande 8:1)

Unkan har under året anordnat särskilda tjejkvällar. De har även drivit ett skate- och demokratiprojekt. Bägge dessa aktiviteter har bekostats av projektmedel under 2017. (åtagande 8:2)

Utveckling

Kulturplanen, åtagande 8:1, ska arbetas fram under våren 2018 för att sjösättas till ht 18. Planen ska vara väl förankrad hos medarbetarna och vara ett stöd för att alla barn och elever ska få uppleva Norbergs rika kulturarv under sin tid i vår verksamhet. Musikskolan kommer under 2018 att utvecklas till att bli en Kulturskola vilket kommer skapa nya möjligheter för barn och unga i Norberg.

Unkan kommer att från och med januari 2018 att tillhöra Demokrati- och samhällsutvecklingsutskottet och arbetet kommer att fortsätta där. (åtagande 8:2)

Utskottet bidrar på ett positivt sätt till måluppfyllelsen av KS övergripande mål nr 8.

Kommunen – en attraktiv arbetsgivare			
Verksamhetsmål	Åtaganden	Kommentar	Trend
Norbergs kommun är en attraktiv arbetsgivare med engagerade, nöjda och stolta medarbetare	En introduktionsplan för nyanställd.	En plan är framtagen.	
	Skapa en stabil organisation för att minska sjukfrånvaron.	Långsiktiga tydliga mål. Utöka grundbemanningen på alla nivåer. Minska antalet personal per skolledare Fler och rätt anpassade lokaler för verksamheterna.	

Analys och utvärdering

Skolledningen har arbetat fram en introduktionsplan för nyanställda som gäller för alla medarbetare inom förskola och skola (åtagande 10:1). Skolorna har under de senaste tre åren varit partnerskola mot Högskolan Dalarna. Vi har utbildade handledare som tar hand om studenten under studietiden och som kan finnas med som ett stöd under den första tiden som anställd. Från och med hösten 2018 kommer vi även att vara partnerförskola och ska arbeta på liknande sätt mot blivande förskollärare.

Under 2017 har skolledningen utökats med en biträdande rektor på Centralskolan skola samt en biträdande rektor/administratör på Källskolan. Den utökade skolledningen kommer att medföra att medarbetarna har lättare att få stöd och hjälp av sin chef. En närvarande chef skapar trygghet och stabilitet. Inom kostorganisationen är det positivt att det finns en chef som har rätt kompetens och en vilja att vidareutveckla verksamheten.

Trångboddheten inom både förskola och skola är fortsatt ett bekymmer. Det är trångt på förskolorna även om personaltätheten i förhållande till barnantalet är god. Inom skolan saknas det grupprum för eleverna och arbetsplatser för lärarna. (åtagande 10:2)

Utskottets arbete mot övergripande mål nr 10 att vara en attraktiv arbetsgivare är på god väg. Det finns i dagsläget en stabil organisation som arbetar tillsammans mot samma mål. Samarbetet mellan politiken och verksamheten är bra, även här arbetar vi mot samma mål. Lokalfrågan är fortsatt ett utvecklingsområde.

Utveckling

Åtagande 10:1 är genomfört.

Åtagande 10:2 har fortsatt utvecklingsmöjligheter. Med den utökade skolledningen, förskolan får från och med 2018 stöd av en administratör, kommer förskolechefen och rektorerna ha större möjligheter att vara de pedagogiska ledare som de ska vara. Kostchefen arbetar vidare på att utveckla kostorganisationen.

Lokalfrågan återstår fortfarande att lösa.

Framtiden

För förskolan och skolan är det digitalisering och programmering som är den nya utmaningen. Vi har skapat en IT-grupp som driver den frågan. Under året kommer all personal att erbjudas fortbildning inom digitalisering. Inom kostorganisationen kommer arbetet med att erbjuda två rätter inom alla verksamhet att fortsätta.

Det är fortfarande svårt att rekrytera legitimerade förskollärare och lärare. Från och med hösten 2018 är förskolan övningsförskola mot Högskolan Dalarna. Det är ett samarbete som vi ser fram emot. Vi får input av den senaste forskningen och det ger oss en möjlighet att visa upp våra förskolor för blivande medarbetare.

Driftsredovisning

Resultat (tkr)	Budget 2017	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Intäkter	17 929,1	18 882,0	40 143,6
Kostnader	-128 028,4	-128 583,7	-136 777,7
Nettokostnader före kapitalkostnad	-110 099,3	-109 701,7	-96 634,1
Kapitalkostnad	-156,9	-98,4	-241,4
Nettokostnad före kommunbidrag	-110 256,2	-109 800,1	-96 875,5
Kommunbidrag, årsbudget	110 256,2	110 256,2	98 521,0
Budgetavvikelse	0,0	456,2	1 645,5

Ekonomiskt utfall och större avvikelser

Totala utfallet för år 2017 hamnar på +456 tkr. Biblioteket, Unkan och Teaterbiografen står tillsammans för ett överskott på 479 tkr. Överskottet hos Unkan, 253 tkr, beror på fler personal med lönebidrag, vilket gett en lägre lönekostnad. Unkan har även avvaktat med inköp på grund av flytt till hösten 2018.

Grundskolan går med ett underskott på totalt -1154 tkr. En del hör ihop med fritids överskott på 344 tkr, viss del av fritidspersonalens lön har bokförts på grundskolan på grund av samlad skoldag. Största delen av underskottet beror dock på felbudgetering på Elevhälsan, bufferten täcker upp felbudgeteringen.

Förskolan redovisar positivt resultat på 556 tkr. Överskottet på förskolan kommer av vakanta tjänster under året.

Förskoleklass och Grundsärskolan ligger i nivå med budget.

Kostorganisationen visar ett resultat vid årets slut på – 680,7 tkr. Det stora underskottet finns på Björkängens kök. Totalt -491tkr. Underskottet beror på lägre intäkter än beräknat från äldreomsorgen samt att inköpskostnaden för på livsmedel blev högre än beräknat.

Nyckeltal

Verksamhet	Öppet timmar/år					Besökare				
	2017	2016	2015	2014	2013	2017	2016	2015	2014	2013
Biblioteket	1 325	1 350	1 430	1 430	1 300	77 237	73 829	85 000	76 900	65 632
Teaterbiografen	-	-	-	-	-	9 290	9 101	10 900	10 900	11 300

	2017	2016	2015	2014	2013
Biblioteket antal mediautlån	24 330	24 114	26 400	26 400	26 400
Teaterbiografen antal arrangemang	162	257	232	232	166

Unkan	2017	2016	2015	2014
Öppet antal timmar	1 187,5	688	612	778
Antal besökare	10 714	4 664	3 752	5 100
Antal besökare/kväll	54,6	44	39	36

Kommentarer:

Teaterbiografen, 162 arrangemang med 9 290 ger ett snitt på 57 besökare.

Unkan har från mitten av september haft skateverksamhet i Kraftcentralen varje torsdag. På onsdagar har det varit tjejkvällar med dans. På onsdagar har det även varit fotboll i idrottshallen. Att Unkan har kunnat ha så mycket mer öppet än föregående år är tack vare Sommarlovspengar från MUCF och att två personal är anställda via nystartsjobb. Även skate-projektet och tjejkvällarna har delvis finansierats med projektpengar.

Barn- och utbildningssektorn	Utfall 2017	Utfall 2016	Utfall 2015	Utfall 2014	Utfall 2013	Utfall 2012
Antal årsarbetare	156,8	156,0	153,7	122,6	124,7	126,8
Varav administrativ personal	3,85	4,25	3,85	3,85	3,85	4,5
Varav Skolledare	3,7	4,7	3,0	3,1	3,0	3,0
Skolmåltider						
Antal lunchportioner	173 240	173 512	199 006	176 629	158 266	143 622
Antal lunchportioner per årsarbetare	26 652	26 694	30 616	30 453	24 924	16 681
Bruttokostnad per lunchportion inkl. frukost och mellanmål	27,05	24,99	26,72	27,24	30,86	36,52
Fortbildning						
Medel per årsarbetare	1 613	3 201	1 515	1 816	1 482	2 307

Grundskola åk 1-9						
Antal elever	598	609	592	482	486	472
Antal årsarbetare	45,23	50	36,7	36,0	36,0	34,5
Årsarbetare inom stödåtgärder	17,3	17,4	9,5	7,0	8,0	8,0
Antal undervisande personal per 100 elever exkl. stödåtgärder	7,6	8,2	6,2	7,5	7,4	7,3
Antal stödpersonal per 100 elever exkl. syo, skolsköterska, kurator och fritidsledare	2,9	2,9	1,8	1,5	1,6	1,7
Antal undervisande personal per 100 elever inkl. stödåtgärder	10,5	11,1	8,0	8,9	9,1	9,0
Uppnått målen i samtliga ämnen	74	74	80	78	91	83
Förskoleklass						
Antal elever	75	62	86	52	58	53
Antal årsarbetare	4,7	4,7	5,3	4,5	4,5	3,8
Antal undervisande personal per 100 elever	6,3	7,6	6,2	8,7	7,8	7,1
Fritidshem						
Antal elever	179	181	178	144	153	153
Antal årsarbetare	8,6	9,3	8	7,3	7,3	7,8
Antal undervisande personal per 100 elever	4,8	5,1	4,5	5,1	4,7	5,1
Stödåtgärder						
Antal årsarbetare	1,0	1,3	0,75	1,0	1,2	1,3
Antal undervisande- och stödpersonal per 100 barn	0,6	0,5	0,3	0,4	0,5	0,6
Samtliga förskolor						
Antal barn	234	253	239	242	233	240
Antal årsarbetare	49,4	51,0	44,6	41,5	42,3	43,2
Antal undervisande personal per 100 barn	21,1	20,2	18,7	17,1	18,2	18,0
Antal barn per undervisande personal	4,7	5,0	5,4	5,8	5,5	5,6
Musikskolan						
Antal inskrivna	140	187	196	195	185	186
Antal årsarbetare	2,8	2,8	3,0	3,3	3,7	4,0

Demokrati- och samhällsutvecklingsutskottet

Ordförande: Ulf Olofsson

Sektorchef: Daniel Magnusson

Vad gör demokrati- och samhällsutvecklingsutskottet?

Demokrati- och samhällsutvecklingsutskottet är ett för året nybildat utskott med frågeområden över ett brett spektra.

- Demokratiutveckling och medborgardialog
- Näringslivsfrågor
- Allmän- och barnkultur
- Turism/Besöksnäring
- Folkhälsofrågor
- Föreningsstöd
- Kulturmiljö och kulturmiljövård
- Naturvårdsfrågor
- Infrastrukturfrågor
- Landsbygdsutveckling
- Informationsverksamhet
- Konsumentvägledningsfrågor
- Lotteriärenden
- Objekt och anläggningar inom verksamhetsområdet

Utskottet består av fem ordinarie ledamöter och tre ersättare.

Demokrati- och samhällsutvecklingsutskottet jobbar för ett attraktivt Norberg, bland annat genom besöksnäringen där vi under sommaren bedriver turistinformation, guidade visningar, historiska aktiviteter för barn samt öppethållande av kommunens besöksmål. Vi medverkar också vid många av de arrangemang som genomförs i kommunen där vi finns på plats för samtal och information. Järnet och gruvorna är en del av vår historia och viktigt i turistsammanhang så också våra bevarade kulturmiljöer och skötsel av dessa.

Sektorn verkar för ett bra företagsklimat bland i dialog med kommunens företag. Målsättningen är att det ska vara lätt att vara företagare i Norberg. Föreningslivet är viktigt och sektorn stöttar, både ekonomiskt och genom annat stöd föreningarna med målet att kommunen ska ha ett brett föreningsliv för alla. Genom kommunens kanaler; Facebooksidan, norberg.se och nyhetsbrev jobbar vi med information till medborgarna om stort och smått som intresserar.

Årligen arrangerar kommunen flertalet kulturarrangemang inom musik, teater och konst samt stöttar ideella aktörer inom området, arbetet med att bilda ett kulturråd med aktörerna pågår.

För en pendlingskommun är infrastrukturen viktig, allt från busstider till säkra vägar och ett utbrett fibernät. Dessa frågor ser vi över i dialog med bland annat trafikverket, kollektivtrafikmyndigheten och aktörer inom fiberutbyggnad.

Händelser av väsentlig betydelse i verksamheten

- Energieffektiviserat skidstadion i Klackberg genom byte till LED-belysning
- Arrangerat möten för företag och allmänhet så som, *Morgonsoffan, besöksnäringsträff och näringslivspromenad*
- Genomfört företagsbesök hos små och medelstora företag samt företag som nyanställt
- Deltagit, och stöttat ungdomar i projektet *Framtidens företagare*
- Tagit fram och presenterat utredningen *Norbergs kulturmiljöer, utredning om prioritering samt ett naturvårdsprogram*
- Som ett resultat av gruvutredningen reparerat bron i Mossgruveparken, besiktat tunnel vid Klackbergsområdet samt av säkerhetsskäl flyttat staket vid Gruvmuseet

- Arrangerat branschmessa för åk 8, 9 samt gymnasiet tillsammans med NVU, Fagersta kommun och Skinnskattebergs kommun
- Anställt projektledare inom kultur, kulturmiljöer och besöksnäring och jobbat fram strategier för turistsommaren 2018 samt lagt upp kommunens besöksmål på Tripadvisor.
- Anställt förenings- och näringslivsutvecklare
- Stöttat föreningslivet genom ekonomiskt stöd, föreningsträffar och mäsas
- Invigt den nyrestaurerade kraftcentralen på Mimerområdet
- Arrangerat flertalet evenemang inom kulturområdet så som *Kulturkalas*, *Årsringar – en utställning om skogen samt utställningen om Strejkspelet 40 år*.
- Sett över samtliga anslagstavlor i kommunen och åtgärdat de som behövs för att framåt ha bättre informationspunkter

Mål och måluppfyllelse

Den tillgängliga och attraktiva kommunen			
Verksamhetsmål	Åtaganden	Kommentar	Trend
Invånarna är delaktiga i samhällsutvecklingen och kan påverka den egna livssituationen	Utreda möjligheten till ett medborgarkontor/en väg in.	Inventering av hur andra kommuner resonerar i frågan. Vilka är för- respektive nackdelarna?	
	Anordna mötesplatser för medborgare att vara med att tycka.	Uppstart har skett i slutet av 2017. Anordnat mötesplatser så som öppet möte kring besöksnäring, digital omröstning kring hallnamn, satt ihop kulturintresserade i ett nätverk samt kallat till möte om centrumförening.	

Analys och utvärdering

Vi verkar för delaktighet, tillgänglighet och bemötande. Under året har vi utvecklats på samtliga områden. Vi har skapat mötesplatser för tyckande, exempelvis träff för aktörer och intresserade inom besöksnäringen och näringslivspromenad. Vi ser dock att vi gärna genomfört fler. Vi har också samlat tyckande digitalt, exempelvis genom namnförslag till nya idrottshallen. Vi har påbörjat utredningen kring medborgarkontor.

Utveckling

Vi har långt kvar till att uppnå det övergripande målet om att fullt ut vara en tillgänglig och attraktiv kommun. Demokrati- och samhällsutvecklingsutskottet behöver ta sig an fler åtaganden kring detta mål vilket kommer att ske under 2018.

Samverkan för hållbar tillväxt och utveckling			
Verksamhetsmål	Åtaganden	Kommentar	Trend
Norberg har ett varierat och blomstrande näringsliv	Skapa strategi för näringslivet.	Arbete påbörjat, ej slutfört.	
	Utveckla kommunens information och kommunikation med företagen.	Brev till nyföretagare har gått ut. Nyhetsbrev ej startat men däremot diverse informationsmaterial har skickats ut.	
	Möjliggöra mötesplatser för privat och offentlig sektor.	Morgonsoffan. Näringslivsråd. Näringslivspromenad mm.	
	Skapa möjligheter för unga att lära sig mer om företagande.	Framtidens företagare. UF.	

I Norberg har alla invånare en god hälsa med attraktiva och hälsosamma boendemiljöer	Ta fram en folkhälsoplan.	Ett första möte genomfört.	
--	---------------------------	----------------------------	---

Analys och utvärdering

Norberg har saknat en strategi för näringslivsarbete. Det är viktigt att förtydliga vad uppgiften för kommunens näringslivsutveckling faktiskt är. Vi har under året jobbat fram en strategi som presenteras under kvartal 1 2018. Utvecklingen inom området har inte gått i den takt som vi först planerat. Personal och tidsbrist är avgörande faktorer. Företagsbesök har inte genomförts i den utsträckning vi satt som mål. Vi är dock nöjda med vårt arbete med de företag vi träffat där vår upplevelse är att vi varit ett bra stöd och många gånger hjälpt till och kommit med lösningar. Vi har också genomfört flertalet träffar och möten där företagare träffats, exempelvis Morgonsoffan. Folkhälsoarbetet är i sin linda och så var också planen för året, först under andra halvan av 2018 räknar vi med att ha strategier klara.

Utveckling

Framåt handlar det främst om att göra det enklare att vara företagare i Norberg. Vi vill att företagare ska få ett bra bemötande i kontakt med kommunal verksamhet och vi vill att företagare ska få snabba svar på frågor, För oss är det viktigt att företagen trivs på orten, utvecklas och anställer samt att fler vill etablera sig här. Nyckeln framåt är ett utvecklat samarbete med samverkansorganen V-Dala miljö och bygg samt NVK. Vi behöver ha samsyn kring företagande, vi måste alla se företagen på orten som tillgångar och vara mer serviceinriktade. Där är vi inte än.

Unik miljö för fritid, kultur och besöksnäring			
Verksamhetsmål	Åtaganden	Kommentar	Trend
Norberg är en utvecklad arrangemangs- och besöksort	Norberg har och följer en genomtänkt strategi för evenemang och besöksnäring.	Förarbete genomfört. Avbräck i och med uppsägning från projektledare.	
	Stötta föreningar och arrangörer för att skapa evenemang och besök.	Föreningsbidrag, attraktivitetsbidrag, möten.	

Analys och utvärdering

Under året har vi jobbat för att ha en besöksnäringstrategi klar inför sommaren 2018, den har tagits fram utifrån tidigare utredningar, interna workshops och öppet möte med allmänheten. Strategin inriktar sig på sommaren 2018 i ett första steg och kompletteras för att under våren 2018 vara klar i en version för åren 2019-2022. Vi har haft en projektledare anställd som haft huvudansvaret för planen som går ut på att ”vi ska gräva där vi står”. Fokus kring besöksnäringen handlar om järnet, gruvorna och historien. Sommaren 2018 kommer att innehålla fler guidade turer i strategiska områden samt paketerade samresor för Silver och Järn. Men vi vill också mer lyfta fram privata och föreningsstyrda övriga aktörer inom näringen. Under 2017 har vi stöttat arrangörer både genom ekonomiskt och annat stöd. Vi har varit delaktiga och på plats vid samtliga större arrangemang och själva arrangerat flera.

Utveckling

Norberg är en utvecklad arrangemangs- och besöksort. Man kan inte vara annat än nöjd med den mängd arrangemang som genomförts under året. Antalet besökare har också varit fler än förväntat. Mycket på grund av ”nyöppningen” av Elsa Anderssons konditori. Fortsatt är det nu viktigt att vi tar till vara på besökarna och försöker få dessa upptäcka ännu mer av Norberg.

Målet är inte uppnått och ska således inte revideras, men vi har kommit en bra bit på vägen. Nästa steg är att på nytt införa en efterfrågad centralt belägen turistinformation, samt förnya och förtydliga turistinformation både digitalt och i tryckt form.

Kommunen – en attraktiv arbetsgivare			
Verksamhetsmål	Åtaganden	Kommentar	Trend
Norbergs kommun är en attraktiv arbetsgivare med engagerade, nöjda och stolta medarbetare	Regelbundna möten för kontinuerligt informationsutbyte mellan politik, kommunledning och medarbetare genomförs.	En konferens genomförd. Fler träffar ska ordnas.	
	Alla medarbetare inom utskottet känner sig sedda och delaktiga i arbetet.	Exempelvis veckomail. Veckovisa teammöten. Delaktighet inom varandras områden.	
	Tydlig introduktion för nya medarbetare.	Det finns ingen specifik för DSU, bara en allmän för kommunen. Behöver upprättas.	

Analys och utvärdering

Under året har sektorn valt att ha kontinuerliga möten varje vecka för att lära känna varandra samt ge insyn i varandras arbete. Det har funkat bra. Så också de veckovisa informationsmail som skickats ut för delaktighet i vad som händer inom sektorns spridda ansvarsområden. DSU har tagit fram en egen introduktion för nya medarbetare samt riktlinjer för hur vi som jobbar inom demokrati- och samhällsutveckling ska vara och agera på jobbet. Detta sätts i drift våren 2018 i samband med att fler verksamheter tillkommer. Bedömningen är att medarbetarna under året känt sig delaktiga, viktiga och sedda i sitt arbete. Vad sektorn lyckats sämre med är informationsbyte mellan kommunledning, politik och medarbetare kontinuerligt. Detta har skett vid enstaka tillfällen, exempelvis vid gemensam konferens för sektorn. Veckobreven och veckomöten har fungerat som en länk från politik och kommunledning till medarbetarna. Dock behövs fler fysiska möten. Framsta anledningen till att sektorn inte lyckats med detta mål är planerings- och tidsbrist. Framåt behövs bättre planering. Sektorchef har haft bra dialog med både politik och kommunledning.

Utveckling

Att vara en attraktiv arbetsgivare är en stor utmaning. Bedömningen är att små steg har tagits men det är fortfarande mycket kvar innan målet är nått. Sektorn har också haft för stor sjukfrånvaro och har påbörjat utredning för att se orsaker och om arbetsgivaren kan påverka detta i positiv riktning. Vi behöver arbeta vidare med våra åtaganden vi har samt hitta nya för att ständigt förbättra oss. En egen undersökning inom sektorn planeras för att ringa in vad behöver utveckla.

Framtiden

För sektorn handlar det fortfarande om att få till organisationen. Under året har det arbetats med de ansvarsområden sektorn har haft och för att hitta en bättre struktur för organisation. Framåt kommer nya verksamheter in och då handlar det om att göra det så effektivt som möjligt. En ersättare för den projektanställning som var tänkt att övergå i fast anställning för kultur, kulturmiljöer och besöksnäring behöver anställas. Målet framåt är att vi ska vara organiserade på så sätt att sektorn är mer framåtsyftande och inte som idag arbetar mest med det som är akut. På längre sikt behövs en förberedelse på att delar av personalen inom en femårsperiod går i pension. Digitalt fokus framåt, bli mycket bättre digitalt, allt från hemsida till tjänster för föreningar och

företag. Det är också viktigt att bredbandsutvecklingen fortgår i kommunen. Besöksnäringssidan kommer att växa i Norberg och sommaren 2018 tas de första nya stegen, där bland annat järnet och guidade turer får en mycket mer tydlig del av näringen. Det är av stor vikt att näringslivssidan hittar ett närmare samarbete och samsyn med samverkansorganen NVK och främst V-Dala miljö och bygg. Föreningslivet kommer fortsatt att vara viktigt för kommunen och vi tror på utveckling här både i antalet aktiva och i antalet föreningar inte minst på grund av den nya idrottshallen som möjliggör det.

Vi tror att nyckeln framåt är större samverkan och transparens mellan kommun och civilsamhälle och att verka framåt för olika typer av sammanslutningar så som ekonomisk förening kring idrottshallen, kulturråd, centrumförening och så vidare. Delaktighet ger framgång.

B O K S L U T 2 0 1 7

Driftsredovisning (tkr)	Budget	Kostnader	Intäkter	Nettokostn	Nettoavvik
Demokrati- och samhällsutvecklingsutskottet					
Demokrati- o samhällsutv. utskottet	105,4	106,2		106,2	-0,9
Demokrati- o samhällsutv. kontoret	843,2	885,3	21,3	864,0	-20,8
Turism	840,2	765,0	9,0	756,0	84,2
Stöd till studieförbund	40,0	40,0		40,0	0,0
Föreningsstöd och anläggningar	2 614,0	3 188,2	297,6	2 890,6	-276,6
Konsumentvägledning	0,0			0,0	0,0
Näringslivsfrämjande åtgärder	656,1	627,1		627,1	29,0
Kulturmiljövård	1 219,0	1 119,8	193,9	925,9	293,2
Evenemang och kultur	562,1	602,4		602,4	-40,3
Summa	6 880,0	7 333,9	521,8	6 812,1	67,9

B O K S L U T 2 0 1 7

Projektredovisning (tkr)	Budget	Kostnader	Intäkter	Nettokostn	Nettoavvik
Demokrati- o samh.utvecklingsutsk. projekt					
Lona	0,0	105,1	104,9	0,2	-0,2
Kallmora konstkanal	0,0	110,6	118,0	-7,4	7,4
Utveckling av skidanläggningar	0,0		14,7	-14,7	14,7
Översiktsplan	0,0	130,1	117,6	12,5	-12,5
Välkomnande Karbenning	0,0	22,6	22,6	-0,1	0,1
Bergslagens medeltidsmuseum	0,0	104,8	55,0	49,8	-49,8
Summa projekt	0,0	473,2	432,8	40,4	-40,4
Summa total inklusive projekt	6 880,0	7 807,1	954,7	6 852,4	27,6

Ekonomiskt utfall och större avvikelser

DSU visar för året en budget i balans. Bokslutet visar ett överskott på 67tkr för ordinarie verksamhet och ett totalt överskott efter medfinansiering i projekt på 27,6tkr. Inför året fanns en oro att budget inte skulle gå ihop och vi avstod flera saker för att vara på rätt sida, fanns ej heller inte möjlighet till budgetreserv. Efter tillskott med utvecklingsmedel har vi kunnat genomföra det som planerats samt fått dessa pengar i utökad budgetram för 2018.

Investeringsbudget

Investeringsbudget 2017 var tänkt till renovering av hyttbacken vid Lapphyttan efter en längre tids eftersatt underhåll. Renoveringen är avgörande för besöksnäringssäsong och planerade

järnförsök. Arbetet kom inte igång innan vintersäsong och behöver därför utföras våren 2018. Därav önskar demokrati- och samhällsutvecklingssektorn att investeringsmedel 100tkr förs över till 2018 års budget.

Nyckeltal

Utvalda nyckeltal för några av sektorns verksamheter och jämförelse med samma period eller helår året innan.

Besöksnäring Verksamhet	2017	2016	2015	2014
Besökscentrum/Turistinfo	624/	624/474	/270	/270
Nya Lapphyttan	642	630	624	624
Gruvmuseet	444	350	90	90
Polhemshjulet	444	350	90	90

Antalet gästnätter i Norbergs kommun har ökat jämfört med föregående år enligt de aktörer vi pratat med. Nyöppnade Elsa Anderssons konditori har under sommaren haft ett snitt på ca 800 besökare per dag.

Näringsliv	2017	2016	2015
Andel företagsamma 16-74 år (%)			
Norberg	11,3	11,2	11,1
Länet	9,7	9,6	9,5
Riket	12,3	12,3	12,3
Andel företagsamma kvinnor (%)			
Norberg	6,2	6,0	6,1
Länet	5,7	5,6	5,6
Riket	7,7	7,7	7,6
Andel unga företagsamma 16-34 år (%)			
Norberg	4,2	4,8	4,9
Länet	4,1	4,1	4,0
Riket	5,5	5,6	5,6
Nyföretagsamma per 1000 invånare (%)			
Norberg	9,3	11,1	11,2
Länet	8,6	8,8	9,1
Riket	10,6	11	11,0

Nytt för i år i Svenskt näringslivs rapport är bland annat att man nu även tittar på äldres företagande. Där är Norberg bästa kommun i Västmanland.

Andel äldre företagsamma 64+ (%)	2017
Norberg	27,1
Länet	19,7
Riket	18,9

Källa: Svenskt näringslivs publikation Företagsambeten 2017

En person räknas företagsam om personen antingen:

- har F-skattsedel eller
- är deltagare i ett aktivt handelsbolag, eller
- är VD eller ordinarie styrelsemedlem i ett aktivt aktiebolag

Föreningsliv	2017	2016	2015	2014
Antal föreningsaktiviteter för barn och ungdomar	1628	1528	1420	1372

Socialutskottet

Ordförande: Annika Hedberg Roth

Sektorchef: Liselotte Eriksson

Vad gör socialutskottet?

Socialutskottet och sociala sektorn bedriver individ- och familjeomsorg, äldreomsorg, omsorg för funktionsnedsatta och socialpsykiatri. Dessa verksamheter är organiserade i sju olika områden under var sin områdeschef. Som stöd för dessa verksamheter finns en stab som svarar för administrativa stödprocesser. Sektorchefen svarar för den övergripande ledningen och styrningen av sektorn.

Sektorchefen är ansvarig för övergripande frågor som gäller ledning och organisation. I sektorchefens ansvar ligger även att agera på en kommunövergripande nivå. Sektorchefen är närmaste chef för de sju områdescheferna samt för sektorns stab. I staben samlas sektorns stödresurser i form av kontors- och nämndadministration, verksamhetsutveckling, projekt- och utredningsarbete, verksamhetssystem, information, personal- och ekonomifrågor samt medicinskt ansvarig sjuksköterska/psykiatrisamordnare.

Individ- och familjeomsorgen är en bred verksamhet där människors behov av bistånd prövas enligt gällande lagstiftning. Inom individ- och familjeomsorgen ryms socialt arbete med barn, familjer och enskilda. Områden som sker i samverkan med andra kommuner är budget- och skuldrådgivning, tillståndsenhet, familjerådgivning, ungdomsmottagning och öppenvård inom missbruksvården samt familjerätt. Samverkan med skolan, kyrkan och landstinget fortsätter i form av Familjecentralen.

Arbetsmarknads- och försörjningsfrågor samt integration ryms inom sociala sektorn, likaså ett HVB-hem för ensamkommande flyktingbarn samt stödboende.

Inom äldreomsorgen är målgruppen äldre personer som i olika former får hjälp i sin dagliga livsföring. Äldreomsorgen ger stöd till människor som bor i eget boende i form av hemtjänst och som vid behov kan kompletteras med korttidsvistelse, hemrehabilitering och dagverksamhet för dementa. Äldreomsorgen kan även erbjuda särskilda boenden, där kommunen ansvarar dygnet runt för hälso- och sjukvård upp till sjuksköterskenivå. Arbets- och fysioterapeut, handläggare för bostadsanpassning samt hemsjukvården ryms också här samt två restauranger.

Området för funktionsnedsatta vänder sig till personer med olika former av funktionsnedsättning som inte orsakats av ett naturligt åldrande. Inom området för funktionsnedsatta ryms den samlade LSS-verksamheten. Det innebär att alla som utretts och bedömts tillhöra personkretsen med rättigheter enligt LSS får sina insatser genom området funktionsnedsattas omsorg. Inom ramen för LSS kan vi erbjuda boende med särskilt stöd och service, personlig assistans, korttidsvistelse/fritidshem, daglig verksamhet, kontaktperson och ledsagning. Inom ramen för SoL kan insatsen boendestöd beviljas.

Händelser av väsentlig betydelse i verksamheten

- Politiker i sociala utskottet och tjänstemän från sektorn har gemensamt arbetat fram åtaganden för åren 2017-2018.
- Samverkan mellan politiker i sociala utskottet och tjänstemän från sektorn har även skett avseende handlingsplan för ett åtagande. Syftet med denna samverkan var att stärka demokratiprocessen genom att politiker och sektor, med respekt för varandras olika uppdrag, tillsammans utvecklade en modell för hur den årliga verksamhetsplaneringen av sektorns samtliga områden ska gå till och vad den ska ha för innehåll. Verksamhetsplanerna är nu en del av sektorns systematiska kvalitetsarbete och områdescheferna har utifrån den nya modellen skrivit varsin verksamhetsplan för 2018.
- Med anledning av ett åtagande har sektorn tagit fram ett styrdokument för att säkerställa att arbetet med att förbättra informationen på sociala sektorns flikar av hemsidan fortsätter.
- Som ett led för sektorchefen att förbättra områdeschefernas arbetsmiljö har sektorn tack vare politiskt riktade medel haft möjligheten att rekrytera ytterligare en chef. Placeringen för den nya områdeschefen blev inom området för funktionsnedsatta.
- I äldreomsorgen har en ny områdeschef rekryterats med anledning av en pensionsavgång.
- Under året genomfördes en omorganisation av ledningsgruppen som innebar förändringar av ansvarsområdena för områdescheferna.
- Sektorn har under hösten förberett för en övergång av integrationen till ledningskontoret från 2018.
- Under året tilldelades socialutskottet en miljon kronor för att genomföra personalförstärkning med fokus på ökad tjänstgöringsgrad inom äldreomsorgen.
- Individ-och familjeomsorgen tilldelades under 2016-2017 en miljon kronor extra för att arbeta med att sänka försörjningsstödet och minska placeringar. Sociala sektorn har under de åren haft en stödcoach samt en föräldrastödjare anställd för att arbeta med detta.
- Utifrån kommunstyrelsen antagna IT-strategi (2016) har sektorn infört e-tjänsten *Ekonomiskt bistånd VISA* gällande försörjningsstöd, vilket innebär att den som söker försörjningsstöd har möjlighet att följa sin ansökan via internet. Den sökande kan på detta sätt se när ansökan är mottagen och registrerad samt kunna se beviljat bistånd för ansökt månad.
- Digitala handlingar till utskottsmötena har i slutet av året införts.
- Ett digitalt avvikelssystem infördes under våren.
- Ett politiskt beslut gällande arbetstidsförkortning i hemtjänsten med 32,5 t/v som heltidsmått har fattats under hösten.
- Arbetet har skett enligt kvalitetsplanen i syfte att upprätthålla den kvalitet som lagen föreskriver. Uppföljning har gjorts av kvalitetsplanen.
- En ny beskrivning av sociala sektorns ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete har arbetats fram och kommer att fastställas första kvartalet 2018.
- Klimatsmart arbete bedrivs genom att aktuell forskning kring klimatförändringar beaktas i sektorns säkerhetsarbete. Exempel på detta är deltagande i utbildning samt

planering kopplat till projekt ”Skyfall samt ”Värmebölja”.

- En webbaserad brandutbildning har påbörjats.
- Socialsekreterare/familjebehandlare har ”fältat” tillsammans med ungdomsgården och polisen i samband med marknadshelg och skolavslutning.
- Socialutskottet har fattat beslut om att sektorn skall kunna erbjuda familjer och barn en enkel väg att kunna få hjälp och stöd. Detta sker genom den öppna ingången på barn och familj på individ och-familjeomsorgen.
- Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har bl a gjort tillsyn över socialsekreterarnas arbetsmiljö och myndighetsutövning inom äldreomsorgen. Efter tillsynen inom sistnämnda område har sektorns riktlinjer reviderats så att det nu inte längre finns några begränsningar av vad den enskilde kan ansöka om för bistånd.
- Ett nytt ersättningssystem gällande ensamkommande barn trädde i kraft 1 juli 2017 som innebär lägre ersättning till kommunerna.
- Den minskade tillströmningen av ensamkommande barn har inneburit att ett av kommunens HVB har stängts under året.
- Efter ett politiskt beslut har sektorn genomfört ett antal pubkvällar på Björkängens äldreboende.

- För att stärka kvaliteten på omsorgen nattetid på särskilda boenden för äldre har kontaktmannaskap på nattetid införts.
- Sektorn stod som värd och genomförde en länsträff för POSOM med fokus på bland annat våldsbejakande extremism.
- Projekt Mönsterarbetsplats har fortsatt med syfte att öka sysselsättningsgraden samt minska delade turer. Projektet avslutas i januari 2018.
- Ett flertal medarbetare sedan många år gick i pension under året, något som inneburit att stor erfarenhet och kompetens försvinner från verksamheterna. Behovet av rekrytering av personal med rätt kompetenser är ett stort och krävande arbete.
- Omvårdnadspersonal har genomgått handledarutbildning för att öka kvaliteten på introduktion för ny personal samt ge möjlighet till introduktionsanställningar, tex extra tjänster.
- Inom området integration har två projekt pågått. Projekt Påfart som är ett arbetsmarknadsprojekt för personer i etableringen. Projekt Goda Grannar som syftar till att främja integrationen och bygga relationer.
- Inom arbetsmarknad pågår projektet DUA, Delegationen unga till arbete.
- Ett flertal utbildningar har genomförts inom alla verksamheter.

Mål och måluppfyllelse

Den tillgängliga och attraktiva kommunen			
Verksamhetsmål	Åtaganden	Kommentar	Trend
Invånarna är delaktiga i samhällsutvecklingen och kan påverka den egna livssituationen	Bistånd ska vara individanpassat och rättssäkert. Individens behov och önskemål ska ligga till grund för en trygg vård och omsorg. Det ska därför finnas individuellt utformade genomförandeplaner i alla pågående insatser där det inte finns annan plan eller där det är uppenbart obehövt.	Indikator 1.1.1: Det finns en planering, hos alla områdeschefer, för att säkerställa att ovan åtagande genomförs. Indikator 1.1.2: Det finns inte genomförandeplaner i 100 % av alla pågående insatser. Det är i hemtjänsten som det saknas genomförandeplaner. Arbete för att åtgärda detta är prioriterat 2018.	
	Demokratiprocessen ska stärkas genom att politiker och sektor, med respekt för våra olika uppdrag, tillsammans utvecklar en modell för hur den årliga verksamhetsplaneringen av sektorns samtliga områden ska gå till och vad den ska ha för innehåll. Politiska mål- och styrsystem, omvärdsanalys, verksamhetsanalys och delaktighet blir ledord i detta arbete.	Indikator 1.2.1: Tillsammans med politiken har sektorn utvecklat en modell för verksamhetsplanering. Verksamhetsplanerna utgör nu en del av sociala sektorns systematiska kvalitetsarbete. I verksamhetsplanerna beskriver respektive områdeschef det planerade genomförandet av områdets uppdrag under nästkommande år.	
Invånarna är trygga i livets alla skeenden	Socialektorn ska tillhandahålla invånarna tydlig och korrekt information i broschyrer och via kommunens hemsida.	Indikator 2.1: Sociala sektorn har upprättat en riktlinje för hantering av sektorns information på kommunens hemsida samt i broschyrer. Riktlinjen tydliggör områdeschefens ansvar att uppdatera information regelbundet.	
I Norberg tas alla förmåga tillvara och det finns goda möjligheter till ett livslångt och livsvitt lärande	Vid medarbetarsamtal skall chef undersöka om den anställdes hela kompetens tas till vara och hur den kan utvecklas.	Indikator 3.1: Andel personal med tillsvidareanställning som har en individuell kompetensutvecklingsplan är 88 %.	
Norberg är en digitaliserad och innovativ kommun	Vi ska sträva efter att identifiera och använda de funktioner som finns i våra it-verksamhetssystem och övrig teknisk utrustning på bästa sätt. Vi ska fortsätta att erbjuda personalen kompetensutveckling, vägledning och stöd vad avser verksamhetssystem och teknisk utrustning.	Indikator 4.1: Sociala sektorn har infört Ekonomiskt bistånd Visa som möjliggör för medborgare att ta del av sitt ärende digitalt. Sektorn har vidare infört ett digitalt system för rapportering och utredning av avvikelser.	

Analys, utvärdering och utveckling

1. Invånarna är delaktiga i samhällsutvecklingen och kan påverka den egna livssituationen.

Åtagande 1.1. Bistånd ska vara individanpassat och rättssäkert. Individens behov och önskemål ska ligga till grund för en trygg vård och omsorg. Det ska därför finnas individuellt utformade genomförandeplaner i alla pågående insatser där det inte finns annan plan eller där det är uppenbart obehövt.

Indikator 1.1.1 – resultat/utveckling: Utveckling i önskad riktning - indikatorn är uppfylld.

Områdescheferna har gjort varsin åtgärdsplan för att säkerställa att dokumentation i form av genomförandeplaner görs i den egna verksamheten. Från och med 2018 skall planeringen ingå i verksamhetsplanen.

Indikator 1.1.2 – resultat/utveckling: Utveckling i önskad riktning. Dock saknas genomförandeplaner i hemtjänsten. För närvarande finns det tekniska svårigheter med att få fram tillförlitligt underlag ur verksamhetssystemet för uppföljning och mätning av antal genomförandeplaner.

Verksamhetssystemets funktionalitet, personalens utbildning i dokumentation, planering, arbetsledning och arbetssituation behöver ses över för att tillgodose kravet på denna dokumentation. Arbete för att åtgärda detta är prioriterat 2018.

Åtagande 1.2. Demokratiprocessen ska stärkas genom att politiker och sektor, med respekt för våra olika uppdrag, tillsammans utvecklar en modell för hur den årliga verksamhetsplaneringen av sektorns samtliga områden ska gå till och vad den ska ha för innehåll. Politiska mål- och styrsystem, omvärldsanalys, verksamhetsanalys och delaktighet blir ledord i detta arbete.

Indikator 1.2.1 – resultat/utveckling: Utveckling i önskad riktning – indikatorn är uppfylld. Tillsammans med politiken har sektorn utvecklat en modell för verksamhetsplanering. Verksamhetsplanerna utgör nu en del av sociala sektorns systematiska kvalitetsarbete. I verksamhetsplanerna beskriver respektive områdeschef det planerade genomförandet av områdets uppdrag under nästkommande år. Detta kvalitetssäkringsarbete har upplevts mycket positivt av alla inblandade.

Modellen revideras under 2018 för att ytterligare förbättra arbetet med verksamhetsplaneringen.

2. Invånarna är trygga i livets alla skeenden

Det finns flera faktorer som spelar roll för hur trygga vi känner oss, både individuella och generella. Att känna att man har kontroll över situationen är till exempel en viktig förutsättning för att kunna känna trygghet, liksom möjligheterna att kunna göra sig förstådd och förstå sin omgivning. Trygghet kan handla om så olika saker som ekonomi, privata och offentliga relationer, självförtroende, vår närmiljö och vilket stöd och hjälp vi kan förvänta oss få av samhället.

Åtagande 2.1. Sociala sektorn ska tillhandahålla invånarna tydlig och korrekt information i broschyrer och via kommunens hemsida.

Indikator 2.1 – resultat/utveckling: Utveckling i önskad riktning - indikatorn är uppfylld. En riktlinje för hantering av sektorns information på kommunens hemsida samt i broschyrer har upprättats. Riktlinjen tydliggör bl.a. områdeschefens ansvar att uppdatera information löpande utifrån behov eller minst var 6:e månad i april och i september.

Uppföljning av löpande uppdatering. Dokumentet revideras under 2018 för att ytterligare förbättra arbetet med informationen på sociala sektorns flikar av hemsidan.

3. I Norberg tas allas förmåga tillvara och det finns goda möjligheter till livslångt och livsvitt lärande.

Vi vill vara en sektor som driver utvecklings- och kvalitetsfrågor, följer forskning och tillämpar evidensbaserade metoder. Vi vill hitta nya innovativa arbetssätt och arbeta med och utveckla processen kring mål och resultat.

All rekrytering i sektorn skall utgå från kompetens, alla människors lika värde och olika förutsättningar. Individuella skillnader i erfarenhet och kompetens skall ses som en resurs och en

möjlighet att stärka sektorn.

Åtagande 3.1 Vid medarbetarsamtal skall chef undersöka om den anställdes hela kompetens tas till vara och hur den ska utvecklas.

Indikator 3.1 – resultat/utveckling: Samtlig personal med tillsvidareanställning ska därför ha en individuell kompetensutvecklingsplan. Utveckling i önskad riktning - 88 % har en individuell kompetensutvecklingsplan i december 2017. Uppföljning årsbokslut 2018.

4. Norberg är en digitaliserad och innovativ kommun.

Ny teknik, digitalisering och internet är några av nycklarna för högre kvalitet och effektivitet i verksamheten. Vi ser många vinster för såväl kommuninvånare som sektor genom en enklare vardag, minskad energiförbrukning, större delaktighet och bättre service.

I det dagliga arbetet i våra verksamheter är det dock ibland svårt att mäta med att ta tillvara på digitaliseringens möjligheter. Vi behöver avsätta resurser för kompetensutveckling, vägledning och stöd.

Åtagande 4.1 Vi ska sträva efter att identifiera och använda de funktioner som finns i våra it-verksamhetssystem och övrig teknisk utrustning på bästa sätt.

Vi ska fortsätta att erbjuda personalen kompetensutveckling, vägledning och stöd vad avser verksamhetssystem och teknisk utrustning.

Indikator 4.1 – resultat/utveckling: Utveckling i önskad riktning - indikatorn är uppfylld genom att sektorn infört Ekonomiskt bistånd Visa som möjliggör för medborgare att ta del av sitt ärende digitalt. Sektorn har vidare infört ett digitalt system för rapportering och utredning av avvikelser. Arbetet fortgår.

Unik miljö för fritid, kultur och besöksnäring			
Verksamhetsmål	Åtaganden	Kommentar	Trend
Norberg är en utvecklad arrangemangs- och besöksort	Representanter från Individ- och familjeomsorgen ska vara ute i kända ungdomsmiljöer under kvällar och nätter när det är skolavslutning, marknad och större evenemang.	Indikator 9.1: Representanter från Individ- och familjeomsorgen har varit ute i kända ungdomsmiljöer under kvällar och nätter vid minst 3 tillfällen under året.	

Analys, utvärdering och utveckling

9. Norberg är en utvecklad arrangemangs och besöksort.

Den media uppmärksamheten kring sexuella ofredanden och övergrepp på festivaler visar oss en samhällsstruktur som tyder på att gränsen för när andras integritet suddas ut och kränks har flyttats. Det drabbar särskilt unga människor. Vuxensamhället har misslyckats när sådant sker. Vi kan inte överta föräldrans ansvar men vi kan bestämma oss för att bli fler närvarande vuxna i ungdomsmiljöerna i Norberg. Samverkan med arrangörer, polis, skola och föräldraföreningar är viktigt.

Åtagande 9.1 Representanter från Individ- och familjeomsorgen ska vara ute i kända ungdomsmiljöer under kvällar och nätter när det är skolavslutning, marknad och större evenemang.

Indikator 9.1 – resultat/utveckling: Utveckling i önskad riktning - indikatorn är uppfylld

genom att representanter från individ- och familjeomsorgen har varit ute i kända ungdomsmiljöer under kvällar och nätter vid minst 3 tillfällen under året. Arbetet fortgår.

Kommunen – en attraktiv arbetsgivare			
Verksamhetsmål	Åtaganden	Kommentar	Trend
Norbergs kommun är en attraktiv arbetsgivare med engagerade, nöjda och stolta medarbetare	För att vara en attraktiv arbetsgivare ska sociala sektorns ledningsgrupp under 2017 förstärkas med ytterligare en medarbetare.	Indikator 10.1: Området för funktionsnedsatta har förstärkts med ytterligare en områdeschef.	
	Vi ska ha yrkesambassadörer i verksamheterna.	Indikator 10.2: Det finns 5 utbildade yrkesambassadörer inom sektorn.	

Analys, utvärdering och utveckling

10. Norbergs kommun är en attraktiv arbetsgivare med engagerade, nöjda och stolta medarbetare.

Åtagande 10.1. Chefen har ett särskilt ansvar och stor inverkan på effektivitet, produktivitet, innovation och medarbetares arbetsmiljö. Chefer har också betydelse för ett hållbart arbetsliv och en ökad mångfald i arbetslivet.

Ledarskap förutsätter tid att genomföra konstruktiva utvecklings- och lönesamtal, hantera grupprocesser, att lära känna varje medarbetare och att ha en inblick i den dagliga verksamheten. Det är i sin tur viktigt för att chefen ska kunna upptäcka risker och förebygga ohälsa på arbetet.

Sociala sektorns ledningsgrupp har under många år haft en hög arbetsbelastning. För att vara en attraktiv arbetsgivare ska sociala sektorns ledningsgrupp under 2017 förstärkas med ytterligare en medarbetare.

Indikator 10.1 – resultat/utveckling: Utveckling i önskad riktning - området för funktionsnedsatta har förstärkts med ytterligare en områdeschef.

Åtagande 10.2. Sektorns behöver förbättra sina rekryteringsmöjligheter, behålla befintlig personal och vara en mer attraktiv arbetsplats. Yrkesambassadörer kan vara ett led i denna strategi. Med yrkesambassadörer menar vi personer som på ett aktivt, positivt och medvetet sätt arbetar med att informera om och marknadsföra yrket, arbetsplatsen och kommunen. Marknadsföringen skulle exempelvis kunna innebära att yrkesambassadörerna, som goda företrädare, deltar vid arbetsmarknadsdagar och informationsmöten på skolor.

Vi ska ha yrkesambassadörer i verksamheterna.

Indikator 10.2 – resultat/utveckling: Utveckling i önskad riktning - sociala sektorn har i december 2017 fem utbildade yrkesambassadörer. Arbetet fortgår.

Framtiden

Sociala sektorns ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete är integrerat med kommunens system för styrning och uppföljning och inkluderar alla sektorns verksamheter.

Verksamhetsplanen är en del av ledningssystemet. Den upprättas i december varje år av ansvarig områdeschef och beskriver utifrån omvärldsanalys och verksamhetsanalys det planerade genomförandet av områdets uppdrag under nästkommande år.

Inom äldreomsorgen fortsätter bl.a. arbetet med kvalitetsregistren senior alert, palliativa registret och BPSD (beteendemässiga psykiska symtom vid demenssjukdom). Inom funktionshinder-området fortsätter sektorn följa förslaget om byggnation av gruppboende enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Strategiska områden inom integrationen kommer att läggas över på ledningskontoret från årsskiftet. Med anledning av den minskade tillströmningen av ensamkommande barn och ungdomar så avvecklas det enda kvarvarande HVB-hemmet Lilla Björkås.

Införandet av arbetstidsförkortning inom hemtjänsten med 32,5t/v som heltidsmått påbörjas i februari. Ett projekt som kommer att pågå under 3 år.

Arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare fortgår för att öka möjligheten att behålla och rekrytera ny personal. I kommunen pågår arbetet om hur ett införande med heltid som norm ska genomföras. Detta är några av sektorns stora utmaningar för framtiden.

Utveckling kommer att bedrivas vad gäller digitalisering i olika former ute i verksamheterna, konfigurerings och handhavande av olika verksamhetssystem samt uppdateringen av information via hemsida och broschyrer. I samband med nytt upphandlat trygghetslarm i särskilt boende kommer wifi att installeras.

Ett annat sektorövergripande utvecklingsområde är det fortsatta arbetet med att skapa ”ordning och reda” genom bl.a. en ny beskrivning av ledningssystemet, genomgång av arkiv- och dokumenthanteringsplan, inventering av riktlinjer och säkerhetsdokument samt genom att skapa struktur på sociala sektorns del av den gemensamma servern G.

Övergripande påverkas sektorn också av nya lagar:

- **GDPR** (General Data Protection Regulation, GDPR) ersätter PuL (Personuppgiftslagen) Alla företag som samlar och behandlar personuppgifter måste uppfylla och agera enligt kraven i EU:s nya dataskyddsförordning GDPR senast den 25 maj 2018.
- Den nya **Förvaltningslagen**, som träder i kraft 1 juli 2018, innehåller flera nya och förtydligade regler för myndigheters handläggning – om hur ett ärende inleds, om myndigheternas utredningsansvar, om när en myndighet får ändra ett beslut och om vilka beslut som får överklagas. Enskilda får också stärkt rätt till information om hur deras ärenden handläggs.
- Den 1 januari 2018 fick Sverige en ny **Kommunallag**. Den tidigare hade funnits i över 25 år.
- **Lagen om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård** träder i kraft den 1 januari 2018. Samtidigt upphävs lagen om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård.
- I ett **lagförslag** som regeringen nu lämnar till lagrådet föreslås att kommunerna ska få erbjuda **hemtjänst till äldre utan föregående behovsprövning**. Den nya lagen ska stärka äldre personers självbestämmande, delaktighet och medinflytande över hur deras insatser utförs. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2018.
- Från och med den 1 januari 2018 ingår problem med spel om pengar i socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Det innebär att **kommuner och landsting blir ålagda att förebygga spelproblem**. De ska också **erbjuda stöd och behandling** till personer som har allvarliga problem med spel om pengar.

Driftsredovisning

Resultat (tkr)	Budget 2017	Bokslut 2017	Bokslut 2016
Intäkter	57 458,0	67 115,5	73 631,2
Kostnader	-187 928,8	-195 304,6	-197 972,4
Nettokostnader före kapitalkostnad	-130 470,8	-128 189,0	-124 341,2
Kapitalkostnad	-323,0	-322,9	-344,5
Nettokostnad före kommunbidrag	-130 793,8	-128 512,0	-124 685,7
Kommunbidrag, årsbudget	129 828,0	129 828,0	123 760,7
Kommunbidrag, tilläggsbudget	965,8	965,8	925,0
Budgetavvikelse	0,0	2 281,8	0,0

Ekonomiskt utfall och större avvikelser

Sociala sektorn redovisar ett överskott på 2,3 mkr. År 2017 har överskottet från ensamkommande barn och unga resultatförts. Tidigare år har överskottet fonderats för att täcka framtida kostnader för målgruppen. Verksamheten för ensamkommande barn och unga bidrar med ett överskott på 1,4 mkr vilket till stor del uppstått på grund av högre ersättningsnivå än prognostiserat för eftersläpande ersättningar från Migrationsverket. Övrig verksamhet inom sociala sektorn redovisar ett överskott på 0,9 mkr.

Sektorchefen redovisar ett överskott om 1,4 mkr som kommer från friställande av bufferten.

Individ- och familjeomsorgen redovisar ett överskott om 1,2 mkr. Överskottet orsakas främst av att det funnits vakanta tjänster inom myndighetsgruppen och minskade kostnader för arbetsmarknadsenheten.

Äldreomsorgen redovisar ett underskott om 1,8 mkr. Underskottet orsakas främst av höga kostnader för bostadsanpassnings-bidrag och höga kostnader för löner inom hemtjänsten och för sjuksköterskor.

Området för funktionsnedsatta redovisar ett överskott om ca 0,2 mkr.

Investeringar

Sektorns investeringsbudget uppgick till 0,325 mkr. Totalt har 0,143 mkr av investeringsbudgeten nyttjats. För de medlen har sänglyftar och möbler köpts in.

Nyckeltal

Sociala sektorn har för 2017 inte fastställt några sektorspecifika nyckeltal. Under året har uppföljning gällande antal försörjningsstödsärenden och ärendenas varaktighet och åldersfördelning samt kostnad gjorts regelbundet. Även bostadssituationen har följts upp kontinuerligt gällande antal bostadslösa och sociala kontrakt. Det blir ett arbete för 2018 att ta fram relevanta nyckeltal som är verksamhetsnära.

Däremot redovisar sektorn nationellt övergripande kvalitetsnyckeltal för vård och omsorg om äldre, verksamhet för personer med funktionsnedsättning samt individ- och familjeomsorg till Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). Resultaten dokumenteras och kan följas i databasen Kolada.

Sektorn tar också del av svaren från Socialstyrelsens nationella enkätundersökning *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen* som genomförs varje år. Resultaten av undersökningarna används i sektorns kvalitetsarbete.

DRIFTS- OCH INVESTERINGSREDOVISNING

Sammanställd driftredovisning

Nämnd (tkr)	Nettobudget 2017	Kostnader 2017	Intäkter 2017	Nettokostnad 2017	Netto- avvikelse	Nettokostnad 2016
Kommunfullmäktige	67 611	54 239	1 181	53 058	14 553	66 495
Kommunstyrelsen	262 980	358 208	99 805	258 403	4 577	244 626
<i>varav kommunstyrelsen och allmänna utskottet</i>	15 050	26 092	12 853	13 239	1 812	12 827
<i>varav kultur-, idrotts- och fritidsutskottet</i>						10 238
<i>varav demokrati- och sam- hällsutvecklingsutskottet</i>	6 880	7 807	955	6 852	28	0
<i>varav barn- och utbild- ningsutskottet</i>	110 256	128 682	18 882	109 800	456	96 876
<i>varav socialutskottet</i>	130 794	195 628	67 116	128 512	2 282	124 686
Summa kommunfullmäktige och kommunstyrelsen	330 591	412 447	100 986	311 461	19 130	311 121
Finansieringen	-332 007	27 853	-367 432	-339 579	7 571	-344 119
TOTALT	-1 416	440 301	-266 446	-28 117	26 701	-32 998

Sammanställd investeringsredovisning

Nämnd (tkr)	Nettobudget 2017	Utgifter 2017	Inkomster 2017	Nettoinvest 2017	Netto- avvikelse	Nettoinvest 2016
Kommunfullmäktige	19 024	41 962		41 962	-22 938	19 100
Kommunstyrelsen	1 517	3 640		3 640	-2 123	435
<i>varav allmänna utskottet</i>	856	3 296		3 296	-2 440	89
<i>varav demokrati- och sam- hällsutvecklingsutskottet</i>	100			0	100	0
<i>varav barn- och utbild- ningsutskottet</i>	236	200		200	36	346
<i>varav socialutskottet</i>	325	143		143	182	0
TOTALT	20 541	45 601	0	45 601	-25 060	19 534

Driftredovisning

(tkr)	Årsbudget	B O K S L U T 2 0 1 7				Bokslut
	2017	Kostnader	Intäkter	Nettokostn	Nettoavvik	2016
Kommunfullmäktige						
Kommunfullmäktige	712	522		522	190	543
Valnämnden		1		1	-1	0
Revisionen	280	462		462	-181	329
Kommunalt partistöd	131	174		174	-43	189
Överförmyndare	856	1 863	366	1 497	-641	735
NVU	34 424	35 299		35 299	-875	32 786
<i>varav gymn & vux</i>	<i>34 424</i>	<i>35 046</i>		<i>35 046</i>	<i>-622</i>	
<i>varav SFI flyktingar</i>	<i>0</i>	<i>253</i>		<i>253</i>	<i>-253</i>	
Utb. ensamkommande	324	905	815	90	234	
SFI kategori övriga	630	1 282		1 282	-652	
Bidrag till NVK totalt	13 218	-3 553		-3 553	16 771	13 732
<i>varav anslagsfinansierad verksamhet</i>	<i>13 218</i>				<i>3 569</i>	
<i>varav intäktsfinansierad verksamhet</i>	<i>0</i>				<i>13 202</i>	
Outhyrda lokaler		60		60	-60	116
SDR	5 179	5 327		5 327	-148	5 110
V-Dala miljö- o byggnadsnämnd	3 018	2 931		2 931	87	2 349
V-Dala Lönenämnd	1 039	1 039		1 039	0	856
N Västmanlands Ekonominämnd	4 001	3 688		3 688	313	4 124
VL, länsstrafiken	2 949	3 361		3 361	-412	3 730
N Västmanlands Samordningsförbund	190	157		157	33	157
Inköpsverksamhet	661	721		721	-60	638
Näringslivsfrämjande åtgärder				0	0	1 101
Summa kommunfullmäktige	67 611	54 239	1 181	53 058	14 553	66 494
Kommunstyrelsen						
Kommunstyrelsen	1 367	1 272		1 272	96	1 297
Arbetsutskottet	199	189		189	11	158
Personalutskottet	52	39		39	14	51
Prestationsbaserade medel				0	0	2
Tillgänglighet för hållbar IT				0	0	34
Till kommunstyrelsens förfogande	1 178	485		485	692	1 304
Bredband kommunstyrelsen	10			0	10	10
Medlemsavg under kommunstyrelsen	512	172		172	340	351
Avgift SKL, VKL	311	433		433	-122	308
Kanslisektionen	1 887	2 060	260	1 800	87	2 049
Kommunal beredskap		409	409	0	0	0
Info/utredning	733	600		600	134	818
Enhet administration	3 262	3 535	751	2 785	477	2 530
Turism				0	0	669
Integrationskoordinator/projektmedel		225		225	-225	0
Ledningskontorets utvecklingsmedel	100	11		11	89	36
Delegation unga till arbete				0	0	-6
IT-verksamhet, gemensam	2 273	2 199		2 199	74	257
Ansvarsförsäkring	355	597		597	-242	621
Reception/växel		36		36	-36	59
Personalsektionen	1 682	1 538	108	1 430	251	1 685

(tkr)	Årsbudget	B O K S L U T 2 0 1 7				Bokslut
	2017	Kostnader	Intäkter	Nettokostn	Nettoavvik	2016
Friskvård	21			0	21	0
Fackliga företrädare	748	588		588	160	302
Personalpolitiska åtgärder	21			0	21	0
Feriearbeten	204	232		232	-28	182
Miljö- och utveckling	10			0	10	0
Företagshälsovård	89	63		63	26	54
Lönenämnden		23	22	1	-1	0
Lönesektionen		11 302	11 303	-1	1	0
Lönen, egna kostnader	37	86		86	-49	57
Summa kommunstyrelsen	15 050	26 092	12 853	13 239	1 812	12 827
Kultur-, idrotts- o fritidsutskottet						10 238
Demokrati- och samhällsutvecklingsutskottet						
Demokrati- o samhällsutv.utskottet	105	106		106	-1	
Demokrati- o samhällsutv.kontoret	843	885	21	864	-21	
Turism	840	765	9	756	84	
Stöd till studieförbund	40	40		40	0	
Föreningsstöd och anläggningar	2 614	3 188	298	2 891	-277	
Konsumentvägledning	0			0	0	
Näringslivsfrämjande åtgärder	656	627		627	29	
Kulturmiljövård	1 219	1 120	194	926	293	
Evenemang och kultur	562	602		602	-40	
Summa demokrati- och samhälls- utvecklingsutskottet	6 880	7 334	522	6 812	68	0
Demokrati- och samhällsutvecklingsutskottets projekt						
Lona	0	105	105	0	0	
Kallmora konstkanal	0	111	118	-7	7	
Utveckling av skidanläggningar	0		15	-15	15	
Översiktsplan	0	130	118	13	-13	
Välkomnande Karbenning	0	23	23	0	0	
Bergslagens medeltidsmuseum	0	105	55	50	-50	
Summa projekt DSU	0	473	433	40	-40	0
Summa demokrati- och samhälls- utvecklingsutskottet						0
Barn- och utbildningsutskottet						
Barn- och utbildningsutskottet	143	142	0	142	0	104
<i>Barn- och utbildningsadm</i>	<i>1 889</i>	<i>2 112</i>	<i>30</i>	<i>2 082</i>	<i>-193</i>	<i>2 008</i>
<i>Förvaltningschef</i>	<i>1 954</i>	<i>885</i>	<i>204</i>	<i>681</i>	<i>1 273</i>	<i>-7 569</i>
Barn- och utbildningskontor	3 843	2 997	234	2 763	1 080	-5 562
Skolmältider	7 564	12 293	4 049	8 244	-681	7 683
Grundskola	54 824	61 574	5 596	55 978	-1 154	57 433
Fritids	3 235	5 018	2 128	2 890	345	2 459

(tkr)	Årsbudget	B O K S L U T 2 0 1 7			Bokslut	
	2017	Kostnader	Intäkter	Nettokostn	Nettoavvik	2016
Förskola	27 533	32 217	5 240	26 977	556	27 046
Förskoleklass	2 281	2 893	595	2 298	-17	2 581
Grundsärskola	2 917	2 934	0	2 934	-17	3 085
Musikskolan	1 716	1 854	147	1 707	9	1 898
Integration	0	151	0	151	-151	114
Familjecentralen	39	32	0	32	7	34
B U T	6 161	6 576	893	5 683	478	0
Summa barn- och utbildningsutskottet	110 256	128 682	18 882	109 800	456	96 876
Socialutskottet						
Socialutskottet	247	255	0	255	-8	227
Förvaltningschef	6 419	5 806	782	5 024	1 394	4 592
Individ- och familjeomsorgen	30 259	33 615	4 537	29 078	1 181	27 980
Äldreomsorg	74 799	84 695	8 058	76 638	-1 839	73 606
Handikappomsorg	19 053	32 962	14 084	18 878	176	18 183
Projekten	0	3 338	3 290	48	-48	98
Integration	17	34 956	36 365	-1 408	1 426	0
Summa socialutskottet	130 794	195 627	67 116	128 512	2 282	124 686
Summa kommunfullmäktige o utskott	330 591	412 447	100 986	311 461	19 130	311 121

Finansieringen

Finansieringen (tkr)	B O K S L U T 2 0 1 7				Bokslut 2016	
	Årsbudget 2017	Kostnader	Intäkter	Nettokostn Nettoavvik		
Finansieringen						
Hyror och arrenden	-12 655		-13 171	-13 171	516	-12 623
Bidrag			-3 000	-3 000	3 000	
Försäljning av verksamhet	-3 000		-125	-125	-2 875	-175
Försäljning av anläggningstillgångar			-213	-213	213	
Skatteintäkter	-270 532		-262 293	-262 293	-8 239	-248 181
Generella statsbidrag	-74 100		-85 856	-85 856	11 756	-104 328
Finansiella intäkter			-298	-298	298	-145
Försäljningsmedel	-2 400		-2 476	-2 476	76	-3 103
Bidrag och transfereringar	178	177		177	0	177
Entreprenad o köp av verksamhet		0		0	0	1 002
Löner arbetad tid	2 423			0	2 423	
Förändring semesterlöneskuld	500	893		893	-393	33
Sociala avgifter enligt lag	145	386		386	-241	167
Pensionskostnader	5 730	5 447		5 447	282	6 237
Lokal- och markhyror	300	238		238	62	-4 382
Försäkringar o riskkostnader		0		0	0	478
Övriga främmande tjänster		199		199	-199	112
Avskrivningar	10 300	10 507		10 507	-208	13 374
Inkomst- och kostnadsutjämnning	5 300	5 819		5 819	-519	2 544
Finansiella kostnader	3 450	1 789		1 789	1 661	1 743
Diverse interna kostnader	2 355	2 398		2 398	-43	2 952
Finansieringen	-332 007	27 853	-367 432	-339 579	7 571	-344 119
Totalt kommunen	-1 416	440 301	-266 446	-28 118	26 702	-32 998

Investeringsredovisning

(tkr)	Nettobudget		B O K S L U T 2 0 1 7			Nettoinvest 2016
	2017	Utgifter	Inkomster	Nettoinvest	Nettoavvik	
Kommunfullmäktige						
<i>Entreprenad NVK</i>						
Ofördelade investeringar	12 041,4			0,0	12 041,4	0,0
Björkängen kök, ny ventilation				0,0	0,0	862,9
Tinget 7, kommunhuset				0,0	0,0	79,3
Bruksbo 3 Blåsippan, ny förskoleavd				0,0	0,0	3 943,6
Stutbo 1:92				0,0	0,0	3 847,6
Svanen 10, Esbjörnsvägen 18	789,5			0,0	789,5	2 185,5
Utredn. o projektering ny idrottshall	0,0	34 857,1		34 857,1	-34 857,1	2 432,9
Utredn. o projektering nytt LSS-boende				0,0	0,0	12,0
Kylsbo 1:6, Kärrgruvans skola	852,9	889,6		889,6	-36,7	677,1
Kylsbo 1:6, Kärrgruvans skola	4 590,2	4 553,6		4 553,6	36,6	396,5
Brandstation, byte tak				0,0	0,0	4 662,2
Busstorget, ombyggnad	750,0	1 261,6		1 261,6	-511,6	
Kvarteret Kronan, gång- och cykelväg		144,4		144,4	-144,4	
Va-sanering Rosenstigen				0,0	0,0	0,0
Klacken 1:25, Va		255,2		255,2	-255,2	0,0
Kommunfullmäktige	19 024,0	41 961,6	0,0	41 961,6	-22 937,6	19 099,6
Kommunstyrelsen						
varav kommunstyrelsen allmänna utskott						
Anslutningsavgifter				0,0	0,0	0,0
Fastighetsförvärv		3 214,6		3 214,6	-3 214,6	10,4
IT-investeringar, kommunledningen	856,0			0,0	856,0	78,2
Datorer lön		81,6		81,6	-81,6	
Kommunstyrelsen	856,0	3 296,2	0,0	3 296,2	-2 440,2	88,6
varav demokrati- o samhällsutvecklingsutskottet						
Investeringar DSU	100,0			0,0	100,0	0,0
Demokrati- o samhällsutvecklingsutskottet	100,0	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0
varav barn- och utbildningsutskottet						
IT-investering BUN	161,0			0,0	161,0	129,2
Inventarier BUN	75,0	200,4		200,4	-125,4	216,8
Barn- och utbildningsutskottet	236,0	200,4	0,0	200,4	35,6	346,1
varav socialutskottet						
Inventarier Socialnämnden	325,0	142,9		142,9	182,1	0,0
Socialutskottet	325,0	142,9	0,0	142,9	182,1	0,0
Totalt kommunstyrelsen	1 517,0	3 639,5	0,0	3 639,5	-2 122,5	434,7
Totalt kommunen	20 541,0	45 601,1	0,0	45 601,1	-25 060,1	19 534,3

REDOVISNINGSPRINCIPER - Redovisningsmallens dokument

Resultaträkningen – sammanfattar kostnader och intäkter samt visar årets förändring av det egna kapitalet.

Balansräkningen – visar kommunens ekonomiska ställning på bokslutsdagen.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys enligt Rådet för kommunal redovisning, Rekommendation nr 16.2 används.

Värdering

Övergripande värderingsprincip är försiktighetsprincipen, vilket medför att skulder inte får undervärderas respektive att tillgångar inte får övervärderas.

Interna poster

Verksamhetens intäkter och kostnader är justerade med interna poster.

Leverantörsfakturor och utställda fakturor

Periodisering har gjorts av leverantörsfakturor och utställda fakturor med väsentliga belopp.

Kostnads- och intäktsräntor

Kostnads- och intäktsräntor har periodiserats.

Semesterlöneskulden

Semesterlöneskulden har redovisats som en kortfristig skuld.

Avskrivningar - komponentavskrivning

Avskrivning av anläggningstillgångar görs efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod.

Minsta gräns för komponentindelning vid åtgärder >1,0 miljoner kronor. För nya investeringar används i tillämpliga delar SKL:s publikation *Komponentavskrivning i kommuner och landsting*.

Exempel på ungefärliga avskrivningstider:

Gator och vägar 20 år och uppåt

Inventarier 5-10 år

Datorer 3 år

Fastigheter 3-100 år

Pensioner

Förändringen av pensionsskulden redovisas under verksamhetens kostnader.

Intjänade pensioner fr o m 1998 redovisas som avsättning i balansräkningen enligt den så kallade blandade modellen. Kommunen har för perioden 1998-2005 beslutat att hela den individuella delen av pensionen skall betalas ut för individuell förvaltning. Fr o m år 2006 är

avsättningen obligatorisk. Beräkningen av den individuella delen är gjord efter samma förhållande mellan lönesumma och verklig kostnad som utfallet 2016.

Kommunen har enligt avtal pensionsförpliktelse gentemot tidigare förbundschef på NVK.

Kommunen har enligt avtal pensionsförpliktelse gentemot nuvarande och tidigare kommunalråd.

Som underlag för pensionsskuld och pensionskostnader har KPA's beräkning för 2017 använts.

Skatteintäkter

Skatteintäkterna har periodiserats och redovisats det år då den beskattningsbara inkomsten intjänats.

Kommunen tillämpar rekommendation 4.2 från "Rådet för kommunal redovisning" vad avser redo-visning av skatteintäkter.

Rekommendationen avseende kommunalskatt innebär att inkomstårets redovisade skatteintäkter består av tre delar:

- preliminära månatliga inbetalningar
- prognos för slutavräkning (år 2017) från SKL, decemberprognosen
- differens mellan slutlig taxering och prognos föregående år (2016)

Till slutavräkningen avseende 2017-12-31 har vi använt Sveriges Kommuner och Landstings prognos från 171221, cirkulär 17:67.

Leasingavtal

Rekommendation nr 13.2 gällande Redovisning av leasingavtal innebär att klassificering skall göras av leasingavtal, antingen som finansiellt eller operationellt. Leasingavtalen inom Norbergs kommun är klassificerade som operationella.

Omsättningstillgångar

Aktier och fonder, både ränte- och aktiefonder redovisas enligt den kommunala redovisningslagen som omsättningstillgångar och tas alltid upp till lägsta värdets princip.

Uppskattningar och bedömningar

Rekvirerade men ej ännu beviljade bidrag från Migrationsverket är upptagna till 70-100 % av ansökt belopp.

REDOVISNINGSBEGREPP OCH ORDLISTA

Anläggningskapital

Bundet eget kapital i anläggningar. Utgör skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder inklusive avsättningar.

Anläggningstillgångar

Fast och lös egendom avsedda för stadigvarande bruk.

Avskrivningar

Den värdeminskning (förslitning) som årligen sker på en anläggningstillgång, baserat på anskaffningsvärdet inkluderat omkostnader dividerat med den ekonomiska livslängden.

Avsättningar

Ekonomiska förpliktelser som är säkra, men ovissa till belopp eller till den tidpunkt då dessa ska infrias och betalas ut.

Eget kapital

Består av anläggningskapital (bundet i anläggningar m m) och rörelsekapital (fritt kapital för framtida drift- och investeringsändamål).

Finansiella anläggningstillgångar

Aktier, obligationer, långsiktiga fordringar, avskrivning sker ej.

God redovisningssed

En faktisk förekommande praxis hos en kvalitativt representativ krets bokföringsskyldiga dvs man ska inte motgå lagar och uttalanden från den teoretiska verksamma expertisen såsom rekommendationsorganen.

Internränta

Kalkylmässig kostnad för det kapital (bundet i anläggnings- och omsättningstillgångar) som nyttjas inom en viss verksamhet.

Kapitalkostnader

Benämning för internränta och avskrivning.

Kortfristiga skulder

Kortfristiga lån och skulder hänförliga till den löpande verksamheten som skall betalas inom ett år.

Likviditet

Betalningsförmåga på kort sikt (förmågan att betala sina skulder i rätt tid).

Långfristiga skulder

Lån som är på längre än ett år och innehåller ränteutgifter.

Materiella anläggningstillgångar

Kan vara fastigheter, byggnader, mark, maskiner och inventarier som är avsedd för stadigvarande bruk eller innehav.

Nettoinvesteringar

Investeringsutgifter efter avdrag för investeringsbidrag m m.

Nettokostnader

Driftkostnader efter avdrag för driftbidrag, avgifter och ersättningar. Finansieras med skattemedel.

Nyckeltal

Mäter förhållandet mellan två storheter, t ex likvida medel i procent av externa utgifter (likviditet).

Omsättningstillgångar

Kan vara lager, förråd, kontanter, och kundfordringar (kortsiktiga).

Periodisering

Fördelning av inkomster och utgifter på de redo-visningsperioder till vilka de hör.

Rörelsekapital

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka.

Skuldsättningsgrad

Hur stor del av kommunens tillgångar som är lånefinansierade.

Soliditet

Ett nyckeltal som visar procentuellt den del av totala tillgångar som är egenfinansierad, eget kapital dividerat med balansomslutningen (totalt kapital). Visar betalningsförmågan på längre sikt. Ju högre soliditet desto större ekonomiskt handlingsutrymme.

REVISIONSBERÄTTELSE

Revisionsberättelse

Revisorerna i Norbergs kommun

2018-04-16

NORBERGS KOMMUN Kommunstyrelsen
2018 -04- 17
Dnr: 2018/0005

18

Till
Fullmäktige i Norbergs kommun
organisationsnummer 212000-2072

Revisionsberättelse för år 2017

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse med utskott och fullmäktigeberedningar.

Styrelse och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning.

Vi bedömer sammantaget att styrelse med utskott och beredningar i Norbergs kommun i allt väsentligt har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande och är upprättade enligt god redovisningssed.

Vi bedömer att styrelsens med utskott och beredningarnas interna kontroll har varit tillräcklig.

Vi bedömer att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål fullmäktige uppställt, dock saknas en samlad uppföljning i årsredovisningen av de av fullmäktige beslutade verksamhetsmålen.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse med utskott och beredningar samt enskilda ledamöterna i dessa organ. Vidare tillstyrker vi att

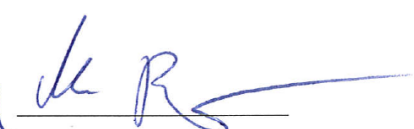
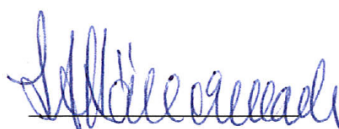
fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för Norbergs kommuns ledamöter i följande gemensamma nämnder, Norra Västmanland Ekonominämnd, Västmanland Dalarna Miljö- och Byggnadsnämnd, Västmanland Dalarnas Lönenämnd, Gemensamma nämnden för hjälpmedelsfrågor och andra samverkansfrågor.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för styrelse och nämnder samt enskilda ledamöterna i dessa organ. Vidare tillstyrker vi att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för Norbergs kommuns ledamöter i följande gemensamma nämnder; Norra Västmanland Ekonominämnd, Västmanland Dalarna Miljö- och Byggnadsnämnd, Västmanland Dalarnas Lönenämnd samt Gemensam hjälpmedelsnämnd.

Vi återoppar bifogade redogörelse och revisionsrapport från PwC.

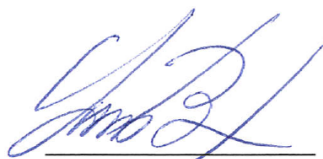
Norbergs kommun 2018-04-16

Underskrifter

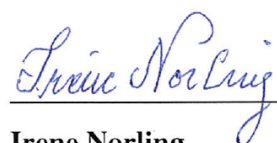

LilliAnn Källermark

Mattias Björlestrand

Lars Brandt

Irene Norling

Eva Hölke

Bilagor:

Till revisionsberättelsen hör bilagan

Revisorernas redogörelse

Revisorerna i Norbergs kommun

Revisorernas redogörelse för år 2017

Revisorernas verksamhet regleras i kommunallagens 12 kap Revision, Reglemente för Norbergs kommuns revisorer samt de bägge dokumenten God revisionsred i kommunal verksamhet och Revisionsberättelse i kommuner och landsting, Granskningsrapport i kommunala aktiebolag utgivna av (SKL). I överensstämmelse med nämnda dokument är revisorernas övergripande mål:

- att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt,
- om räkenskaperna är rättvisande och
- om den interna kontrollen inom nämndernas verksamhetsområde är tillräcklig

Revisionsarbetet skall bedrivas i överensstämmelse med God revisionsred. Det innebär bl a att "Väsentlighet och risk" skall vara styrande såväl i valet av granskningsuppdrag som vid genomförande av detsamma.

Kommunallagen stadgar att "Revisorerna granskar årligen i den omfattning som följer av god revisionsred all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområden". Vad gäller redovisningsrevisionen har detta uppfyllts för vårt vidkommande sedan många år. Däremot görs inte förvaltningsrevisionella insatser varje år inom varje nämnds verksamhetsområde. Prioriteringsgrunderna väsentlighet och risk ger inte med nödvändighet en sådan granskningsfördelning.

Genomförda granskningar under verksamhetsåret

Till grund för granskningsinsatserna ligger en upprättad revisionsplan. Planen som till stor del bygger på väsentlighet och risk men även aktualitet upprättas i början av varje år. Den följs därefter upp och revideras under hösten.

I överensstämmelse med planen har följande granskningar, dokumenterade i rapporter, genomförts under året:

Rapporter, redovisningsrevision

- Delårsrapport för 2017
- Granskning av bokslut/årsredovisning 2017

Rapporter, förvaltningsrevision

- Granskning av intern kontroll i personaladministrativa processer

Respektive granskningsrapport överlämnas till kommunstyrelsen för synpunkter och besked med anledning av granskningen.

Revisorernas rapporter finns på kommunens hemsida

Granskningsinsatserna

Granskningen har utförts i omfattning enligt ovan. Genom biträdenas försorg har material insamlats och dokumenterats i rapporter för vårt ställningstagande.

Som en del i granskningen har revisorerna löpande tagit del av styrelsens/nämnders protokoll, besök på sammanträden med kommunfullmäktiges presidium samt företrädare för styrelsen/nämnder och förvaltningar,

Vi har under 2017 förutom de granskningar som genomförts av sakkunniga biträdet även granskat hyressättning på äldreboenden,

Nya idrottshallen med fritidsgård

Norbergs kommun ♦ Box 25 ♦ 738 21 Norberg
Besöksadress: Malmgatan 7 ♦ 738 31 Norberg
Telefon: 0223-290 00
Fax: 0223-207 78
E-post: info@norberg.se
Hemsida: www.norberg.se
Facebook: www.facebook.com/norbergs.kommun